

31. Mai 1985
31 Mayıs 1985
Nummer 58

15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 855705 inmed d

Türkiye Postası

F.AL MANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇİKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KRN
İSVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebstück Gebühr bezahlt A1319D

Tercüman caminin bombalandığını yazdı ama bombayı koyanı yazamıyor

Camiyi bombalayıp 92 kişiyi öldürenleri CIA yetiştirmiş

8 Mart Cuma günü Lübnan'ın başkenti Beyrut'ta yıllardır süren iç savaşın en kanlı saldırılarından birine hedef olan Bir el Abad camisinin bombalanması olayının ardında CIA'nın yer aldığı ortaya çıktı. ABD yönetimi sözcüleri Washington Post gazetesinin bu doğrultudaki haberini yalanlamadı. Sadece CIA'nın Şeyh Hüseyin Fadlallah'ın öldürülmesini amaçladığını belirttiler. Beyrutlular ise 92 kişinin yaşamına son veren bu bombalamanın failini baştan bildiriyorlardı.

Doğru Yol
Partisi
Genel
Başkanı
Hüsamettin
Cindoruk:
Tam
demokratik
Türkiye
istiyoruz

Özellikle büyük holdinglerin, Tercüman gazetesinin koparıldığı yaygınlara genişletildiği toplantı DYP kongresi, partiyi iktidarın sayına sirmeye çalışanların yenilgiyle sonuçlandı.

Yazısı Sayfa 4'de

Türkiye Postası 1985 Gençlik Yılı Yarışması

Türkiye Postası Uluslararası Gençlik Yılı dolayısıyla gençlerimiz için büyük bir yarışma başlatıyor. Yarışma altı dalda yapılacaktır. Bu dallar şunlar: edebiyat (şir, hikaye, deneme, mizah, gezi, anı), müzik (sözlü veya sözsüz besteler), görsel sanatlar (fotoğraf, karikatür, resim), film (kısa belgesel veya kısa konulu film), gazetecilik ve bir de inceleme-araştırma

Türkiye Postası 1985 Gençlik Yılı Yarışmasına katılmak isteyenler eserlerini en geç 26 Ekim 1985 günü postaya vermelidirler. Yarışmanın sonuçları Aralık ayı başında açıklanacak ve ödüller yine Aralık ayı sonunda yapılacak bir törenle kazanan yarışmacılara verilecek

Yarışmaya 15 ile 25 yaş arasındaki gençler katılabilecek. Buna göre yarışmaya ancak 1960 ile 1970 yılları arasında doğmuş (1960 ve 1970 de dahil) olanlar kabul edilecekler. Bu gençler iki grupta (birinci grup 15-19 yaşta, ikinci grup 20-25 yaşta) yarışacaklar

Yarışmayla ilgili fazla bilgi gelecek sayımızda

Yazısı Sayfa 4'de

Özal hükümetinin hazırladığı "Polis Görev ve Yetki Yasası" meclisin onayını bekliyor

Sıkıyönetimin yerini polis devleti alıyor

Özal hükümetinin "Pismanlık Yasası"nın hemen ardından Meclise gönderdiği ve Adalet Komisyonu'nun da kabul ederek Meclis Başkanlığına gönderdiği "Polis Görev ve Yetki Yasası" tasarısı kamuoyunda sert tepkilerle karşılandı. Eğer bu tasarı

Meclis tarafından kabul edilecek olursa, Türkiye'de sıkıyönetim kalktığı anda onun yerini "polis devleti" alması olacak. Yasa tasarısı, İçişleri Bakanlığına ve illerde valilere bağlı olan polis örgütünü, bugün sıkıyönetimin sahip olduğu bütün yetki-

lerle donatıyor ve polisi her türlü denetimin dışında bırakıyor. Özal hükümetinin böyle bir tasarı hazırlayarak Meclise göndermesi, Türkiye'de "demokrasiye geçiş" diye bir şey olmadığının bir kez daha gözler önüne serildi. SODEP Genel Başkanı Erdal

İnönü, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı Yardımcısı Ahmet Nusret Tuna, Refah Partisi Genel Sekreteri Ahmet Nedim Çetin, Anayasa profesörü Bahri Savcı, Ceza Hukuku profesörü Çetin Özek ve prof. İzzettin Doğan'ın da aralarında bulunduğu

politikacı ve hukukçular yasa tasarısına karşı sert tepki gösterdiler. Tasarının Avrupa kamuoyu ve uluslararası kuruluşlar da da büyük tepki uyandırması bekleniyor.

• Yazısı Sayfa 3'te

19 Mayıs'ta gençler bir kere daha ses verdi: Bedel düşürülmelidir!

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı bu yıl Avrupa'da birbirinden güzel sporl ve kültürel etkinliklerle kutlandı. Özellikle askerlik çağındaki gençlerin bedel sorunu-

nun ağırlıklı olarak ele alındığı toplantılarda gençlerin iş, eğitim gibi diğer yakıcı sorunları da dile getirildi. Bilgi yarışmalarında tiyatrolara, orkestra müziğinden halk

türkülerine, halk danslarından korolara kadar zengin kültür programları sunuldu. Alman ve diğer uluslardan katılmaları kutlamalar uluslararası bir şölen havasına burundü.

Diğer taraftan gençler kitle sporunun çeşitli alanlarında yarışmalar düzenlediler. Binlerce genç ve yakını tarafından izlenen spor turnuvalarında gençler sadece seyirci olarak değil, bizzat aktif olarak yer aldılar. Başarılı olanlara çeşitli ödüller verildi.

Türkiye'deki yöneticiler göstermelik olarak kutladıkları 19 Mayıs Bayramı'nda gençliğin önüne boş laflarla çıkarken, onların sorunlarını çözümüzsü bırakırken, gençler bu eylemlerle kendilerine olanak tanıdığı takdirde yaratıcı çalışmalar örgütleyebileceklerini kanıtladılar.

• Yazısı Sayfa 7'de

M.Ali Ağca bir kez daha yargılanıyor: emperyalist propaganda aygıtı ile hukuk çarpışacak

• Yazısı Sayfa 4'de

Özal mı IMF'yi, IMF mi Özal'ı reddediyor? Türkiye ile IMF arasında yeni anlaşma neden imzalanamadı ?

Özal hükümetinin Nisan ayı başından beri IMF ile yenilemeye çalıştığı anlaşma sağlanamadı ve görüşmeler Eylül ayına ertelendi. Boyalı basın, anlaşmanın yenilenmemesi, Özal hükümetinin IMF'nin dayattığı ağır koşulları kabul etmemesi biçiminde göstererek Özal'ı kamuoyuna "hoş" göstermeye çalıştı. Oysa anlaşmayı imzalamak isteyen Özal, imzalamaya yanaşmayan ise IMF idi. Bunun nedeni de, 1980 yılından beri bütün dünyaya "örnek" gösterilen Türkiye ekonomisinin, bunalımdan çıkmak bir yana, gittikçe daha da kötüleşmesiydi. Kasacı, IMF, reçete diye Türkiye'ye dayattığı 24 Ocak programı- nın sorumluluğundan kaçıyordu.

• Yazısı Sayfa 8'de

Sosyal Yardımlar emeklilik sigortası priminden kesilemiyor

Bir yurttaşımızın emeklilik sigortası primlerinden yanlışlıkla aldığı sosyal yardımın kesilmesi üzerine Türkiye Postası AWO genel merkezi sekreteri Fuat Bultan'la bir söyleşi yapıtı.

• Yazısı Sayfa 5'te

Essen Yabancılar Danışma Meclisi Başkan yardımcısı Ahmet Aktaş ile bir söyleşi

• Yazısı Sayfa 10'da

Tam demokrasi

Memlekette demokrasi isteyen sesler daha gür ve daha sık duyulmaya başladı. Evren paşanın taktik ve tehditlerine rağmen bu sesler susturulamıyor. Susturulamıyor, çünkü yasaklar ülkesi haline sokulan ülkemizde insanlar kurtuluşun demokrasiye ulaşma kavrayışını kavrayıyor. "Ümidimiz demokrasi" diyen yurttaşların sayısı günden güne artıyor.

Ümidimiz demokrasi. Bu ümit boş bir hayal değil. Gerçeğin ta kendisi. Memleket yaz güneşinde kavranan tarlaların suya suşadığı gibi demokrasiye susamıştır.

12 Eylül'den bu yana Türkiye'nin içine sokulduğu Pentagon ve IMF markalı cenderenin sancılarını bir avuç holdingci ve vurguncunun dışında herkes hissediyor. Üstelik bunca acıya mal olan reçetelerin Türkiye'nin sorunlarını çözmemek bir yana bütünü katmerleştirdiği de belli oldu.

Türkiye Postası

Başı sayfa 1'de

Tam demokrasi

Ülke, içine itildiği kuyudan birkaç basit önlemle kurtulamaz. Hayalcilik, boş vaatler bizim işimiz değil. Türkiye'nin ve dünyanın kuyudan kolayca düze çıkma şansını tanımıyoruz. Amerikanın dümen suyunu gidişle, IMF ve NATO damgalı politikalarla son vermedin, holdinglerin sömürsünü anlamadın bir yere varılamaz. Demek ki Özal'a karşı çıkanlar tek tük önlemlerle yetinemez, Özal'a alternatif demek, köklü bir program demek.

Bugün iktidar koltuğunda oturanlar, bırakın böyle köklü bir programı, en küçük ve masum istekleri bile nasıl tepkiyle karşıladıklarını her gün görüyoruz. "Türkiye'de şyasi mahkemeler vardır" demek, "işkence yapıyor" demek bile cesaret meselesi oldu.

Bu engelleri ancak halkın gücü, on milyonların birleşen enerjisi yıkabilir. Bu gücü, bu enerjili seferber etmek! Bu, demokrasiyi olur. İşte bu yüzden şimdi Türkiye'de herşeyin gelip düğümlendiği nokta demokrasi meseledir diyoruz. Sade bile demiyoruz, bugünkü rejime karşı çıkan herkes ister istemez bu noktada buluşuyor.

Demokrasi için mücadelede demokrasi düşmanlarının silahlarını iyi tanımayı gerektirir. Bizde demokrasi isteyenleri susturmak için en sık başvurulan yol, "sen komünizmi savunuyorsun" veya "komünizmi yardım ediyorsun" diye saldırmaktır. Kim ki demokrasiyi biraz ısrarla savunuyor, ergeç bu saldırıya karşılır. Bunun en son örneğini DYP kongresinde uğradığı yenilgiye karşı Süleyman Demireli Mao ve Stalin'e benzetilen Nazlı Ilıcak verdi.

"Hedefimiz tam demokrasidir" diyen Cinduroğlu, komünistler düzeni değiştirmek istedikleri için onların yasaklanması demokrasiyi uygundur, demesi doğru mu?

Bizce bu doğru değil. Eğer egemenlik gerçekten milletin'se, eğer milli iradenin üzerinde hiçbir "daha yetkili" güç olmayacaksa, bırakın rejimin ve düzenin değişip değişmeyeceğini milletin kendisi karar versin. Herkes gibi komünistler de fikirlerini serbestçe anlatsınlar, propaganda etsinler. Komünistlerin iyi ve programlarının yararları mı, zararları mı olduğunu sıy değil, yurttaşların kendileri karar versin. Hür ve demokrat bir Türkiye, tam demokrasidir diye olur.

Bugün durum ne? Bugün komünist fikirleri savunmanın cezası adam öldürmekten daha ağır. Daha gecelerinde Ankarada yalnızca TKP üyesi olmakla suçlanan insanlara onyediyi yılı aşan hapis cezaları verildi (aylarca süren işkenceler de cabası). Buna karşılık İhan Erdost'u döve döve öldüren siyâkötüm görevlilerine verilen ceza sadece on yıl hapidir.

Bugüne kadar Türkiye'de komünistler, Komünist Partisini toplum ve hukuk dışı tutmak değişmez devlet politikası oldu. Cumhuriyetin kuruluşundan 62 yılı sonra bile demokratik hür Türkiye için mücadele etmek zorunda olamamız bu politikanın yanlışlığını göstermeye yeter.

Demokrasi düşmanlarının elindeki anti-komünizm silahı tesirsiz hale getirilmeden demokrasiyi yasalamaz

Türkiye Postası

YOL ve AMAÇ

•
(3 Aylık Dergi)

8. SAYISI ÇIKTI

**HALKIN ÖZLEDİĞİ
DEMOKRASİ
TKP'SİZ OLAMAZ**

—Böşrüş—

OKUYUCU POSTASI

Verilen cezaların hesabı sorulmayacak mı?

12 Eylül'den sonra yönetimi silah ve baskı zoru ile elinde tutan faşist cunta ve onun mahkemeleri açılan düzmece davalarına ilârici gençleri, demokrat ve yurtseverleri zindanlara doldurmuş. Hâlen devam etmekte olan birçok dava daha vardır. Bunlardan özellikle bazıları kamuoyunun büyük baskılarına ve tepkilerine neden olmaktadır. Uluslararası kamuoyu ise Türkiye'de demokrasinin olduğu iddia eden ceptili gerici çevrelere toplantı ve miting-protesto gibi eylemleri gerekli cevabı vermektedir.

Bir süre önce sonuçlanan

TKP davalarından bir kısmında 1630 yıla varan cezaların verilmesi de cuntanın demokrasiyi güçlenere karşı açmış olduğu savaşın en önemli göstergelerinden biridir. Aralarında çeşitli meslekleri sahip işçi, gazeteci, yazar, bilim adamı, öğretmen ve emekçilerden oluşan ve 12 Eylül öncesi çeşitli meslek örgütlerini yönetici ve üyesi durumunda olan bu ilârici-demokrat ve yurtseverlere verilen bu cezaların Türkiye ve dünya kamuoyunda büyük tepkilere neden olduğu ve dayanışma kampanyaları açıldığı görülmektedir.

Biz ilârici gençler, demok-

ratlar ve yurtseverler olarak inanıyoruz ki yakın bir gelecekte özgür bir Türkiye oluşacak ve en başta faşist cuntacı generaller olmak üzere edenlere gereken yantı verilerek hesap sorulacaktır. Tarihî eski ve köhnemiş çarklarını geri döndürmek mümkün değildir. Bunun en son örneği Arjantin'deki faşist cuntacı generallerin mahkeme önüne çıkarılması binlerce cinayetin hesabının sorulması bizim söylediklerimizi doğrulamaktadır.

Şemsettin Keskin/
Heilbronn

Patrona karşı nankörlük mü?

Geçenlerde sendikası ve dindar bir Türk arkadaşımla konuştum. Kendisine anlatılan bir karuna göre bizlerin sadece 3 haftalık izin hakkı var. Halbuki bizler 6 hafta izin yapıyoruz. Yılık izni 3 haftadan 6 haftaya çıkararak sendikamız değil mi? Noel parasını sendikamız toplu sözleşme kapsamına almamıştı, patron kendiliğinden bizlere Noel parası diye miydi dersin? Ödemeydi, toplu sözleşme kapsamına girmeyen tüm sosyal haklarımızı budadığını sen de biliyorsun. Fabrikada üçüz yemek çıkıyordu, kaldırdı. Fabrika otobüslerini iptal etti. Doğum günlerinde vermekte olduğu hediyeleri vermez oldu vs. vs.

Yine her yıl alınan zammı sendikamız gerçekleştiriyor mu? Eskiden haftada 40 saat çalışırken, nisan başından beri haftada 38,5 saat çalışıyoruz. Daha erken paydos ediyoruz. Haftalık çalışma süresini kısaltan sendikamız değil mi?

Sen ise sendikası olduğun halde tüm bu haklardan eksiksiz yararlanıyorsun. Bizlere sendikamızla ilgili ödemediğin hakları yazıyor. Ödendiğini iddia ediyor. Sen ise hakları elde ediyorsun. Senin hakkın, haklarımızın üstüne

mun böyle olduğunu da bilmiyordum." diye adeta inledi.

Ben devamla: "Sendikamızın öncülüğünde kazandığımız birçok haklarımız var. Bu hakları korumak, daha da geliştirmek ve yeni yeni hakları elde etmek mümkündür. Ama sendikamızın salırlarında senin yerin boş duruyor. Al şu üye kaydı fişini!"

Fişi cebine yerleştirdi.

Hüseyin Kaya/Bad Kreuznach

Çapulcuların direnişi

Geçenlerde staj yaptığım bölgeye giderken gözüm bir afiş çarptı. Afiş mavi ama uzaktan ne yazdığını okuyamadım. Yanına yaklaştım. Üstünde (Réelstans Afghanistan) Afganistan Direniş yazıyordu. Bu karşı devrimci ceterlerin, Afganistan'daki olayları bir "direniş" olarak nasıl gösterdiklerini bizzat gözlemlerim için, toplantı salonunun adresini aldım ve gittim. Toplantıda yaklaşık 50 kişi vardı. Pakistan'da çevrilmiş

Abonelerimize duyuru

Bu sayımızda hem abonelerimize hem de bize, abonelerimize ücretlerini ödemedi ve yenilemede büyük kolaylıklar getirecek bir yöntem öneriyoruz. Bu yöntemle bize yetki veren okuyucumuzun kontodan abonemüsüne süresi sona erdiğinde para çekme hakkımız doğuyor. Aşağıda Almanca ve Türkçe örneklerini yayınladığımız formu doldurup, gönderen okuyucumuz bize verdiği yetkiyle dayanarak onun kontosundan bir yıllık ya da altı aylık abone karşılığı çekilebiliriz. Okuyucularımız bu hakkı istedikleri zaman geri alabilirler. Yöntemin birçok pratik yararı var.

•• Abone ücretleri otomatikman ödenmiş için okuyucu "abonem ne zaman bitti?", "ne zaman ödemem yapmam gerek?" diye düşünmekten

kurtuluyor.
• Ödeme fişi, havale makbuzu veya çek doldurduktan, bunların fotokopilerini bize göndermekten ve bu işlemler için ayrıca masrafla yapmaktan, zaman harcamaktan kurtuluyor.

• Çeşitli nedenlerle, (ihmal, unutkanlık, zamansızlık) aboneli biten ve gazetesini kesilen okuyucularımızı gereksiz bir yükten kurtardığı gibi, gazetemizin Türkiye Postası'na abonelerimizin katkılarını da sistemleştirilmiş ve düzenlenmiş oluyor.

Bize bu yöntemi öneren, araştırıp, emek verip örnekleriyle ileten okuyucumuza da ilgisinden dolayı teşekkür ederiz.

Türkiye Postası

**ABBUCHUNGSVOLLMACHT
(Kontodan çekim vekaletnamesi)**

Ich ermächtige Sie hiermit - wiederruflich - die **TÜRKİYE POSTASI** Abonnementgebühren von meinem Konto einzuziehen.

Abbuchungsmodus: — jährlich
— halbjährlich

Beginn ab:

Name, Vorname:
Straße:
PLZ, Ort:

Datum:

Unterschrift:

Mein Bank-/Postcheckkonto bei:
in:
Konto-Nr.:

Bankleitzahl:

KONTODAN ÇEKİM VEKALETNAMESİ

Sizlere bu imzama - her an geri alabilemiz üzere - **TÜRKİYE POSTASI'** nın abone ücretini kontodan çekim hakkını veriyorum.

Kontodan çekim yöntemi:

— yıllık
— yarım senelik

Başlangıç tarihi:

Yeni Demokrasi Partisi ve PASOK Amerikanvari kampanyalar yürütürken, Parlamento seçimleri arifesinde Yunanistan

Rallis SARANTIS
(Sendikacı)

Son altı ay, özellikle de son birkaç hafta içinde Yunanistan'da politik tartışmalar, Yunanistan Parlamentosu'nun yeni ve demokratik bir devlet başkanı seçme kararı ve Ekim ayında yapılması gereken genel seçimlerin daha erkene alınarak, 2 Haziran 1985'te yapılacak olması konusu üzerinde yoğunlaştı.

Yeni devlet başkanı Sarzetas'ın seçilmesinde, kararın derinleşmesi gereken

27 Mayıs ve özgürlükler

Dilruba YENEN

27 Mayıs her yıl ülkemizde, Anayasa Bayramı olarak kutlanırdı. 1961 anayasasının ve onun ilkelerine saldırıların bu bayram da yasaklanırdı.

İnsan haklarının ve özgürlüklerin görece olarak var olduğu bir dönemin simgesi olan 1961 anayasası, dünyada yumaşmanın, ülkemizde ise ilerici-demokrat hareketin yükselme döneminde yaşamaya geçti. 1961 anayasasının ilk önemli özelliği vardı. Bu anayasa, tarihte kaleme alınan ilk insan hakları sözleşmelerinde yer alan temel özgürlükler yanında, insanları sosyal ve iktisadi haklarla donatmayı ve onlara insanca yaşama koşulları sağlamaya hedefliyordu. Ve en önemlisi de bu hakları güvence altına alması için yasalar ve her ne beşle olursa olsun, bu özgürlüklerin özünü dokunul-

Yunanistan halkı büyük bir coşku içinde 2 Haziran günü yapılacak olan genel seçimlere hazırlanıyor. 300 sandalyeli parlamento için yapılacak olan seçimlere 7.6 milyon seçmen katılacak. Burflardan 3.9 milyonunu kadınlar oluştururken, 250 bin genç seçmen de ilk kez oy kullanacak.

Seçimlere birçok küçük parti de katılmakla birlikte ülkenin kaderini üç partinin, sosyal demokrat PASOK, Yunanistan Komünist Partisi (KKE) ve tekellerin partisi Yeni Demokrasi'nin aldığı oylar belirleyecek. Seçimlerin sonucunda oyları yüzde 42'sini alan parti hükümeti kurabilecek.

Birkaç ay önce PASOK'un önerisi ve Yeni Demokrasi Partisi'nin desteğiyle değiştirilmiş olan seçim sistemi büyük partilerin işine yarıyor ve özellikle Yunanistan Komünist Partisi'nin çıkaracağı milletvekili sayısını azaltmayı amaçlıyor. Böylece, "Yeni Demokrasi Partisi'nin işine yarar" bahanesiyle Komünist Partisi ile işbirliğine yanaşmayan PASOK, hazırladığı seçim kanunuyla Yeni Demokrasi Partisi'ne iktidarı önüne açmış durumda...

Seçim sisteminin taşıdığı olumsuzluklara rağmen 1985 seçimlerinin demokrasi güçlerinin 1981'e kıyasla daha büyük bir başarı ile çıkması ve Yunanistan Komünist Partisi'nin güçlenmesi bekleniyor.

İktidar partisi PASOK, özellikle

YKP 11. Kongresinde Genel Sekreter Florakis konuşurken (solda), PASOK lideri (üstte). Ve Yeni Demokrasi Partisi (YDP) lideri Mitsotakis

bu alanda kendisinden önceki hükümetlerin yendiği gibi ABD destekli

halka verdiği sözleri yerine getirmeye çalışıyor. Yitirdiği güven nedeniyle

Bulgaristan'daki Türklere yapılan "baskılar" konusunda bir okuyucumuzun mektubu ile gazetemizin cevabını birlikte sunuyoruz

Komşularımızla aramızda bozmak isteyenlere fırsat vermeyelim

Sayın okurumuz, Bulgaristan'da isimlerin değiştirilmesi doğru bulmadığımızı yazıyoruz. Fakat aynı zamanda ülkemizde Bulgaristan'a karşı yürütülen kampanyanın amacı-
nın yokluk içinde kıranan halkın

bölüm aktarıyoruz: "Aslında, isim değiştirilmesi olayları, baskı, işkence olayları yıllardır olmaktadır. Zaman zaman bölgede bu tür haberler alınmaktadır, ancak Ankara ve diğer başkalar, o ülkelerin baskı orzanları konusunu il-
bölüm aktarıyoruz: "Aslında, isim değiştirilmesi olayları, baskı, işkence olayları yıllardır olmaktadır. Zaman zaman bölgede bu tür haberler alınmaktadır, ancak Ankara ve diğer başkalar, o ülkelerin baskı orzanları konusunu il-

Sonra Milliyet yazarlarından Örsan Öymen Bulgaristan'ın günlerce dolması. Yerleşir edildikleri yazılan köylere, kasabalara gitti. İntihar etti, kurşuna dizildi denen imamlara, müftülere konuştuk. Örsan Öymen isimlerin değiştirilmesini

İKD'nin 10. yılında..

Yüksel SELEK

İlerici Kadınlar Derneği 3 Haziran 1975'de kurulurken, Türkiye'de kadınlar eşitlik, demokrasi ve barış için örgütlü mücadelede çekmeyi amaçlıyordu. Bu, hem kadınların toplumda eşit bir konuma doğru yol almasını, hem de demokrasi savaşında güçleri iki katına çıkarmak demektir. İKD amacı doğrultusunda hızla gelişti. Daha dördüncü yaşını doldurmadan Türkiye'nin her yöresinde, çeşitli kesimlerden kadınların örgütlendiği, 33 şube, 35 temsilcilik ve 20 bin üyeye ulaştı. Türkiye'de ve dünyada demokrasi güçleri arasında saygın bir örgüt katına yükselmişti.

Kadınların uyanışından ve örgütlü bir güç haline gelmelerinden rahatsız olan çevreler, 1979 yılında, 1 Mayıs'a iki gün kala, hiçbir gerekçe göstermeden İKD'yi yasakladılar. İlerici kadınlar bu yasayı kaldırmaya savaşırken, 1980 askersel darbesi geldi. Ardından İKD yöneticileri için 30 yılı aşkın ceza talebiyle dava açıldı ve İKD yasak altında 10. yılına ulaştı.

Faşist cuntanın yurt dışında yaşamak zorunda bıraktığı İKD yöneticileri Danimarka'daki Diş Büro aracılığıyla Türkiye'de kadınların dayanışması için çalışmaları sürdürüyor ve İKD'nin dünya kadın hareketi içindeki saygın varlığını koruyorlar.

Türkiye'de faşizmin altında yaşayan binlerce ilerici kadın işe, inanıyoruz ki, İKD'li olmanın onurunu koruyor, yığınlar için de güçleniyor, savaşılıyor. İnanıyoruz ki onlar, halkımızın üzerine bir kabus gibi çöken faşist cuntanın karalığını dağıtacak güçler arasında yerlerini alıyorlar. Kadınların katkısı olmadan Evren-Özal yönetimine son vermek, ulusal demokrasiyi kurtarmak adına değildir. Bu nedenle İKD'ye ve diğer ilerici kadın örgütlerine konan yasaları kalkması demokrasi güçlerinin talepleri arasında olmalıdır.

İKD on yılını geride bırakırken, yüz yılı aşkın bir süredir Türkiye'nin gündeminde olan kadın hakları için savaşımında İKD'nin yeri, ilk yigünal kadın örgütlenmesinin ve hareketinin nasıl gerçekleştirdiği incelenmeye değer. Çünkü kadın hareketinin işçi sınıfı hareketinin büyük sel yatağına aktaran, kadın eşitsizliğini sınıfsal kaynağına inen, kadın sorunlarıyla demokrasiyi ve barış mücadelesi arasında ki bağ kurabilen yigünal kadın hareketi olarak İKD deneyimi Türkiye'de özel bir yer tutuyor.

Koşullar farklı da olsa, Avrupa'daki göçmen kadınların yığın sorunları için örgütlü mücadelede çekmelerine de ışık tutacağına inanıyoruz. Bu deneyler aktarılmalı ve tartışılmalıdır.

Avrupa'da kadın sorunu üzerine düşünen ve aktif çalışan arkadaşlarımızın bu görevin üstesinden geleceklerini inanıyoruz.

Sayın Türkiye Postası yetkileri

Yayınlarımızı tesadüfen izliyorum. Bana gazetenizi oturduğum bölge olan Köln'de kapımı çalıp satıyor. Yazılarınızda Almanya'daki işçilerin problemlerini dile getiriyorsunuz, bize yardım etmeye çalışıyorsunuz. Ayrıca yurdumuzdaki problemleri de ele alıyorsunuz. Hakikaten yurdumuzda hayat pahalılığı pekmezle hal aldı. İşçiler, esnaf yardım Allah diyor. Fuhuş oldu yurtdışı. Herkesin üzerinde baskı var, kimse kolay kolay ağzını açıp bir şey söylemiyor. Ama ben gazeteniz ile ilgili olarak başka bir konuya değineceğim.

Bu konu gazetenizde yayınlanan Bulgaristan'daki Türklere yönelik baskılar konusudur. 12.2m zamanından beri Türk

Evren'den iki veto manevrası

Cumhurbaşkanı Kenan Evren, 6 Kasım seçimleri sonrasında başka örnekleri de görülün ve Türkiye'nin "demokrasiye geçtiği" izlenimini yaratmak amacıyla başvurduğu "veto manevraları" bir yenisi daha ekledi ve meclisten geçen iki yasayı veto etti. Bu iki yasadan biri "Pismanlık Yasası", ötekisi ise "Mafya babaları"na af getiren "Kaçakçılara Af Yasası"ydı. Bu iki yasayı veto ederek meclise geri gönderen Evren, "para babası" olarak bilinen holdinglerin "döviz kaçakçıları suçlarını" af eden yasayı ise onayladı.

Boyalı basın, kamuoyunda geniş tepkilerle iyi karşı bu iki yasayı veto edilmesini, Kenan Evren'in "adletsizliğe karşı çıkan kahramanca bir davranış" olarak göstermek için özel baka harcadı. Oysa Evren'in politik tutukluları ve mahkumları "İhbarçılık" teşvik eden "Pismanlık Yasası"na veto ederek geri çevirmesinin gerekçesi, kamuoyunun bu yasaya karşı gösterdiği tepkinin gerekçesinden bütünüyle farklıydı. Evren'in veto gerekçesi "ihbarçılığın yasasızlaştırılması" değil, ihbarcılık suçuna bağlanmış dahi politik tutukluları ve hükümlüler için "af" sözünün edilmesine gösterilen tahammülsizlikti. Hatırlanacağı gibi, meclisten geçen "Pismanlık Yasası", Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 125, 131, 141, 142 ve 163 maddelerinde yazılı "suçları işleyen" den haklarında hiçbir kovuşturma başlamadan kendiliklerinden "ihbar"ı bulunduran suçluların tümüyle affedilmesi

kurulmuş özünü dokunulmazlığına yasaklıyordu.

Bu anayasa 20 yıl boyunca, kendisini benimsenemeyen siyasi iktidarlara eleştirilere ve saldırılara uğradı; toplumdaki ekonomik ve sosyal bunalmaların tek suçlusu olarak görüldü.

12 Eylül 1980'de erke el koyan generaller ise, silah ve süngü zoruyla, "1961 anayasasını ortadan kaldırdı" sonucunu iddialedi. Türk Ceza Kanunu'nun 146 maddesine göre, bu suçun cezası idamdır! Ama işe bakın ki, kendileri idama yargılandıkları gerekçeler iktidardadırlar ve üstelik 1961 anayasasındaki temel hakları ve özgürlükleri savunanları yargılamaktadırlar.

Burada 1961 anayasası ile 1982 anayasasının karşılaştırmasını yapmak gereğini duymuyoruz. Çünkü, Sayın Tanılı'nın tanımadığı gibi, 1982 anayasası "Bir kula talimatnamesidir".

• Bugün, en temel hak olan yaşam hakkı ülkemiz insanları için yoktur.

• Tüm özgürlüklerin temeli ve koruyucusu olan düşünce ve basın özgürlüğü ülkesi yok edilmiş ve Türkiye, insanlarının kordamanı konuşmadığı, iktidardakilerin görüşlerini paylaşmayan herkesin sanık sandalyesine oturtulup, işkencelerden geçirilirdi bir ülke haline getirilmiştir.

• Sosyal ve ekonomik güvenceler bir yana, insanların açlığa ve safaletle mücadele etmesi devlet politikası haline sokulmuştur.

• Sömürdürün ataladığı ne köslüklenmesi için sendikalar körüklenmiş bağlanmış ve örgütlenmeye yasakları konulmuştur.

Bu saralamayı örnekleler çoğaltmak olanaklı, ancak bu sunun atını çizmek istiyoruz: Ülkede uygulanan baskı rejimine, onun yasal olmayan kurum ve araçları-na karşı çıkmak; insan temel hak ve özgürlüklerini güven-ce altına almak bir rejim için mücadele etmek her demokratın, her yurtseverin görevidir.

nin yitkili olduğu kıvrınan ve on dokuzuncu başka tarafta çekmek oldugunu da belirtiyorsunuz.

Biz Bulgaristan'daki isim de değiştirme kampanyası doğru mudur, yanlış mıdır, tartışmadık, tartışmıyoruz. Çünkü bugün siyasal alanda ayırım çizgisi Bulgaristan'da isim değiştirme politikasını doğru bulanlar bulmayanlar arasında değil, Bulgaristan'a karşı yürütülen kampanyayı zararlı ve yanlış bulanlar bu kampanyayı kıskırtıların arasında çizimledir. Çünkü bugün ulusal çıkarları savunmak, Türkiye'nin gittiğiye yalnızcaştırarak bütünlük kendisine muhtaç olmasını hedefleyen Amerikan oyununu bozmayı gerçekleştiriyor.

Türkiye Postası olarak baştan beri komşumuz Bulgaristan'a karşı açılan gördü dönmüş kampanyasını Türkiye'nin çıkarlarına değil, Amerikan emperyalizminin çıkarlarına hizmet ettiğini belirttik. Bugün memnuniyetle görüyoruz ki bu tehlükeli işaret eden başka sağıduyulu çevreler de var. Birkaç örnek verelim.

Milliyet yazarlarından M. Ali Birand 20 Nisan tarihli makalesinde Bulgaristan'la ilgili sözde katliam haberlerinin CIA radyoları olan Radio Liberty ile Radio Free Europe ve Bulgaristan'daki bazı elçilikler tarafından ortaya atıldığını, Türkiye Büyükelçiliğinin ise elinde somut delil olmadığını belirtiyor.

Yine Milliyet yazarlarından Teoman Erel 11 Mayıs tarihli yazısında gürüş antrenörü Muharem Atik'in çevresinde koparılan yaygaranın tutarsızlığına işaret edip "Bu tür tehlikeli konularda sansasyon yapılırsa Türkiye'yi zor durumlarına itiyor. Türkiye'nin kanlı bıcaklı düşmanları arasında Ermeniler ve Yunanlılardan sonra Bulgarların ve giderek Rusların da ilave edilmesinden kim kârli çıkar? Her halde kendi kaderine hakim olması gereken Cumhuriyetimiz değil...".

• Son bir örnek daha verelim: "Hicret" gazetesinde bir kaç hafta önce "Bulgar Zulmü" başlıklı altında bir yazı çıktı. Bu yazıdan bir

şu orjandan konu ile bilyesile ilgilenebilmekte idi. Şimdi konunun bilyesile sansasyonel bir şekilde sunulması bazı soruları akla getiriyor...Yoksa işin içinde başka bir plan mı var? Böyle bir plan varsa bu plan kim hazırladı ve neyi hedefliyorlar...Bulgarlar yalanlasa da, bölgede bir şeylerin olduğu kesin. Başta basın yayın orjandanların lighi de boşuna değil. Ve büyük bir ihtimalle bölgede kültü bir Amerikan oyunu sergilenmektedir."

Bu örneklere de katıldıkları gibi Bulgaristan'a karşı açılan kampanyanın ardındaki CIA'parga-nı sezenler yok değil. Gelelim katliam ve işkence iddialarına. Biz Tercüman, Hürriyet gibi gazete-lerin verdikleri katliam haberleri-nin nasıl uydurma olduğunu, açıklanan sayıları nasıl güden-güne değiştiğini daha önceki sayılarımızda yeterince gösterdik.

Öymen isimlerin değiştirilmesi doğru bulmadığını yazdığı halde Türk basınında çıkan katliam haberlerinin uydurma olduğuna da kabul etti.

Bu yalan haberleri yazanlar tek bir kelimeye olsun "yanılmışız" dediler mi? Demezler.

Dün Yunanistan, bugün Bulgaristan ve yarın da kimbilir hangi komşumuz aleyhine yürütülen ve yürütülecek olan bu tür kampanyaları Türkiye'nin ulusal çıkarlarına hizmet etmiyor. Türkiye ile komşularının arasını açarak, onu bulundugu bölgede İsrail gibi çevresinden yalıtılmış hale sokarak kendi saldırılarını açmalarına daha kolay atlatmay planlayan Amerikan emperyalizmine hizmet ediyor.

Türkiye Postası

Özal hem KİT sendikalarına hem de emeklilik hakkına saldırıyor

• Türkiye'de emeklilik hakkına yönelik saldırıları Özal da katıldı. Dedi ki: "Emeklilik olup ne yapacakmış, evde oturup hanımla karga edersiniz"

Türkiye'de işçilerin durumu artık IMF'yi bile düşündürdü oldu. Beş yıldan bu yana ücretlerin daha da kısılması, işçilerin haklarının yok edilmesi için her türlü baskıyı yapan IMF uzmanları, artık, işçi sınıfının yoksullaşmasının çok yüksek boyutlara vardığını ve sosyal patlamalara yol açabileceğini düşünmeye başladılar. Son günlerde açıklanan bazı araştırma raporları, Türkiye'de işçilerin karşı karşıya oldukları ekonomik gerileme ve güçlüklerin ilk başta tahminleri de aşmış ortaya koyuyor. IMF uzmanlarının hesaplarına göre, işçi ücretlerinin maliyet içindeki payı, 1978'den bu yana yarı yarıya düşmüştü. 1978'de maliyetlerin yüzde 20'sini oluşturan ücretler, 1985'te maliyetin yüzde 10'una ancak varıyor. Türkiye'de işçilerin günlük ücretleri, 1985'te maliyetin yüzde 53 civarında olduğuna ortaya koyuyor. Yani, 1980'den bu yana Türkiye'de ücretlerin satınalma gücünün yarıya yarıya yitmişler. Bu büyük yoksullaşmaya yınma-da, halen uygulanmakta olan sendikalar yasası, grev vb. gibi yasa-ların aslında işçi sınıfının elini kolu-

nu bağlama, sendikaları etkisizleştirme, grevi silah olmanın kıymatı ve sermayenin serbestçe al oynatmasına olanak tanıyan yasa-ların olduğu şimdi işçilerin günlük deneyimleriyle ortaya çıkıyor.

Bütün işaretle, işçilerin her anlamda bunalmakta bir yazın gel-mekte olduğuna gösteriyor. Öncelikle, işçi kesiminden yükselen protestolar rağmen, hükümetin çıkarmakta kararlı olduğu emek-i işçi emekliliği yasa-sıyla emeklilik yasasını güçsüzleştirilecek. Böylece ortalama yaşam süresinin 65,

civaranında olduğu Türkiye'de, işçi-nin emekli olması ancak mezarıda beşmülün olacak. Özal bu konuda "Ben işçi emeklilik yeterli", "Emek-li olup ne yapacakmış, evde otu-rup hanımla karga edersiniz" ve ya "Emeklilik yasasını güçsüzleştir-mek yakında SSK'da Emekli Sandı-ğı da iflas eder" gibi sözler söyle-mektedir çekimiyor. Edinilmiş hakları geri aldan diğer bir yasa ta-sarısı da, işçilerin ködem tazminatı haklarını hemen hemen gradan kaldıran Kıdem Tazminatı Fonu Yasası. Nihayet bir sonucuna yasa

değişikliği tasarısı da sendika ve grev yasalarına ilgili. İşçi kesimi-nin ve demokrasi güçlerinin tepki-lerini çok fazlaşan nitelikli yasa-ların değiştirilmesi istemi bugüne ka-dar çeşitli defalar ileri sürülmüştü. Geçtiğimiz günlerde, Çalışma Bakanı değişikliği tasarılarının hazır olduğunu bildirdi. Ancak değişik-lik önerileri açıklandığında, bun-ların grev daha da etkisiz ve yapı-lamaya hale getirmeyi, sendikalaş-mayı daha da güçleştirirmeyi amaç-ladığı anlaşıldı. Şimdi tüm bu ya-salar Özal'ın masasının üzerinde

ninden "ihbar" bulunanların suçlarını tümüyle affedilmesi öngörmekteydi; Envan Erven, bu yasayı veto edişinin gerekçesini açıklarken, "1982 Anayasasının politik suçlar için her şekilde olursa olsun aff edilmesi olanak tanımasını" gösterdi.

Böylece "Pismanlık Yasası"nın tümünü değil, yalnızca ceza-zın tümünü kaldırıldığını bilmüvenü veto etmiş oluyoruz. Yasanın, "ihbar-cıları" cezalandıran indirimi ya-pılmasını öngören maddelerini bir itirazı yoktu. Herhangi bir po-litik affa bu kadar kesinlikle karşı çıkılırken, silah kaçakçılığına da karşı çıkılmıyordu. Bu maddelerin aff edilmesi, hem Türkiye'de hem de dünya kamuoyunda elbet-te geniş tepkilere yol açacaktı. "Kaçakçılık Yasası"nın veto edil-mesinin ve meclise geri gönderil-mesinin temelinde yatan asıl ge-rekçe de işte buydu.

Köln'den A.T.

bekliyor ve ANAP çoğunluğunun oylarıyla meclisten geçeceklerine kesin gözüyle bakılıyor.

Başbakan Özal'ın imzasıyla Ka-mu İktisadi Kuruluşlarına gönde-riyen bir başkanlık genelgesi, önümüzdeki günlerde işçi sınıfı-na yeni bir saldırının planlandığı-nı gösteriyor. Sözkonusu genel-de, bundan böyle KİT'lere işçi veya memur statüsünde eleman alınmaması, yeni alınacak perso-nelin kısa süreli sözleşmeli perso-nel olması, bunların sendikalar dışında tutulmaları ve kendileri-ne "sendikalaştırma primi" di-yebileceğimiz yüksek ücretler ödenmesi isteniyor. Böylece en güçlü sendikaların örgütlü oldu-ğu KİT'lerde sendikaların gücü-nün kırılması ve gelecekte işçi ha-reketinin kabarması halinde hare-ketin sendikal desteklerinden yok-sun kalması planlanıyor.

Bu koşullar altında, hele hazırlan-makta olan yeni yasaların yürürlüğe girmesinden sonra, işçile-rin daha ne kadar bekleyecekleri, sendikaların tabandan gelen baskı-ların ne zaman bentleri yıkacak bir sele dönuşeceği ciddi bir soru olarak ortaya çıkıyor. Son günler-de, tüm umursamaz ve kararlı gö-rünümüne rağmen gerek Özal ve hükümetini, gerek Evren'i, gerek-se aklıl hocaları olan IMF ve diğer emperyalist mihraların düşündü-ren de bu...

Tercüman caminin bombalandığını yazdı ama

Camiyi bombalayan mleyici tek gerek öldürenleri CIA

8 Mart Cuma günü öğleyin Beyrut'tayız. Beyrut'un güney kesimindeki "Bir el Abad" caddesinde arabalar ardarda dizilmiş, ancak adım adım ilerleyebiliyorlar. Cuma namazı sona ermiş, yüzlerce kişi Bir el Abad Camisinden çıkıyor. Caminin tam karşısında Lübnan'ın en tanınmış Müslüman liderlerinden Şeyh Hüseyin Fadlallah'ın evi var. Birden sokakta park edilmiş bir kamyonet korkunç bir patlamaya havaya uçuyor. Yedi-sekiz katlı binaların caddeye bakan cepheleri bir anda çöktüğü gibi sokak da anında bir alev denizi haline alıyor. Etkazın altında ezilmekten kurtulanlar alevlerin kurbanı oluyor. Caddede dölduran arabalardaki insanlar vasıtaların içinde diri diri yanarak can veriyorlar. Dükkanlardaki bütün gazlı tüplerinin peşpeşe patlamasıyla bütünüyle yayılan yangının şiddeti böyle ki, ölenlerin çoğundan bir iz bile kalmıyor: Bomba patladığında köşe başında duran masanın sağına sırtı ayağı Ahmattan arda kalan tek şey erimiş plastik para cüzdanı ve içinde nasılsa okunur halde kalmış kimlik kartının bir parçası.

Bütün iç savaş boyunca Lüb-

**Beyrut'ta
yine bir camide
bomba patladı: 56 ölü**

BEYRUT, (AP)- Lübnan'ın başkenti Beyrut'ta bir caminin önünde park edilmiş otomobilde bulunan bombanın patlaması sonunda ilk tesbitlere göre 56 kişi öldü, 180'den fazla da yaralı var.

92 kişinin ölümüne yol açan en korkunç bombalı saldırı, 8 Mart'ta görülmüş olan en korkunç patlamalardan biri olan bu saldırıda (en az 92 kişinin öldüğü söyleniyor) ölenlerin çoğu o anda cuma namazından çıkmakta olan Müslüman halktan. Polis patlayan bombanın en az yüz kilo ağırlığında olduğunu tahmin ediyor. Lübnan'da yaşanan diğer bombalılarda olayların aksine Bir el Abad caddesindeki katliamı üstlenen herhangi bir politik grup olmadı. Fakat semt sakinleri aradan daha bir kaç saat bile geçmeden

harabeye dönen büyük binalardan birinin cephesine kocaman bir (Amerikan ürünü anlamına gelen) "made in USA" ifadesi asıldı.

Nerdeyse gününüğüne iki ay sonra, 12 Mayıs günü, Lübnan halkının bu yarısını Amerika'nın en tanınmış gazetelerinden biri olan "Washington Post" gazetesi tarafından doğrulandı. Bundan önce de Amerikan gizli servis CIA'nın bir çok kirli çalışması bu arada ünlü "Watergate" skan-

konusunda da önemli çalışmaları vardı. Masraflarını beladenin karşıladığı ve şimdiye kadar 1 Mayıs'ta yapılan uluslararası şenlikler düzenledik. Şişman basvurusu yapanların durumu üzerine belediye geniş kapsamlı bir soru öngesi verdik. Yanıt alırmaz, somut çalışmalara başlayacağız.

Türkiye Postası: Danışma meclisinin göçmen işçi örgütleriyle ilişkileri nasıl?

Ahmet Aktaş: Danışma meclisi yabancıların demokratik örgütlerini destekliyor. Ayrılan son danışma meclisinin kültür kolu üzerinden politik ve enformatik içeri-likli toplantılarda ve kültürel etkinliklerde kullanmak üzere yabancı işçilerin örgütlerine ödeniyor. Ayrıca örneğin yerli yabancı dostluğunun güçlenmesi için kilise ve sendikaların düzenlediği yabancı hemşehirliler haftasına göçmen işçi örgütleriyle birlikte katılıyor.

Türkiye Postası: Çalışmalarınız gelecekte nasıl görüyorsunuz?

Ahmet Aktaş: Danışma meclisi bugüne kadar seçim yoluyla değil, atama yoluyla oluşuyordu. Bundan böyle insanlar camide örgüt-

İki resim. Üstteki Sovyetler Birliği'nden...İşçiler tüm sorunlarını özgürce tartışıyorlar. Altındaki resim ABD'den. Yerlerde coplanan işçilerin suçu büyük: Grev yapmışlar !..

İçin ABD makamları 90 gün önce Türkiye'den izin istemişler ve bu izni almışlardı. Geminin Antalya'ya gelişinden önce, Antalya valisinin başkanlığına kurulan özel bir komisyon, nükleer kirlenme tehlikesine karşı bir "enlem ölçeği" ve bir de "tehlikeli durum planı" hazırladı. Hazırlanan bu planlara göre, bir nükleer sızıntı halinde halkın derhal başka bir bölgeye taşınması ve kontrol altına alınması öngörüldü.

Bilindiği gibi nükleer kirlenmenin etkileri yıllarca sürüyor, hayvan ve bitkileri öldürüyor ve insanlarda da kansere ve sakat bebek doğumlarına yol açıyor.

1 Mayıs yürüyüşünde geri tepen bir provokasyon

Frankfurt'ta Alman Sendikalar Birliğinin bu yıl düzenlediği 1 Mayıs yürüyüşü sırasında kenarda durup yürüyüşe katılanları teker teker fotoğrafı çeken bir şahıs güvenlik görevillerinin dikkatini çekti. Kendisine merakette kim olduğu sorulunca "basın güvenlisim" diye cevap verdi. Bunun üzerine "basın kartınıza gösterin lütfen" denince adam "bir dakika, gösterimi" diyerek elini cebine attı. (sonradan

Tercümanın destek kampanyası sonuç vermedi, Yazar kaybetti

DYP Genel Başkanı Cindoruk: Tam demokratik Türkiye istiyoruz !..

Doğru Yol Partisinin Kongresi bu partiye diktatörlük rejimile uzaştırmak isteyenlerin diktate değeri bir yeniliğiyle sonuçlandı: DYP'yi, güttükçe yitirip giden ANAP'ın

1950'de Demokrat Parti'nin kazandığı büyük seçim zaferinin yıldönümü olan 14 Mayıs günü Ankara Atatürk Spor Sarayında yapılan DYP Kongresi, son derece ka-

ın alternatifli diktatörlük yanlısı güçlerin iktidarı için hazırladığı yeni addı. Buna karşılık Cindoruk, "Önce iktidar değil, demokrasi istiyoruz" diyerek generalerin

taklanması oldu. Kongreyi pek çok eski siyasi yanınada SODEP Genel Başkanı İnönü, parti temsilcileri, bazı önemli mensupları da davetli olarak izledi. Daha ön-

denince adam "bir dakika, gösteriyim" diyerek elini cebine attı ve (sonradan gaz tabancası olduğu anlaşılan) bir tabanca çekti. Ancak bu saldırı provokatörün beklediği sonucu vermedi. Güvenlik görevlileri resimde görüldüğü gibi onu kısırlık yakalayıp tabancasını ve filmini elinden aldılar ve polise teslim ettiler. İsmi Hüseyin Kaya olduğu, İsticbar'da oturup Termoplast ve Apparatebau firmasında çalıştığı tesbit edildi. Olayla ilgili soruşturmanın sürmekte olduğu bildiriliyor.

Dikkat, bu adam bir provokatördür. Ancak kimin hesabına çalıştığı henüz belli olmadı
İsmi Hüseyin Kaya'dır

Papa suikastı davasında hukuk ile emperyalist propaganda aygıtı çarpışacak

Papa Suikastı davasının ikinci perdesi Mayıs sonunda açılıyor. Suikastın izleni derin ardından ve belirgin bir aceleyle yargılanıp fazla "bümesi"ne olanak tanınamadın ömrübirü hapse mahkum edilen Mehmet Ali Ağca yeniden yargı karşısına çıkacak. Ama bu kez tek başına değil. Bu kez Ağca ile birlikte sanık ismiyle birlikte bir Bulgar yurttaşı Sergey Antonov oturacak. Sosyalist Bulgaristan'ın bir yurttaşı, sicilli ve elikallı bir faşistle yanyana, hem de sanık ismiyle yanyana oturacak.

Savcı Ilario Martella'nın yillik süren ve adeta yılan hikayesine dönen iddianamesinin tamamlanıp mahkemeye sunulmasından sonra şimdi sıra yargılamaya geldi. Ancak bu, önemli bir suikast davasının ele alınıp incelendiği, suçluyla suçsuzun ayırıldığı, masumların aklanıldığı, suçluların mahkum edildiği bir yargılama mı olacak? Bu soruya şu anda ve öngörüyle yanıt vermek doğru değil. Zaten bu yanıtı verebilmek için uzun süre beklemeye de gerek olmayacak, birkaç hafta içinde ak kovun kara kovun belli olacak. Ama şimdiden söylemek gene de epey söz var.

Bir kere davayı bir siyasal magazin, bir yargılama mizahına dönüştürerek yaşımlara karşı uyamak olmak gerekiyor. Stern dergisinin son sayısında "Ağca 97 sorgulamadı tam 114 yalan söyledi" diye yazdığı dikkate alınırsa "Ağca bir akı hocaların ilgileri kayırmamak amacıyla yeni oyalamla taktiklerini bayırmaları hiç de şaşırtıcı olmayacak.

İkinci da başlaştın yargıların karşısına sadece birkaç sanık ismiyle konuyor. Oysa artık sokakları çocuklar bile biliyor ki Papa Suikastı davasında Ağca sadece tetiği çeken eldir. Malatya'nın Hekimhan ilçesinde genç Abdül İpekçi cinayeti ile kara üniforma katan bu psikopat-faşist katil, Papa Suikastı ile "uluslararası düzeye" ine kavuştu. Ama onun ne çapı, ne ilişkileri, ne siyasal bağlantıları Papa'ya suikastı gibi

bir eyleme yetecek düzeye değil. Eğer Roma'da gerçekten hukukun üstünlüğü ilkesine uygun bir yargılama, yapılacak olsaydı, bir kaç sıra sanık ismiyle komması ve Ağca'nın da arka sıralarda bir ismiyle oturulması gerekirdi. Daha şimdiden biliniyor ki, sözünü ettirmiş sanık ismiyle birlikte on sıralarda, başta CIA olmak üzere ABD, İtalyan, Federal Almanya, İsrail ve Türkiye gibi istihbarat örgütlerinin seferi, bu ülkelerin gerici siyasi liderleri oturmalıydı. Kuşkusuz "serel" ismiyle birlikte bir dizi: MHP'li başkaltı: Türkiye!

Mük davanın bu genişlikte ele alınması mümkün olmayacağına azından yıllardır Bildirilen Batı Avrupa başkentlerinde, "uçan kuştan bile haberi olan" gizli servislerin burunlarının dibinde dolanp duran, eroi ve silah kaçaklığından Avusturya ve İsviçre'de banka soygunları kadar bir dizi karanlık işi "başarıyla" yürüten Oral Celik'in, İsviçre'de tutuklu olmasına rağmen bir türlü İtalya'ya gönderilip Papa Suikastı sanıklarına dahil edilemeyen Mehmet Şener'in, bütün kırık işlere başladığını kendi ağzından itiraf ve ifade eden Yalçın Özbek'in, halen Türk emniyet makamında elinde bulunan mafya babası Abuzer Uğurlu'nun, Batı Avrupa'daki Türk faşist örgütlerinin belli başlı elebaşıları da sanık ismiyle birlikte oturulmaları zorunluydu. Bunların sorgulanması ya pilmaksızın Papa Suikastı'nın arka planını aydınlatılması pek mümkün değil.

Papa Suikastı üzerine Türkiye Postası'nda hem de daha ilk sayısından itibaren çok şey yazıldı, yayınlandı. Okuyucular bu davanın, uluslararası anti-komünist propagandayı kabarmak üzere nasıl "ustaca" teşarhlanp markarınlar hale getirildiğini artık ayırtırlarıyla biliyorlar. Keza emperyalist propagandayı aygıtının, sosyalist Bulgaristan'ın ak adına kara çalarak başlatıldığı kampanyada tekeli kitle iletişim araçlarının nasıl kullanıldığı, kapitalist dünyanın en

Ağca ve suç ortakları:

Soldan sağa Ağca, kilit adam Oral Celik, Ömer Bağcı ve Serdar Çelebi

büyük gazeteleri ile TV istasyonlarının kaynatıldığı kaç kazanlar yüzünden "so-kaktaki adam" in bilincinin nısı bulamlaştığı, gidiye "Canım bu işte berhalde Bulgarların şu yada bu oranda katkısı var. Yoksa ates olmayan yerde bu kadar duman çıkmazdı" demeye başladıkları da artık işle biliyor. Bu bitimlerin yansıra emperyalist yalan ve anti-komünist propaganda aygıtının öneten güç ve örgütleri bu dava için aylar ve hatta yıllardır hazırlandıkları da artık iyi biliyor.

İşte Papa Suikastı davası bu koşullarda açılıyor.

Hukuksal yargılama'nın önteminin can sıkıcı tüm süreçleri kuşkusuz burada da tekrarlansın, Mahkeme açılacak. Kimlik saptaması yapılacak. Ardından savcı Martella uzun iddianamesini okuyacak.

değer bir yenilgiye ulaşıldı. DYP'yi, gittikçe yıpranan ANAP'tan boşaltmak yerli doldurarak faşist rejime payanda olacak bir parti haline sokmak için kesenin ağzını açan ve şu gibi para harcayan büyük holdinger kongrede istedikleri sonuca ulaşamadılar. Özellikle Tercüman gazetesi bütün gücünü genel başkanı Mehmet Yazar'ın kazanması için uğraştığı da sonuçta delegelerin desteğini kazanmak şöyle dursun, tepkisini çekti.

kara Atatürk Spor Salonunda yapılan DYP Kongresi, son derece kalabalık, heyecanlı, gergindi. Yazar'ın ve Cindorukcuların sloganları birbirleriyle yarışıyor, Cindorukcuların "Muhteşem Süleyman", "Demirel nerede bir orda" sloganları ortalığı inletiyor, buna Yazar'lar "Önce Yazar, sonra iktidar", "Yazar'a oy ver, Özal'a yol ver" sloganlarıyla cevap veriyorlar. Sloganlar iki farklı adıyla temsil edilen iki eğilimin hedeflerini de anlatıyor. Yazar, Özal'

"Önce iktidar değil, demokrasi istiyoruz" diyorlar. generallerin vesayetine karşı olduklarını bir kez daha vurguluyor. Kongrede Demirel, gönderdiği ortası kırmızı kalpli çelenkle temsil edilerek ANAP'ın çelengi delegeler tarafından çalındı. Kongrenin en ilginç olayları, bir günlerden beri, Tercüman gazetesinde sütunundan Yazar'ı desteklemek için çırpınan Nazlı Ilıcak'ın davetli olarak sola giren yuhalanması ve tar-

rına yansımadan, mahkeme salonunun dört duvarı içinde kalmayı için çabalar harcancak. Dahası bu duruşma sosyalist Bulgaristan'a, sosyalist sisteme yönelen saldırıların bir kez daha kabulması için bir fırsat olarak da değerlendirilecek. Gene kaç kazanları kaynatılacak.

Ama unutulmasın hukuktan, adaletten yana olan güçler, ilerici insanlığın sözcüleri, demokrasiden yana faşizme karşı saf tutulanlar da bu çarpışmaya hazır. Başta Bulgar yurttaşı Sergey Antonov olmak üzere bu davada söz söylemek hakkını elde eden bütün namuslu insanlar, emperyalist komplocuların, uluslararası faşist hareketin, Türk bozkurtlarını kirlil, kanlı yüzlerini sergileyecekler.

Osmanlı döneminin ana hukuk düzenini oluşturan Mecelle'de dünya hukuk edebiyatına geçmiş çok özlü bir tanımlama vardır: Şöyle der Mecelle: Mülki iddiasını ispat ile mülkellefdir...Bugünün Türkiye'si ile söylemek: İddianın sahibi, iddiasını kanıtlamakla yükümlüdür.

Papa Suikastı davası bu evrensel hukuk ilkesinin tersine döndüğü bir dava oldu. Savcı Martella'nın sözcüğünde "iddia" sahipleri, ortaya durup dinlenmek bilmeksizin yalanlar attılar. Sosyalist Bulgaristan'ın güvenlik örgütünü Türk faşistleri ile kucak kucak suikast planları hazırlayı uyguladıkları iddia ettiler ve iddialarını kanıtlamak yerine psikopat-faşist katil Ağca'nın ifadelerini düzeltip, açıklarını kapatmaya çalışıldılar. Yalancı yalanlığın kanıtlamak yerine, emperyalist, hukuktan, adaletten yana olanlara düştü. Önemli günlerde bu bir kez daha tanık olacağız. Bir yanda emperyalist yalan aygıtı, karşısında hukuk...

Sonuç ne olacak?

Davanın görüleceği İtalya'nın, faşist diktatörük altında açıldığı II. Dünya Savaşı yalanından kalma bir özyeşil var: Gerçek daima anti-faşisttir...

sicilleri, başlı elçilik mensupları da daveti olarak izledi. Daha önce kongreye davet edilecekleri söylenebilir çikan Ecevit, Erbakan, Türkiye, hatta Mehmet Ali Aybar gibi eski parti başkanları ise çeşitli şakıncalar yüzünden davet edilmemişlerdi. İlk gün yapılan başkanlık seçimi Hüsamettin Cindoruk, Yazar'ın 262 oyu karşısında 626 oyla kazandı. Bu sonuçta, partiyi kurup bugüne kadar getiren Başkan Yıldırım Ayv'nin Demirel'in "ricasıyla" adaylıktan çekilmesinin payı büyüktü. Demirel, cuntanın Danışma Meclisinden gelen Yıldırım Ayv'ı, eski DP'li, sonra AP'li, bir ara Demirel'e arası bözülüp AP'den ayrılan ama sonra yuvaya dönen, Celal Bayar'ın da desteğine sahip Cindoruk'u yeğlemişti.

DYP'nin yeni genel başkanı Cindoruk gazetecilere verdiği demecilerde DYP'yi "demokratik sağ" da gördüğünü, militarizme karşı olduğunu, Türk ordusuna büyük saygısı bulunduğunu, ancak ordunun her akına geldiğinde darbe yapmasını önüne geçmek gerektiğini açıklıkla söyledi. Demokrasi sorununu ön plana aldıklarını, ekonominin de demokrasile bağını olduğunu söyleyen Cindoruk, bir soru üzerine işçilerin haklarını kısıtlayan grev ve sendikalar yasasının değişmesi gerektiğini de bildirdi. Ama "demokratik sağ"ın demokrasi sınırlarını 141 ve 142. maddelerle çizmeyi de ihmal etmedi. Cindoruk' a göre komünizme karşı mücadele ve bunun bir gereği olarak bazı düşünceler ve örgütlenmeler yasak konulması zorunluydu.

DYP'de asker vesayetini ve diktatör iacetini reddeden kanadın kazanması şimdilik bazı hesapları bozmuş durumda. Bu hesapları yapanlar ve Yazar çevresi DYP'nin kapatılacağı söylenebilir yayıyorlar. DYP'nin geleceği ise öne sürdüğü sivil demokratik talepler gerektiren şarkı çabılabilemez bağı. Öte yandan faşizme, militarizme (ve bu arada komünizme de) karşı olduğunu açıklayan DYP içinde, Baş Tuğ gibi militarizmin önde gelen temsilcileri, Türkiye gibi faşistlerle işbirliğini savunmalarını varlığını da hesaba katmak gerekir. O halde kongreye davasını vuran kutuplaşmanın şimdilik arsa plana düşse de ortadan kalmadığını, demokrasi yönünde atılacak her adım bu çelişkiyi şu yüzüne çıkaracağı söyleyebiliriz.

emekçilere karşı yeni kısıtlamalar

Geçtiğimiz Mart ayı sonunda, Belçika hükümeti, daha önce yasama organlarından geçirdiği, göçmen işçileri hedef alan yasalar uyarınca yeni önlemler aldı.

Bilindiği gibi bundan bir süre önce, Adalet Bakanı J.Gol yeni yabancılara yasasının tanıdığı yetkilere dayanarak göçmenlerin işleri olarak yasadıkları belediyelere başvuru yapıp gelecek yabancılara sürmelerini dahilinde tutma izni vermemeleri istemişti. Bakanın bu isteği bazı belediyelerce reddedildi. Ne var ki 6 belediye de bakana olumlu yanı verdi. Böylece hükümet, Türkiye'den Brüksel'deki yerleşme merkezlerini oluşturan bu 6 belediye eyalet valisinin de onayını alarak oturma yasası koyma olanağına elde etmiş oldu.

Otuda yandan sağcı Martens-Gol hükümeti yeni yabancılara yasası uyarınca geri dönüş primiyle uygulamasına başlanmasına ilişkin kararlar da aldı: Buna göre bu prim bir yıl aşkırı süredir işsizlik sigortasından yararlanıp da artık Belçika'yı terk etmek isteyen göçmenlere verilecek. Primin tutarı, en son yapılan bir günlük işsizlik sigortası ödemesinin 312 katına eşit olacak. Prim karışığı dönüşü kabul edilen göçmen, yüzde 30 tutarındaki ilk takisti kendisine dedikten en geç 60 gün sonra, bakmakla yükümlü olduğu kişilere birlikte Belçika'yı terk etmek zorunda.

Martens-Gol hükümeti göçmenlerle ilgili bu yeni baskı önlemlerini alırken, Belçika ilercisi ve demokratik güçlerinin (bu arada sol hissiyatlıların) yeni yabancılara politikasına gösterdiği tepkiler karşısında bir ödün vermek zorunda kaldı. Eski bakanlardan P. Vermeulen başkanlığındaki göçmen sorununu incelemek ve uzun vadeli çözümler önermek üzere bir komisyon kurdu.

Komisyon başkanlığına getirilen P. Vermeulen, sosyalist parti üyesi olan 12 Eylül darbesinden sonra Belçika ilercisi ve demokratlarca Belçika'da kurulan "Türkiye'de İnsan Haklarını Savunma Komitesi" Başkanı olduğu için Türkiye ilercisi ve demokratlarca sevilen bir kişi.

DİBAF'in (Demokratik İş Birlik Avrupa, Türkiye İşçileri Federasyonu) 1. Büyük Kongresi 18-19 Mayıs tarihlerinde Gelsenkirchen'de toplandı.

"Tek göçmen örgütü için" ana belgisi altında toplanan 1. Büyük Kongreye TIP'ten, TKP'den, TSİP'den, TKSP'den gelen mesajların yanı sıra FİDEF, KOMKAR, Gerçek-ADK, Birlik Yolu ve KKDK-Fedasyon'dan gelen ortak mesaj, DKP, VVN ve Gelsenkirchen İşçi Birliği'nden (FİDEF) gelen mesajlar okundu. Ayrıca kongreye konuk temsilci ve yazarlar da katıldılar. Türkiye Pos'tas'ından bir temsilci de kongreyi izledi.

Kongre boyunca konuşmalar yapan 17 kişi, "tek göçmen örgütü için" belgisini ve göçmen işçilerin sosyal ve demokratik haklarının geliştirilmesi konularına öne çıkardılar. Özellikle işçilerin hukuklaayabilmek ve göçmen işçilerin sorunlarının çözümü için güçlü bir örgüte gereksinim olduğu, bunun için de

tek göçmen örgütü çevresinde kenetlenmek gerektiği belirtildi. Ayrıca büyüyen Sol Birlik çerçevesinde yapılan eylemler ve atılan olumlu adımlar vurgulandı. 23 asil ve 5 yedek üyeden oluşan Genel Temsilciler Kurulu ve 3 asil ve 2 yedek üyeden oluşan Merkez Disiplin Kurulu için seçimler açıklayla ile yapıldı.

Olumlu bir havada geçen kongrenin kapanışında söz alanlar bir kez daha tek göçmen örgütü ana belgisini ele aldılar ve kongre kararları ve coşkulu bir şekilde sona erdi.

18-19 Mayıs 1985 tarihlerinde Köln'de KOMKAR'ın 7. Genel Kurulu toplandı. 80 delegenin katıldığı genel kurulda 600'ün üstünde konuk temsilci ve izleyici vardı.

Genel Kurul KOMKAR Genel Başkanı Nuh Ateş'in açış konuşmasıyla başladı. 22 dernek, komite ve çalışma grubunun salt çoğunluğunun hazır bulunduğu genel kurulda çok geniş politik kesimlerden temsilciler katılıp, konuşmalar yaptılar, mesajlar gönderdiler. Yeşiller'den Petra Kelly, Köln GEW Başkanı Rheinhardt, TKSP Genel Sekreteri Ke-

mal Burkay, DPK'da Heinz Lang ve başka örgüt ve kuruluşlar adına konuşmalar yapıldı. FİDEF, DİBAF, Gerçek-ADK, Birlik Yolu, KKDK-Fedasyon'un ortak mesajı okundu.

Genel kurulda Kürt çocuklarına ana dilde ders, radyo ve televizyonda Kürtçe yayın hakkı, Kürtçe sosyal danslara bürularının açılması istemleri vurgulandı. Yapılan konuşmalarda Kürt işçi ve emekçilerinin sorunları, istemleri ve Sol Birliğin önemi üzerinde duruldu.

"Kürt halkına karşı sürdürülen savaş ve ulusal baskıya son", "Türkiye ve Türkiye Kürdistan halklarıyla dayanışma", "Politik tutuklulara özgürlük", "Barış için mücadele", "Yabancılar eşit sosyal ve politik haklar", "Kürdistanlı işçilere sosyal ve kültürel haklar verilmelidir", "Dünya Gençlik Yılı ve gençliğin sorunları" başlıklı kararlar oybirliğiyle onaylandı. Genel Kurul coşkulu ve kararlı bir havada sona erdi.

Hodri meydan

Tercüman gazetesinin 14 Mayıs tarihli sayısında **Fahri Ersin** imzalı yorumlar bir haber baş süütün üzerinden birçok manşetlerle yayınlandı, "DGB, Türk birliğini parçalamak istiyor". Tercüman'ın bu kadar çileden çıkartılan olayı nediy? DGB, sendika organlarına gönderdiği bir genelgelemler konsoloslukların öncülüğünde kurulmaya başlayan **Türk İşçi ve Sendika Temsilcileri Kurulu** adı altında demeklere karşı çıktı. Tek tip tüzüğe sahip bu dernek ve çalışma kurullarının amacı, dışa karşı "işçilerimizin problemlerine daha iyi sahip çıkabilmek için bir Türk lokal yaratmak" olarak gösteriliyor. Bu kuruluşların asıl amacının işçilere destek olmak değil, onları birbirine düşürmek olduğunu Tercüman yazar DGB'ye sorduğu soruya açığa vuruyor: "Siz bir avuç Türkiye aleyhtarının mi, yoksa devlete başlı Türk çoğunluğunun mu yanındasınız?"

Sonra ağzından baklayı çıkardıkdan sonra şimdiki rahatça hesaplaşabiliriz DGB, bu tür bir örgütlenmeye neden karşı çıkıyor? Türkiye'yi işyeri işçi ve sendika temsilcilerinin ve adreslerini eğilime ve konsolosluklara neden vermek istemiyor? Bu sorunun yanıtı çok açık, işçi ve sendika temsilcileri ilişkisi kurmak ve işçilerimize yardımcı olmak bahanesiyle aktif işçi hakkında bilgi toplayıp, onları sindiriyor, bir kısmını da kendileriyle işbirliğine çekmeye çalışıyorlar. Alman ve diğer burjuva gazeteleri su fabrika, bu işletme Türk işçisi alacak diye yalan yalan yapıyorlar, işçilerin bizim buna güvenip tazminatlı çıkış aldıkları sonra perişan olmaları bilmiyor muydular? İşçi şirketlerinin, bankalarının reklamını yaparak işçilerin alın altına yerleştirilerek birtakımların markalarını kaybetmesinin olanak sağlayın onlar değil miydi? Büyük Özen, Nazım Hikmet bir şiirinde "Yedi sütünün dumanı sölüyorlar" der. Anlaşılan Tercüman bu konuya beş sütün değer biçmiş.

Amma Tercüman'daki "meslektaş"larımız bu denli öfkelenmekte haklı. Çünkü iş-

da yaptıklarıca, desteğini kaybettikçe saldırganlaşıyor. Konsoloslukların uzun süredir Türk Danış görevlilerini iş nedeniyle mazaretleri olmasın diye cumartesi günleri "görüşmeye" çağırıyorlar ve kendilerine dernek, solcu kişi ve kuruluşlara karşı işbirliği önerisi yaptıkları biliniyor. Sosyal dansmanlar böyle bir işbirliğine yanaşmayınca da, kendilerine baskı yapıyor.

Konsoloslukların ve Tercüman'ın işçilerin çıkarlarına ne denli sahip çıktıkları iyi biliyoruz. Stuttgart konsoloslugu yetkilileri Daimler Benz fabrikasının yurduna gidince, filere şu soruyu soruyorlar: "Neden bu kadar çok hastalık iznine çıkıyorsunuz?" Sanki onları işçilerin buraya tam sağlıklı gelip, kötü iş koşulları ve iş kazaları sonucu, sağlıklarını yitirdiklerini bilmiyorlar mı? Bugüne kadar kasasına girecek dövden başka bir şey düşünmemiş ve halen yeni dolapların parşeside olan Türk hükümetleri şimdiye dek işçimize ne verdiler? Dış yurttaki iş, gençlerimize korkusuz bir gelecek mi yarattılar?

Tazminatlı çıkışları gündemden çıkardıkdan sonra perişan olmaları bilmiyor muydular? İşçi şirketlerinin, bankalarının reklamını yaparak işçilerin alın altına yerleştirilerek birtakımların markalarını kaybetmesinin olanak sağlayın onlar değil miydi? Büyük Özen, Nazım Hikmet bir şiirinde "Yedi sütünün dumanı sölüyorlar" der. Anlaşılan Tercüman bu konuya beş sütün değer biçmiş.

Amma Tercüman'daki "meslektaş"larımız bu denli öfkelenmekte haklı. Çünkü iş-

Erhan ÖZÇELİK

işçilerimiz vazgeçilmez, birleşik sendikal örgüt ve topluma sağcı duyulan bir örgüt onların bu oyununu görüyor ve karşı çıkıyor. Türk birliği yaygarasının işveren propagandasından başka bir şey olmadığını görmek zor değil. Çağıştırdığı işçilerin sırtından her yıl milyarlar varan Vebli Köktü onun açığa mahkum ettiği işi Ahmet'in birliği söz konusu değildi. Aynı şekilde VW işçisi, sendikası Zeki Sonraç'ı öldürmeye kalkın Türk Federasyon üyesi faşistlerle ve onların saldırısını suskunluğa geçiren Tercüman'la demokrat işçi temsilcilerinin birliği de düşündürmek. Kısacası patronla emekçinin, faşistle, anti-faşist birliği diye birşey yoktur. Ne varki, Yunanlı ortakları olan Tercüman patronu Kemal İkşık, Türkü, Yunanlı, Kürtü, Ermeniyi birbirine düşürmeye çalıştığında da bunu çok iyi biliyor. "Meğer Türkleri Türklerden daha çok seven ne kuruluşlar varmış da habersizmiş" diye sözde alay ediyor. İşçilerimiz ise bu gerçekin farkına çoktan varmışlardır. Özal, Kalemli'si haklarını satmaya geldiklerinde bize Alman ve diğer uluslardan sendikacıların, sosyal demokrat, komünist ve yeşillerin destek olduğunu görüldü.

İşyerlerinde korumak, toplu çıkışları engellemek ve iş süresini düşürmek için verilen mücadelelerde kenetlenen işçilerimiz milliyet, dil, dini, politik görüşü ne olursa olsun emekten yana olan herkesin üye olduğu birleşik sendikalarımız değeri bir kez daha kavradı. Simdi onları sendikalarına ve ön saflarda mücadele veren aktif sendikacılarla daha da sıkı sıkıya bağlayarak Tercüman'ın sesleniyoruz: Birleşik sendikalarımız size bildirilmeyeceğiz. Namuslu işçi kardeşlerimiz sizin elinize alet ettirmeyeceğiz. Hodri Meydan!

SOL BİRLİK GECE'Sİ

SOL BİRLİK Paris'te "Birlik Gece'si" düzenliyor
SOL BİRLİK adına konuşmacı:

TIP Genel Başkanı Behice Bozkan

KÜLTÜR PROGRAMI
Şivan, Meral Taygun, Nuran, Anadolu Motifleri, Şiilli sanatçı
Oswaldo ve FTİB KOMKAR halk yuvarları

Tarih: 1 Haziran 1985
Adres: Paris, Ades Maisson de Synchronis, 33 Rue de la Grange aux Belles

Erdal İnönü Essen'de

SOEP Genel Başkanı Erdal İnönü 1 Haziran Cumartesi günü saat 15'te SPD Essen örgütü tarafından düzenlenen bir toplantıya katılıyor

Adres
Burgmynasium Burgplatz 4 (Essen Hauptbahnhof'tan 5 dakika uzaklıkta)

doğrulu bir kez daha ortaya çıktı. Şimdiye dek yapılan çalışmalarla zaman zaman küçümsediğimiz birliğin, göçmen işçileri derneklerinin üyelerinin eylemlere katılmasını sağlayan faktörlerden biriydi. Eylemlere aktif katılım, boy atmaya devam eden yabancı düşmanlığı kırıcı bir ekti yapıtı.

Eylemlerden çıkardığımız deneyimlerimizi şöyle sıralamak olanağı:

- Göçmen işçilerin çıkarları, yaşadıkları ülkenin işçi sınıfının çıkarlarıyla aynıdır. Onları sürekli olarak işsizlik içinde bulunduran durum, eylemleri, istemleri hakkında bilgilendirmek gereklidir. Dil sorunu nedeniyle bu bilgilendirme hep eksik kalmaktadır.
- Göçmen işçiler arasında yüksek oranlarda varan işsizlik, onların örgütsel çalışmalarına katılmaları üzerinde engelleyici etki yapmaktadır. Göçmen işçi dernekleri ve sendikalar bu nedenle işsiz göçmenler içindeki çalışmalarını biçim ve içerik olarak yetkinleştirmelidir.
- Göçmen işçileri dernekleri ile sendikalar arasındaki bağ geliştirilmelidir.
- Göçmen işçiler sendikal çalışmada aktif hale gelmelidir. Bu göçmen işçi derneklerinin başa alması gereken bir konudur. Bu konu enine boyuna her zaman işlenmeli ve göçmen işçileriyle bu konuda bilgilendirilmelidir.
- Sayılanlara olanağıdır. Göçmen işçi derneklerinde örgütlü işçiler grevleri ve diğer eylemlere daha aktif katılımlarını. Önemli bir hedef böylece göçmen işçi sayısını artırmaktır. Çalışkanlar Avrupa ülkelerinde kalıcı eğilimleri giderek ağır basın göçmen işçileri, çalışma hayatında kazanımları ve kayıpları sıfır karşıları ile bölüşmelidir. Danimarka işçi sınıfının yanında olmaksın her zaman göçmen işçiler kazançlı çıkacaklardır. Hükümetin müdahalesi göçmen işçileri daha büyük zarar vermiş bulunmaktadır. Çünkü 1980 yılı rakamlarına göre, kalifiye olmayan bir Danimarkalı işçinin yıllık kazancı brüt 112 bin kronken, kalifiye olmayan bir göçmen işçinin kazancı brüt 78 bin kronur.
- Sadece bulunduğ Avrupa ülkesinde kendi yasaları düzenlemekte değil, memleketteki yakınlarına da bakmakla yükümlü Türk Kürt göçmen işçileri için gerçek işte böylesine açıktır.

Emekçi haklarının kısıtlanmasından sonra şimdi de sıra Çalışmayı Teşvik Yasasında mı?

Grev hakkına yeni bir saldırı

Ümit KÖSEĞLU

Geçen sayımızda Federal Almanya hükümetinin kısıtlanan bir çok emekçi hakları yanında, şimdi de işyeri teşkilatı yasasına gözdükliğini ve bunun emekçi haklarına, sendikal haklara yaptığı son saldırı olmadığını yazmıştık. Bekleyiz uzun sürmedi. Bu kez de koalisyon hükümetinin 150 parlamenterleri hazırladıkları yasa tasarı değişikliği ile sendikaların, savas sonrası döneminin en büyük darbesini indirmeye tezgahlıyorlar.

Değiştirilmek istenen yasa "çalışmayı teşvik yasasının 116. maddesidir". Ve bu maddede değiştirilmek üzere teşvifat edilmiş deildir.

Hatırlatalım: Hessen ve Baden-Württemberg bölgelerinde 35 saatlik çalışma haftası için metal işçilerinin sürdürdüğü grev nedeniyle, işverenler bu bölgelerde lokavt uyguladılar. 7 hafta süren grev ve lokavt bahane edilerek, "grev ve lokavt bölgelerinden parça gelmiyor" gerekçesiyle bu bölgelerinde çalışan kalan bazı bölgelerdeki işyerleri kısa çalışma veya işi durdurma durumuna gelmiştir.

Grev ve lokavt bölgelerinde çalışan ve işverenlerin "parça gelmiyor" uydurmasıyla kısa çalışma veya belirli bir süre hiç çalışmayan metal emekçilerinin Federal Çalışma Dairesi Başkanı CDU'lu Franke'nin emriyle kısa çalışma veya işsizlik parası ödenmesi yasaklanmıştır.

Grevleri ve dolayısıyla grev yapan emekçilerin çokermeyi amaçlayan Franke'nin bu kararı, IG

Metall'in Frankfurt ve Bremen mahkemelerinde açtığı davaya kazanımları sonucu kaldırılmış, grev ve lokavt uygulaması nedeniyle bu bölgelerin dışında kalan ve "parça gelmiyor" gerekçesiyle kısa çalışan ve çalışmayan emekçilere ödeme yapılması kararlaştırılmıştı.

İşçi hareketi tarihine "Franke Kararı" olarak geçecek olan bu denemenin, IG Metall tarafından yeniliye uğratılmasından sonra bu yeniliden deney kıran FAC Genel İşverenler Birliği ve onların (grev ve lokavt) yukarıda adı geçen mahkeme kararlarını ortadan kaldırmak, bu kararlara gerek duymamak, konuyu mahkemeye götürmek amacıyla kolları sıvımsı bulunuyorlar.

Nasıl bir değişikliği yapmak isteniyor? Halen geçerli şekilde Çalışmayı Teşvik Yasası'nın 116. maddesi, "işsizlik parası ödenmesi" yoluyla iş kavgalarının müdahale edilemez" demektir. Demektir ama, aynı maddede grev ve lokavt bölgelerinde çalışan metal parçalarını "kastlı biçimde yedek parça bulundurma, zamanında ödemem, işçileri bu nedenle kısa çalıştırma veya işsiz kalsın da dememektedir."

Bremen ve Frankfurt mahkemelerinin Franke kararını bozmasının sebep ve gerekçelerinden biri de budur. Bu nedenle işverenler Birliği ve onların politikayla yandaşları kısa çalışma veya hiç çalışmaya halinde ödeme yapılmasını mahkeme kararlarına bırakmamak ve kendi çıkarları doğ-

rultusunda yapılacak yasa değişikliği ile halletmek istemektedirler.

Hazırlanan ve her an parlamentodan geçirilmesi muhtemel olan değişiklik "iş kavgası nedeniyle, grev ve lokavt bölgelerinde çalışan bölgelerde, grev ve lokavt bölgelerinden parça gelmesi nedeniyle kısa çalışan veya çalışmayan işçilere kesinlikle ödeme yapılmaz" şeklindedir.

Değişikliğin işçileri ve amacı nedir? Değişikliğin birinci amacı yukarıda da belirttikimiz gibi, sendikaların güçsüz duruma, grev yapamaz hale getirmektedir. Tasarının gerçekleştirilmesi halinde ortaya şöyle bir tablo çıkacaktır: Birlik sendikamızın haklı istemleri için "A" bölgesinde grev gündüğü düşünülür. İşverenlerin ilk başvuracağı önlem "A" bölgesindeki işçilere lokavt uygulaktır. Me-sele bu kadarla da bitmemektedir.

İşverenlerin ikinci önemi, "A" bölgesi dışındaki kalan diğer tüm toplu sözleşme bölgelerindeki yandaşlarını hareketle geçirir, diğer bölgelerdeki işçileri de "A" bölgesindeki grevi kırınmaya kadar kısa çalıştırarak veya işi temeli durdurur. Bu durumda, grev ve lokavt dışı bölgelerdeki emekçilere yasa değişikliği yoluyla ödeme yapılmayacağından, bu bölgelerdeki emekçiler "A" bölgesindeki sendikalar ve grevci işçiler karşı karşıya getirilmiş olmaktadır ki, işverenlerin ve Kohl hükümetinin de isteği budur. Yani grevci işçilerle, grev dışı bölgeleri

işçileri arasındaki dayanışmayı kırmak, grev dışı bölgelerinin işçilerine ödeme yapılmayacağından, ödeme yapılmamasının "suçlusu" olarak sendikaları göstermek. Dolayısıyla da birlik sendikalarını grev yapamaz hale getirmek. Toparlayalım: Değişiklik tasarılarının amacı, işverenlerin eline bölgesel grevleri kırabilen için "genel lokavt" silahını yasal olarak vermek-tir.

Dahası da var: Yasa değişikliği ile saldırı mutlak ki tüm DGB sendikalarından. Fakat varoluşuk istenen asıl hedef, aktif sendikalar, üretim dalında geçerli sendikalar, örneğin IG Metall'dir. IG Metall'in genellikle FAC'in diğer bölgelerine parça gönderen Baden-Württemberg'de yapıpacağı grev, tüm FAC'de kısa çalışma veya işveren tamamen durmasına yol açacaktır. Yani, "su baştan gelecek" olacaktır. Çünkü üretimin başlangıç noktası Baden-Württemberg'dir. Bu durum, ağır işçi üretimi olmayan, "hizmet" olan diğer bazı DGB sendikaları için daha az geçerli olmaktadır. Görüldüğü gibi, yasa değişikliği birinci derecede etkenlik alanı geniş olan sendikaları hedef almaktadır.

Yukarıdaki gerekçelerden çıkarılacak, yasa değişikliğinden sonra Baden-Württemberg'de 50 bin işçinin grevde olduğunu, 50 bin işçiyi de lokavt uyguladığını ve buradan parça gelmesi nedeniyle diğer bölgelerde de 600 bin metal emekçisinin çalışmadığını veya kısa çalıştığını düşünün. Yasanın yürürlüğe girmesinden son-

ra 50 bin emekçiye grev ve diğer 50 bin işçiyi lokavt yardımıyla grevde olan bölgelerde, grev dışı bölgesi dışında kalan diğer 600 bin kişinin de yükünü üstlenmek zorunda kalacaktır.

Grevde olan veya lokavta uğrayan 100 bin emekçiye "bir hafta" da IG Metall tarafından ödenen yardım 30 milyon DM tutmaktadır. Yan giderleriyle birlikte 7 hafta süren son 35 saat grevleri IG Metall'e yaklaşık 500 milyon DM' a malolmuştur. Yukarıda verdiğimiz örneklerden sonra, grev bölgesi olan Baden-Württemberg dışında kalan 600 bin metal emekçisinin, bilmem kaç hafta sürece çalışmaması durumundaki ödemesini de IG-Metall üstlenmek zorunda kaldığı takdirde buna hangi sendika, ne kadar dayanabilir, bunun takdirini sizlere bırakıyoruz.

Unutmamak gerekir ki, son 35 saat grevlerinde, grev ve lokavt bölgesi olan Hessen ve Baden-Württemberg dışında, kısa çalışan veya çalışmayan emekçi sayısı 300 bin'den az değildir.

Evvet, amaç belirli sendikalarını kırmak, grev hakkına saldırıdır. Bu konuda yapılacak çalışma, önce çevremizi bilgilendirmek, hareketle geçirmek üzere hazırlanabilir. Sorunu, işyeri - sendika ve işçi temsilciliği toplantılarına konu etmeli. Yabancı işçileri sendikalar kanalıyla üye toplantılar yapmak suretiyle bilgilendirmek. Sorun sadece metal emekçilerinin değil, çalışan - çalışmayan, yerli - yabancı tüm insanların sorunudur.

İlk meyveler...

Şükrü KORKMAZ

Münih IG-Metall Yabancı İşçiler Komisyonu Üyesi ve Siemens işçi temsilcisi

Bu yazıyı kaleme aldığım gün bir tatil gününe denk geliyor, bir Perşembe günü ve içinde bir rahatlık bir huzur. Neden mi? Yarnn Cuma ve resmi tatil olmadığı halde işçiler geliyor. Senelik izinimizden de vermiyoruz. Bu seneye iş tam 8 tane böyle boş günümüz var. İstedikimiz zaman her üç ayda işçiler işçiler kullanacağımız boş gün. Ücret kayıbmız da yok, çünkü yapılan toplu sözleşme gereği yüzde 3.9'luk bir ücret artışı sağlanarak emekçilerin maddi zarara uğramaları da önlenmiş oldu. Ayrıca bir metal işkolunda çalışan işçilerin açısından faydalı olan bir yönü daha var haftalık çalışma süresinin kısıtlanması. O da, yeni işyerleri açılmasın sağlanmı olsun. Tabii ki bu yeni işyerlerinin sayısı yüzde 35 saatlik çalışma haftası hayata geçtiğinde açacağı yeni işyeri sayısı kadar çok değil ama olsun, yine de yeni işyerleri açılmıyor. Örneğin Siemens işletmesinin 700 kişi çalışan bir bölümünün şefi, kendi ağızyla, haftalık çalışma süresinin 38,5 saate indirilmesi olmasının 17 yeni işyeri açılmasına yol açtığını bildirmek zorunda kalmıştır.

38,5 saatlik çalışma haftası uygulaması 1 Nisan 1985 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi. 35 saatlik çalışma haftası için verilen savasının ilk başarısı adımı olan 38,5 saatlik çalışma haftası süresini geçirmiş Federal Almanya işçi sınıfı için büyük bir kazanımdır, en azından ben bu yazıyı kaleme alıyorsam, bu, çalışma haftasının kısıtlanmasından kazanılan boş güne rastlamaktadır. İnsanların sosyal çalışmaları, aileleri, topluma daha fazla zaman ayırmaları yeni açımlar. Onun içinde ki, haftalık çalışma süresini kısıtlama savasımıza su veya bu şekilde katkıda bulunan, grevleri çıkan, grevdeki işçilerle dayanışmasını açıklayan, onların savasımıza maddi manevikati yapan tüm örgüt, işçi, sendika ve diğer kuruluşları candan kutlamak gerek.

Metall İşçileri Sendikası (IGM) Federal Almanya tarihinin en zorlu sınıf savaslarını içeren, haftalık çalışma süresini 1,5 saat kısıtlanı uygulamayı sonucu anlaşmayı imzalayıp işyeri işçi temsilcilerinin (Betriebsrat) önüne koydu.

Simdi sıra işyeri işçi temsilcilerindeydi ve onların istacı bir işyeri anlaşmasını hazırlayıp, 38,5 saatlik çalışma haftasını işçi sınıfının sınıfsal çıkarlarına en uygun bir şekilde hayata geçirmeleri gerekiyordu.

Bir işyerinde işyeri işçi temsilciliği ile işveren arasında yapılacak anlaşmanın içinden, emekçiden yana, onun çıkarlarını olabilmeleri, işyeri işçi temsilciliği içerisindeki güçler dengesinde sıkı sıkıya bağlıdır. Eğer sendikamız IG-Metall o işyerinde güçlü bir örgütlenme sağlayabilmeyi, sendikası işçi temsilcilerinin sayısı işyeri işçi temsilciliği içerisinde çoğunlukta, işçi arkadaşlar da kendi temsilcilerini gereken desteği veriyorlarsa, o işyeri işçi temsilciliğinin işçilerin yararına anlaşmalar yapabilmeleri, onların çıkarlarını temsil edebilmeleri daha kolay olabilmektedir. Yani sorun bir örgütlenme sorunu değildir. Sadece sendikal konuda mı? Zaten her zaman işçi sınıfının sorunlarının çözümü onun örgütlülüğüne bağlı değil mi? İşçilerin örgütlülüğü düzeyi sayısal ve nitelik bakımından ne kadar güçlü olursa, patronların koparcak hakları da o derece büyük olacaktır.

Bazı işyerlerinde işverenler 38,5 saatlik çalışma haftasının uygulamasını, işçi sınıfında daha önceden kazanmış oldukları

15-16 Haziran büyük işçi direnişinin 15. yıldönümünde yurt dışındaki sendika liderleri sorularımızı yanıtladılar

edilmiştir. Bu uzlaşmacı ve sınıf çıkarlarına ters politika Türk-İş'i devlet güdümündü bir sendika haline getirecek ve giderek onu faşizmin sendikal model olan kooperatif bir örgüt haline dönüştürecektir. Kuşkusuz faşist güçler ve tekelör bun-

geçmeden önce, 15-16 Haziran büyük işçi direnişini izimden birkaç söz söylemek istemim.

O yıllarda, ülkemiz Türkiye'de çok iyi anımsadığım, yoğun bir siyasal tartışma konusuna vardı. "Türkiye'de devrim öncülüğü emekçi-

neyler göstermiştir ki, ekonomik ve demokratik kazanımları siyasal kazanımlara tahkim edilmezse, bir süre sonra kaybediliyorlar. Sendika kazanımların hiç güvencesi siyasal kazanımlardır. Bu kazanımların elde edilecek ve koruyup ge-

kileri olan etkisiz bir konfederasyondur.

MISK, MHP'nin örgütlediği faşist bir sendikadır. 12 Eylül öncesinde merkez binalarında bomba imal edildiği, pek çok MHP'li katli-ye yapıldığı açık-sepik ortaya

Kemal Daysal DISK Yürütme Kurulu üyesi

Türkiye Postası: 15-16 Haziran büyük işçi direnişinin 15. yıldönümünde Türkiye işçi sınıfının önünde duran görevler nelerdir?

Daysal: 15-16 Haziran büyük işçi hareketi, zamanın iktidarının sendikal hak ve özgürlükleri getirmek istediği kısıtlamaları karşı işçi sınıfının tarihinde görülen en büyük yığılma çıkışlarından biridir. İşçi sınıfının bu tarihsel eyleminin yıldönümünü anar ve ondan gelecek savaşlarımızı ışık tutacak görevleri karmakaya çalışırken hangi dönemlere karşı kazanılmış olduğumuzu utiz bir şekilde saptamalıyız. Bugün ülkemiz sosyal demokratlık koşulları altında bulunuyor. Faşizm toplumun tüm kesimlerini azgıncı saldırılarını sürdürürken, bu saldırıların en büyük zaran işçi sınıfımız görüyor.

Sendikal-demokratik hakların yokedilmesi, iş ve yaşam koşullarının sürekli kötüleşmesi, açlık, yoksulluk işi sınıfımızı derinden etkiliyor. Onu yıkıma karşı karşıya getiriyor. Tüm bunlar kuşkusuz işçi sınıfı görevlerimizi de belirliyor. Bugün Türkiye sendikal hareketi özgür toplu sözleşme, hakları için Koordinasyon Kurulu, Yüksek Hemen Kurulu gibi sendikal örgütöklere yabancu kurumların kaldırılması için, kısaca gaspedilen sendikal hakların yeniden elde edilmesi için aktif savaşım yürütmemiz. Tüm cabalarımız bu yönde yoğunlaşmalıdır. Kuşkusuz bu hedefe ulaşmak işçi sınıfımızın sendikal birliğini yansımsal kılıyor. Sendikal birliğin pekişmesinde şu anda çalışmaları legal olarak sürdüren ve ülkemizin tek yığılma sendikal örgütü olan Türk-İş'in önemli bir dönemeç noktasında bulunduğumuzu altını çizmeliyiz.

Türk-İş'in önündeki yu ve gelişim süreci iki eğişiminde taşıyor. Birincisi, Türk-İş'in bugünkü yasağı yasaların ardına gizlenerek düzene uzlaşma ve sendikal hareketi tekellerin buyruğına sokma

örgüt haline dönüştürme süreci. Kuşkusuz faşist güçler ve tekeller bunu istiyor. İkincisi ise, Türk-İş'in bir işçi örgütü haline gelmesi, patronlarla ve faşist düzene uzlaşma politikasına son vererek, sınıf çıkarlarından yana aktif bir tutum takınması. Kısacası sınıf ve kitle sendikacılığı, işçi sınıfının çıkarları ancak bu yolla korunabilir. Gaspedilen sendikal demokratik hakları ancak bu politikanın izlenmesiyle yeniden elde edilebilir. Sınıf çıkarlarından yana davranan düzensiz, namussuz sendika yöneticileri, bizzat tabanın kendisi bunu istiyor. Türk-İş'in böyle bir örgüt olmasını arzuluyor.

Türkiye Postası: Türk-İş, Hak-İş, MİSK gibi konfederasyonlarla bağışmaz sendikaların ve bir de kurulacağı söylenen "Sosyal Demokrat İşçi Sendikaları Konfederasyonu"nun konumunu nasıl görüyorsunuz?

Daysal: Günümüzün görevleri bu şekilde belirlerken birtakım çevrelerin Türk-İş'i bölme hareketinin içerisinde girmeleri hareketinin anlamızm buluyoruz. Geçenlerde gazetelere yansayan İsmail Toprak'ın yeni bir konfederasyonu kurması açıklaması bir işçi sınıfının şu andaki isem ve özelemleri hiçbir şekilde cevap veremeyen bölücü bir hareket olarak görüyoruz. Bu, sendikal hak ve özgürlükleri elde etme savaşımına yeniden atılın işçi sınıfının parlayacağı tuzaklardan biri olarak ele alınmalıdır. Ve dikkatli davranılmalıdır.

Gültekin Gazioglu TÖB-DER Genel Başkanı

Türkiye Postası: 15-16 Haziran büyük işçi direnişinin 15. yıldönümünde Türkiye işçi sınıfının önünde duran görevler nelerdir?

Gazioglu: Sorunuzun yanıtına

yalışa tartışma konusuna değin. Türkiye'de devrimci öncülük edecek gelişkinlikte bir işçi sınıfı var mıdır, yok mudur? Bu konu değindik devrimci grup ve çevrelerde ciddi biçimde tartışılmaktadır. İşçi, Basın görüşü: "Nitelik ve nitelik yönünden boylesine gelişkin bir işçi sınıfı yok ama, işçi sınıfı olmadan da, onun adına devrim yapılabilir" biçiminde idi. 15-16 Haziran'la birlikte, bu görüş işi aldı. Çünkü Türkiye işçi sınıfı dostu-düşmana karşı kendisini tanıtladı.

Sendikal hakların parlamento yoluyla yönelilen saldırı, DISK'in öncülüğünde büyük ve kitlese bir karşı koşuya püskürtüldü. Burjuvazi geriletildi. Ancak bu kendiliğinden hareket, büyük hedeflere ulaşamadı, geçici başarılarla sınırlı olmak zorunda kaldı. Fakat Türkiye burjuvazisi 15-16 Haziran'ı hiç unutmadım adını adam, elde edilen kazanımları maalesef geri aldı. Nihayet, 12 Eylül 1980 faşist darbesi ile, egemen sınıflar, sendikal ve demokratik hakları gaspetti. Bir anlamda 15-16 Haziran direnişinin öcünü aldı. Faşist cunta eyleti DISK'e yöneltilen vahşet saldıranı, san sendikaları daha işlevsiz kılan düzenlemeler yaptı. Özetle, Türkiye tekelci sermayecileri, ordu ve devlet zoruyla, devlet sınıf ve kitle sendikacılığına, en sınırlı ekonomik mücadeleyle bile tahammülüstü olduklarını açıkça vurdu. Gerepek icretleri silah zoruyla durdurmak bir yana, onu geriletme burjuvazi, son beşyıldık, sömürü ve soygunu aklın alınamayacağı ölçüde yaptı. Bu yanlışla demilabilir ki, Türkiye burjuvazisi, cumhuriyet döneminin en büyük vurgunlarını son beş yıldı yapıyor, en rahat dönemini de 12 Eylül sonrasında yaşıyor. İşçi, Evren ve çetesinin, cunta hükümetlerinin ikide bir söyledikleri "huzur dönemi" bu dönemdir. Grey yok, toplu sözleşme yok, ücret ve fiyatların güncelleme ayardayabilmeksin, tüm olası direniş odaklarını sistemi bir biçimde ortadan kaldıracakları, sınıf çıkarlarını için insanlık ve demokrasiyi her şeyi yapsakcın, elbette böyle bir bir dönem burjuvazi için "huzur dönemi" olur. Ama bu dönem, basta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi sınıf ve tabakaların "zu-lüm dönemi" olduğu da inkar edilemez bir gerçekliktir.

15-16 Haziran'ın 15. yıldönümünde Türkiye işçi sınıfının önündeki en acil görev gaspedilen sendikal hakların yeniden kazanılması görüldür. Fakat yaşanan acı de-

yalışa tartışma konusuna değin. Türkiye'de devrimci öncülük edecek gelişkinlikte bir işçi sınıfı var mıdır, yok mudur? Bu konu değindik devrimci grup ve çevrelerde ciddi biçimde tartışılmaktadır. İşçi, Basın görüşü: "Nitelik ve nitelik yönünden boylesine gelişkin bir işçi sınıfı yok ama, işçi sınıfı olmadan da, onun adına devrim yapılabilir" biçiminde idi. 15-16 Haziran'la birlikte, bu görüş işi aldı. Çünkü Türkiye işçi sınıfı dostu-düşmana karşı kendisini tanıtladı.

Sendikal planda kisa vadeye yalması gerekli görüyor olrak, DISK ruhunu canı tutarak işi sınıfının kintinin bulundugü her yapılamıyama amacına uygun biçime gerilemesini görüyor. Türk-İş'in başına çörelenmiş faşizm işbirlikçileri, bulundukları yerlerden de fetmek alsı amaç olmalıdır. Yitiren sendikal mevzilerin yeniden kazanılması için "Haltı Nisan"leri bir yedigi ayrı giden" dediği, işçi sınıfına hizmet edecek sendikal önderlerin Türk-İş'in başına gelmelerini önemli sayıyor. Grey silahını kullanabilmek yeteneği, niyetle ve kararlılıkla hareket edenler, kitleleri yeniden sendikatedirebilir.

Ayrıca işçi sınıfının biricik etkilisi silanını, siyasal örgütü olduğu unutulmamalıdır. Günün görevlerini taşıyabilecek, nihai hedefi vurabilecek bir siyasal örgütü, ya da kombinasyonu yaratmak da, herhalde işçi sınıfımızın görevidir.

Türkiye Postası: Türk-İş, Hak-İş, MİSK gibi konfederasyonlarla, bağışmaz sendikaların ve bir de kurulacağı söylenen "Sosyal Demokrat İşçi Sendikaları Konfederasyonu"nun konumunu nasıl görüyorsunuz?

Gazioglu: Türk-İş'le ilgili görüşlerimin bir bölümünü yukarıda söyledim. Bir kere Türk-İş, genel sekreteri faşizme bakın vermede, işi haklarını ve temel insan haklarını çok eden Evren Anayasası'na genel başkanının ağızından destek olmakla, daha pek çok sınıf düşmanını yönetim kadrolarının tepeinde tutmakla işlediği işlevsiz aykırılıklarla süratle kurtulmalıdır. Seyket Yılmaz, Sadık Dışık, Kaya Özdemir ve bunun gibi işçi örgütlerinin başında yıllarca oturup, açkışa ve pervasızca burjuvaziyi hizmet, işçi sınıfını düşmanlık yapan söze sendikacılar, burjuva örgütlerine göndermenin zamanı geçiyor bile. Elbette boylesine bir gelişme kolay değildir. Ancak, sınıf bilinci işiçilerin-sendikacıların mücadelesinde başlatılması olmalıdır.

Hak-İş, dinsel motifleri önde tutan, ancak varolan düzene de tep-

timale ediliyor, pek çok MHP'li kate-yatik eticili açıkt-sepik ortaya çıkışken, "aşırı sağa da karşı" olduğunu söyleyen Evren cuntası-nın MİSK'in faaliyetini yeniden bastırmak, pek çok iskolunda düze-mece evraklarla MİSK'e yetki ve-rilmesi şaşırtıcı değildir. MİSK, faşist bir örgüt olduğu için işiçleri örgütlediği. Faşist hareketle nasıl mücadele edilececek, MİSK'le de öyle mücadele edilemezdir. Çünkü MİSK, en azlı işiçleri düşmanı faşizmin örgütüdür."

Bağımsız sendikalarından, şimdilerde yönetiminde demokrat-libe-ral koalisyonu bulunan Çelik-İş'in dıyında dikkate alınacak fazla bir şey yoktur.

Kurulacağı söylenen sosyal demokrat konfederasyonu siyasal bir avantaj olarak görür, sendikal birleşik zararı olacağını düşünür. Hile Türk-İş içindeki sosyal demokratları oradan ayırmak, başka bir boyutta ama yine de sendikal hakları darbe sayıyor. Ben-ce sosyal demokratların, bu döneminde Türk-İş içinde ve birlikte mücadele etmeleri sınıf çıkarları için uygun olmalıdır.

Türkiye Postası: Öğretmenlerin ve memurların sendikal perspektifi nasıl olmalıdır?

Gazioglu: Bilindiği gibi faşist cunta, sadece TÖB-DER'i kapatmakla yetinmemiş, öğretmenlere demek kurma yasası da koymuştur. Geçmiş deney, Türkiye'de işiçlerin dıyında örgütlenmeye ve yatkın kesimin öğretmenler olduğunu ortaya koymuştur. 12 Eylül öncesinde TÖB-DER, biçimsel ve yasal olarak bir sendika olmağı halde, sendikal görevleri yapmıy-ör. Öğretmenlerimiz, Türkiye işi sınıfının en yakın mütefikli, daha doğrusu onun bir parçası olduk-larını ispatlamışlardır. Önümüzde ki dönemde de öğretmenlerin mücadelesi, sınıf kadrolerinin yanın-da olacaktır. Sendikal haklar konusunda yakın hedef, yeniden yasal örgütlenme hakkının kazanılması, işi sendikalarının merkezli birliğin-de yer almaktır.

Şanlı 15-16 Haziran dolayısıyla, gazetelerin okuyucularına, Türkiye işi sınıfına ve tüm demokrasiyi güçlerini başan dıleklerini su-narm.

15-16 Haziran'la ilgili, soru-yö-neltişinde, diğer sendikacıların bu konuda görüşlerini önün-mükedde sayıllarda yayınlamaya devam edeceğiz.

Bazı işyerlerinde öğretmenler 38,5 saatlik çalışma haftasını uygulamayı, işçi sınıfında daha önceden kazanılmış olduğu birtakım haklarını geri almaya başlamaya kalktı. Örneğin çocuk markete ve pazar günlerini de normal işgünü gibi kullanmayı planladılar. Maalesef örgütlenmenin güçlü olmadığı, işiçler arkadaşlarımızın umursamazlığı içerisinde olduğu birtakım işyerlerinde bu planların kısmen de olsa hayata geçirmeye başladılar. Siemens tekelinin Münih Martinsek işletmesinde durum böyle oldu ve patron işyeri işiçleri temsilcilerinin itirazlarına rağmen cumartesi gününün işgünü olarak kabul edilmesini Uzlaşturma Komisyonu'ndan geçirmeye başladı ve uygulamaya koydu. İşverenler hatta faşizm süresinin kısıtlamalarını işiçlerin yararına almadağı imajını yaratmak, onun işsizliği önleme, işiçleri açma yönündeki etkisini kırabilmek için değişik önlemler getirmekte, istirahat süresini uzatma veya çalışma süresini hergün birkaç dakika kısaltma gibi önlemleri ortaya çıkarmaktadır. Hatta işverenler aynı işletmeye, aynı işyeri işiçleri temsilciliği bağılı olan ama işletmenin dıyında, yan kuruluş (Nebenstandort) olarak çalışan bölümlerde ama işletmedekinden değişik uygulamaları istemek, işi uzun lafın kısası hatta faşizm çalışma süresinin kısıtlamalarının insanlık için getirdiği tüm yararlarını ortadan kaldırmak için elinden geleni ardına koymamaktadır. Başta belirttik; işiçleri sınıfı bu hakkı zorla savasımın sonucu elde, ama savasım bitmez. Bunun en basit örneği, patronların uygulamada getirdikleri zorluklar değil mi? Her kazanılan sınıfsal mücadele yeni bir sınıfsal çatışmanın başlangıcı oluyor günümüzde.

İşyeri işiçleri temsilcilerinin işiçlerin yararına kararlar çıkartabilmelerindeki güçlüğüne değindik ve savasımın galibiyette çıkması için tüm işiç emekçi arkadaşlarımızın çıkarlarını nerde yattığını anlamalarını gerektireceğini değindik, dostu düşmanı iyi tanımların şart olduğunu anlatmaya çalıştık. Bir işyeri işiçleri temsilciliği işiçlerin çıkarlarını tam anlamıyla yansıtmayan bir anlaşma imzalaması ise, bunun böyle olması için işiç arkadaşlarımız ne yapmaları gerektiğini anlatmaya çalıştık.

Sendika kim? Sendika her şey mi demek? İşyeri işiçleri temsilciliği "Allah" mı?..

Sendika senin, sendika benim, sendika o, öbürü, öteki yani sendika biziz. Eğer bizler kendi ekonomik sorunlarımızı duyarlı olursak, sendikamız güçlendirirsek sendika başanlı olur. İşyeri işiçleri temsilciliği daha bir güçlü olur tartışma masasına. Diğer yandan yile sorunlarımız vardır ki, çözümü sendikaların boyunu aşar, toplumsal sorunlardır bunlar, bu tip sorunların çözümü ancak köklü toplumsal dönüşüm sonucu olacaktır. Bu tip sorunların çözümünü sendikadan beklemek hem bilimsel bir hata, hem de sendikalar karşı yapışım bir haksızlık olacaktır.

38,5 saatlik çalışma haftasının uygulanmasında görülen hatalar, eksiklikler var süphe. Ama biz genç kuşaktan sendikacılar, daha önce hiç çalışma süresini kısıtlamadık ki. Bildiğimiz tek şey işiç sınıfının geçmişte çalışma süresini kısıtlamak için verdiği savaşımın çok zorlu olduğu ve hatta kama bulundığı. Uygulamaların nasıl olması gerektiği konusunda kendi deneyimlerimiz bize yil gösterecektir. Hata yapacağız, hatalardan öğrenip, hata yapmamayı kavrayacağız.

Sonuca gelececeğ olursak... Federal Almanya işiçleri sınıfı ve onun bir parçası olan biz yabancı işiçler, kapitalizmin temel direklerinden olan bu ülkede bir başan elde ettik, tarihsel bir başan elde ettik hem de. Patronların yıkılmaz dedikleri 40 saatlik çalışma haftası tabusunu yıktık. 38,5 saatlik çalışma haftasını uygulamaya koyduk. Hatalar yapmadık mı? Yaptık süphe. Ama mücadeleye bittim, mücadeleye sürüyor. Hedef 38 saatlik çalışma haftası. 38,5 saatlik çalışma haftasını uygulamadık eksikliklerimizden ders çıkararak başanlı bir 35 saatlik çalışma haftasını gerçekleştirip uygulamaya koymak görevi önümüzde durmakta. Ya ondan sonra?..

On dan sonra da mücadele süreci, taa ki mücadele etmeye gerek kalmıyınca ya dek...

Anti-empyralist dayanışma, barış ve dostluk için !

Cüneyt BAŞBUG

Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivalilerinden onikinci 27 Temmuz-3 Ağustos tarihleri arasında Sovyetler Birliği'nin başkenti Moskova'da düzenlenecek. Hitler faşizminin ve Japon militarizmi üzerinde kafir 40 yıldönümünde, bu zaferin gerekmesi için en büyük özveriyle göstermiş Sovyet ülkesinde demokratik bir geleceği sürdürecektir olan festival hareketi bileşiminde, temellerinin atıldığı yıllarda olduğunun çok çok üstünde değişik politik gücün temsilcilerini taşıyor. Öyle ki, 27 Temmuz 1985 günü "**Anti-empyralist Dayanışma, Barış ve Dostluk için!**" sloganıyla 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali açıldığında, uluslararası, bölgesel, ulusal binlerce örgütlen, 150'yi aşkın ülkeden gelecek 20 bine yakın delege arasında komünistler, liberaler, sosyal demokratlar, sosyalist ülke temsilcileri, kapitalist ülke temsilcileri, ulusal kurtuluş savaşçıları, sanatçılar, kadınlar, öğrenciler, kol emekçileri, politikacılar olacak.

Empyralizme karşı böylesine geniş politik bir yelpazeye, militan birlikteliğe, özellikle uluslararası ilişkilerin bozulmasına, karşılıklı niyet atmosferinin yokedilmeye çalışıldığı bir dönemde ABD empyralizminin sessiz kalması beklenmez. Daha önceki festivalleri de zaman zaman camur atma kampanyasıyla, zaman zaman bizzat paralı adamları vasıtasıyla karalamaya çalışmış empyralizm bu sefer çok değişik bir saldırı kampanyası örgütledi. Bir taraftan kongre üyesi kişiler ağzından "**uzun yıllardır uluslararası alanda marksistlerin eline bırakılan gençliğin artık özgür dünya tarafından örgütlenmesi gerektiğini**" açıklarken bir taraftan bizzat Moskova Festivalini hedef alıcı çalışmalara girişerek alternatif festival düzenliyor, devletler düzeyinde ağırık koyarak gençlik örgütlerini festivale katılmaktan alıkoymaya çalışıyor.

Aylardır konularını ağırlamaya, Moskova'yı 8 gün için gençliğin başkenti yapmaya çalışan Moskovalılar da 12. Festivalin ve ona yönelik empyralist saldırının farkındalar. Genç-yaşlı-kadın-erkek demeden özel fazla çalışma günleri düzenlenerek festivalin başarıyla geçmesine çalışıyor. Uluslararası gençlik ve öğrenci örgütleri ve 125 ülkeden hazırlık komitelerinin oluşturduğu 4. Uluslararası Hazırlık Komitesi nisan ayı başında yorucu bir çalışmadan sonra 12. Festivalin politik programını onayladı. Değişik ülkelerde genç insanlar önümüzdeki yaz bir araya gelecek milyonlarca temsilcisiyle aynı slogan etrafında soluk almanın, bu soluğu daha da yaygınlaştırmanın hazırlığını yapıyor şimdiden.

Belki 11. Festival delegelerinin Havana Devrim Meydanında Fidel'i dinlerken faşistlerin, festival günleri sırasında birbirlerine aşıladıkları iyimserlik bugün o günlerde olduğu kadar yoğun değil. Aradan geçen yedi yıl empyralizmin barışa yönelik, gençliğin umuduna yönelik saldırılarına tanık oldu. Ama bilimsel gereken şu ki, empyralizm festivallerin artık hiç yapılmaması istemiyor, 40 yıl önce savaşın külleri henüz sızan o küller üzerinde yeni bir dünya kurmak isteyen gençliğin temellerini atıldığı festival hareketini ortadan kaldırmaya çalışıyor. Gerçekleştirmedi. "**Sözde Hür Dünya Gençlik Konferanslarıyla**" düzenlediği saldırılar etkisiz kaldı.

Üç ay kadar bir zaman kaldı 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivaline. Aylardır değişik ülkelere gençler sabah akşam dinlerken Havana Devrim Meydanında yirmisi yıl önce, yani barışın yeniden dünyada herveye hakim olması için çalışıyorlar.

Bu yılki Gençlik ve Spor Bayramına Dünya Gençlik Yılı anlam kazandırdı

19 Mayıs'ta gençler bir kere daha ses verdi: Bedel düşürülmelidir !

● Gençliğin yakıcı sorunu bedel, 19 Mayıs Spor ve Gençlik Bayramı şenliklerine bir kez daha damgasını vurdu. 19 Mayıs kutlama şenlikleri, gençliğe daha büyük imkânlar verildiğinde, ne denli yaratıcı olabileceklerini de kanıtladı. Sorunun çözümünde sınıksız kenetlenen gençler mücadelelerini yaratıcı buluşlarla pekiştiriyor.

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı başta Federal Almanya Bedelli Askerlik Girişimi (FEBAG) olmak üzere gençlik ve gelişim işleri örgütlerimizin düzenledikleri çeşitli sportif ve kültürel etkinliklerle kutlandı. Uluslararası Gençlik Yılı'na rastlayan bu yılki 19 Mayıs kutlamalarında gençler bedel, iş, eğitim ve diğer sorunlarını da dile getirdiler. Geniş çevrelerin desteğine alan şenliklere kız-erkek binlerce genç ve aileleri katıldı.

Hollanda'nın Eindhoven kentinde "gençliğe güvenli bir dünya" belgisi altında düzenlenen şenlikte bilgi yarışması, skeç, halk oyunları ve halk müziğinin yanı sıra çocukların folklor gösterileri de yer aldı.

Federal Almanya'da ise 19 Mayıs çeşitli bölgelerde düzenlenen açık hava şenlikleriyle kutlandı. Örneğin Duisburg kentinde Weidau spor okulunda yapılan şenliğe binin üzerinde genç ve aileleri katıldı. Gençler sadece izleyici olarak değil, aktif olarak katkıda yer aldılar. Futbol, voleybol, masa tenisi, atletizm ve güreş yarışmalarına 250'den fazla genç katıldı. Futbol turnuvasında Duisburg İslam Cemiyeti'nin Hilal takımının da yer alması kutlamanın

kani Rau ve Duisburg Belediye Başkanı Krings de aralarında olmak üzere çok sayıda tanınmış kişi ve kuruluşun mesajlar geldi. Frankfurt'ta Gençler Birliği'nin Ostpark'taki genelerkeş gençliğine

Wiesbaden'de gençler ise Spor ve Gençlik Bayramı'nı Ren nehri kenarında yaptıkları şenlikle kutladılar. Sportif yarışmaların yanı sıra açılan bedelzedeler kahvesi de ilgiyle karşılandı. Aynı akşam dü-

Sportif yarışmalar 4 Mayıs'ta voleybol ve 11-12 Mayıs'ta futbol turnuvalarıyla başladı. 19 Mayıs günü yapılan eğlence gecesine 400'ün üzerinde genç ve yakınları katıldı. Gençlerin sergilediği ti-

sanat müziğimizden örnekler sunuldu. Alman ve yabancıların birlikte sundukları koro türküler ve bedelzedeler korusu geniş ilgi gördü.

Düsseldorf'ta FEBAG ve Arbeiterwohlfahrt'ın birlikte düzenledikleri 19 Mayıs şenliğinde yerli yabancı gençler hem eğlendiler, hem de sorunlarını dile getirdiler. Folklor, şiir ve halk türkülerinin yanında Barış Grubu orkestrası programa renk kattılar. Ayrıca "Beyaz Gül" filmi de gösterildi.

Essen Bedelli Askerlik Girişimi, 25 Mayıs günü Gençlik ve Spor Bayramı dolayısıyla bir futbol turnuvası düzenledi. Turnuva 4 takım katıldı. Borbeck Turnu-Gücü 1. oldu.

Bu şenliğin diğer ilginç bir yanı da oyuncuların yazdığı Bedel konulu tiyatroyun sergilenmesiydi. DGB Gençlik sorumlusu Herbert Ratunberg geceye, gençlere bedelin indirilmesi konusunda dayanışma içinde olduğuna belirten bir mesajla katıldı. Gecenin diğer kültürel etkinliklerinin yanı sıra, çocuklardan oluşan folklor grubunun, gösterileri ilgiyle izlendi.

Recklinghausen Bedelli Askerlik girişimi 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı dolayısıyla 18 Mayıs günü, bir futbol turnuvası düzenledi. Turnuva 10 futbol takımı katıldı.

Turnuva sonucunda, Hochlar-Marke Yıldızspor 1. Herten Gençler 2. ve MBSE R.hausen 3. oldular. Turnuvada 1. olan takıma kupa, Recklinghausen Belediye başkanları tarafından verildi.

Burada sayamadığımız onlarca diğer kutlamalar da gençler özellikle Türkiye'deki göstermelik 19 Mayıs Bayramı kutlamalarına atıfta bulunarak, Türkiye'deki hükümetin gençliği geleceğe

desinler. Aylardır değişik ülkelerde gençler sabahın açılmasından itibaren Hava Devrim Meydanı'nda yırmışlirini, yani bariyerden yeniden dünyaya berpeye hakim olması için çalışıyorlar. Bilyorlar ki, Moskova Festivalinin başarısı bu hedefi yaklaşılatracak.

Frankfurt'ta bin Hilal tabirinin da yer alması katilimın geniş yelpazesinin göstergesi oldu. Daha sonra Cem Karaca, Kürt ozan Nizamettin Arın'ın katıldığı zengin bir kültür programı düzenlendi. Kutlamalara Eyalet Başba-

ham işe gitemezdi. Ülkelerde barış olurdu. İnsanlar o kadar çok yorulmazlardı. Hep sokaklarda yürüyorlardı, toplantılar yapıp çok yoruluyorlar. Sonra öbür taraftaki (Türkiye) çocuklar da rahat ederlerdi. Anneleri, babaları hastane olan çocukları şimdiki yalnızlar, ne yapıyorlar, nasıl yemek yapıyorlar? Biz Ozan'la (bazen Nazım da yardım ediyor) herkesten 1 fenikler topluyoruz. Kağıtlara sarıp bankaya götürüyoruz. Ço-

400'ün üzerinde genç ve yakınıları katıldı. Gençlerin sergilediği tiyatro, halk dansları ve orkestra müziği büyük ilgi gördü. Nürnberg'te ise güncel sorunların ve bedel çıkarmının ele alındığı konuşmalardan sonra halk ve

şırna afıta bulunduk. Türkiye'deki hükümetin gençliğe gelecek yarıtaracına, daha çok sorunları içinde boğulması karşısında sesiz kalmaması eleştirildi ve şunu vurguladı: "Laf değil sorunlarımızın çözümünü istiyoruz".

1 Haziran Dünya Çocuk Günü

"Geleceğin güvencesi" çocuklarımız için daha bugünden yapabileceğimiz çok şey var.

1 Haziran Dünya Çocuk Günü'nde çocuklarımızın çağrısı var

1 Haziran çocuklarımızın günü... Bizi göreve çağırıyor çocuklarımız. Bazı yetkililer diyor ki: "Öyle çok sorunumuz var ki, onlarla uğraşmaya vakitimiz olmuyor". Oysa "onlar geleceğin güvencesidir" diye ne çok yazıldı, çizildi, konuşuldu. Yine de dünyanın birçok yerinde ve ülkemizde çocuklar açlıktan, hastalıktan ve savaşlardan ölüyor. Milyonlarca okuma yazma bile öğrenemeden, daha çocukluğunu bile anlamadan geçim derdine düşüyor. Sevmeye doymadığımız çocuklarımız, gözüne kâr hırsı bürümüş parababalarının ellerine düşüyor. Küçük yaşta çalışmaya, suçla, şiddetle itiliyor.

Ve yine ülkemizde binlerce

İLKİM ÖZCAN

çokçumuz anasından babasından daha çok büyüyor. Kimi hapisanelerde doğuyor, kimi anasına, babasına bir çek bile sırlanmadan onları yalnızca demir parmaklıkların ardından görebiliyoruz. Tabii çocuklarımızın sorunlarına kalıcı çözümler getirmenin yolunun ancak sömürsüz bir dünyaya gerçekleştirebileceğini biliyoruz ama bugünden onları için yapabileceğimiz çok şey olduğuna da inanıyoruz.

1 Haziran Dünya Çocuk Günü nedeniyle birkaç çocukla konuşup derlerini, dünyayı onların ağzından dinlemek istedik. Onlardan birisiyle bir park ye-

rinin yanındaki eski eşyaların atıldığı çöplükte karşılaştık. Bidonların içinden çıkarttığı terleklerle komuşu bir arabaytlememeye çalışıyorduk. Yanına gidip adını sorunca çok korktu. Biraz konuştuktan sonra rahatladı. Adı Ömer Polat'mış 9 yaşında, 5 tane de kardeşi varmış. "Süleyman'ın geburtstag'ı için" bulmuş bu oyuncak. "Kardeşim arabaları çok sever. Almak istedim ama param yetmedi, bunu buldum. Hem temizlenince güzel olur değil mi?" Okula da gidiyormuş. Ama okulu pek sevmeyiğini evde çalışmadığını ve çok korktuğunu söyledi. "Neden korkuyorsun Ömer?" Önce biraz düşündü, kollarını hiç derkinden beklemeyecek bir cidiyetle catarak, "Babam ölecek diye çok korkuyorum" dedi. Annesi ev kadınıymış. Hiç okuma yazma bilmez arada evlere temizliğe gidermiş. Babası ise geçen yıla kadar Thyssen'de işçi olarak çalışıyormuş. Cebinden özenle sakladığı resmi çıkarıp gösterdi. Bir aile resmi, kardeşleri, annesi ve babası. Dev gibi bir adam babası. Oysa şimdi hastahanele olduğunu, saçlarını, bnyıklarının döküldüğünü, yemeden içmeden yattığını söyledi. Annesi de hep ağlıyor, kardeşlerini dövüyormuş. "Eskiden pikolota, şeker, worst yerdik, şimdi annem hep patates yemeği yapıyor, biz de onu sevmiyorduk. Sonra artık bana hafiflik para vermiyorlar. Babam ölürse hiç paramız olmayacak, kardeşlerim aç kalacak, onun için çok korkuyorum" dedi. Aslında Ömer'le daha çok konuştuk, birlikte dondurma yedik. Bu çocuk önmüze tesadüfen çıkmıştı. Kimbilir aramız bu taşı toprağı alıntı (1) Almanya'da ne çocuklar, bulabilecektik.

Fatma ile İklim birlikte gazetteyegeldiler. İkisi de 11 yaşında.

Stem Dergisi'nden

"Sütümü silahlar değil çiçekler arasında içmek istiyorum"

Uzun uzun konuştuk onlarla da. Fatma'nın annesi Türkiye'ye dönmek istiyormuş. Ama o gitmek istemiyor. Daha önce bir sene Türkiye'de okula gitmiş. Ama hep zavı almış ve hiç arkadaş edinmemiş. Bu yüzden de gitmek istemiyor. Onun sorunu annesinin kendisini hiçbir yere bırakmamasıydı. Üstelik ailesiyle hiçbir şey konuşamıyordu. 1 Haziran'da biliyoruz. Biraz alantınca televizyonu hatırladı, "evet teyze her seyredivim. Zencil çocukları açmış, okulları yokmuş, bisikletleri gıycek ebiselleri bile çok. Ben onları için birşeyler yapmak isterdim.

Mesela küçülmüş elbiselerini yollayabilirim, yemek yollarım, kitap yollarım, onları için çok üzülüyorum."

İklim ise hayatından oldukça şikayetçi. Mutlu olduğunu, evde sorunu olmadığını söylüyor ama hem kendisi için hem de diğer arkadaşları için "büyüklerin lisizliğinden" yakınıyor. "Annem babam benim istediklerimi yapıyorlar. Ama ben çok yalnız kalıyorum. Babam Sontag'la'nı bile işe gidiyor. Oynayamıyoruz, hayıza bile gidebiliyoruz. Yalnızlığın denizlerini de kendine göre bulmuş. "Eter dünyada savaşlar olmasaydı ba-

ÖMER POLAT

çuklara (onların hesabı var orda) gönderiyor. Dernekte bir dosya açmışlar, o çok parayı biz çocuklar yollamışız.

İklim'e gazete aracılığıyla iletişim edileceği birşey var mı diye sordurduğumuzda "Ben büyüklerimi seçmemek istiyorum" dedi. "Bizimle hiç ilgilenmiyorlar. Hep yaramazlık ettiğimizi söylüyorlar. Ama toplantılar oluyor mesela, bizden kurtulmak için suçluktan dışarda oynamaya bırakıyorlar. Oysa bizde ilgileniler, aralarında o kadar iyi Almanca bilenler var, derstilerime yardım ederler, televizyon seyretmemize izin vererler, biz de hiç yaramazlık etmeye- yiz. Biz de dışarı atıkları için 'biz de madına yaramazlık yapıyoruz'."

Gazetenin biçimi ve içeriği tartışıldı

Köln'de Türkiye Postası sorumluları toplantı yaptı

Türkiye Postası'nın içerik ve biçim yönünden gelişip zenginleşebilmesi için okurların eleştirileri gereksinimi olduğuna çeşitli vesilelerle daha önceki sayılarımızda dile getirmiştik. Bu anlamda geçtiğimiz günlerde sendikacı bir gelişme oldu. Köln'de Türkiye Postası sorumlularıyla yapılan bir toplantıda ortaya çıkan eleştiriler ve istemler şu noktalarda toplandı:

Türkiye Postası'nın seslendiği kesimin kültür düzeyinin daha iyi tanınarak yazı dilinin düzeltilmesi, yazıların kısa ve anlaşılır olması, çok uzun cümlelerden kaçınılması. Yeni türetilen kelimelerin daha uzun sürede alıştırılarak yazı diline yerleştirilmesi.

Federal Almanya'daki işçilerinin şu ülke ile ilgili sorunlarına daha ağırlık verilmesi. Federal Almanya'daki göçmen işçi örgütlerinin çalışmalarından daha fazla haber verilmesi. Bu ülkede yaşayan insanların yazıtlarını sergileyen yazı serileri yayınlanması. Gençlik, kadın ve öğrenci sorunlarına daha fazla yer verilmesi. Spor kulüpleriyle rüportajlar yapılması ve spor haberlerine yer verilmesi.

Ülkemiz sorunları üzerine yazıların yer alması. Örneğin hayat pahalılığı, ekonomik bunalımın

Türkiye Postası için sevindiren ve çok değerli olan böylece öneri ve eleştirileri, ayrıca gazeteyi besleyecek olan her türlü haber, yazı vb. tüm okurumuzdan beklediğimizi bir kez daha belirtelim.

Köln'de beş gençlik örgütünün dayanışma gecesi

Anti-emperyalist dayanışma, barış ve dostluk belgisi altında, DHKD, GEB, Genç Öseler, IGD ve SGB'den oluşan 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali Hazırık Komitesi, 22 Haziran 1985 Cumaertesi günü saat 19.00'da Stadt-halle Mülheim, 5000 Köln 80

nedenleri kısa istatistik bilgilerle veriliyor. Türkiye'den izinden dönenlerle ülke hakkında yapılmış söyleşilerin yer alması.

Sosyalist ülkelerdeki ekonomik ve sosyal kazanımları kapitalist ülkelerdeki gelişmelerle kıyaslayan kısa istatistiklere yer veriliyor. Örneğin sosyalist ülkelerin spor alanındaki başarılarını nedenleri irdelenebilir.

Kültürel alanda sanatçıların tanıtılması, kitap ve film tanıtımı yapılması. Fıkra ve karikatürlerin geliştirilip, şiiir köşesi, şiir yarışması açılması. Bulmacanın dilinin basitleştirilmesi.

Türkiye Postası'nın daha geniş çevrelere tanıtılması için DIN-A 4 reklam malzemesi hazırlanması. Bu yönde okuyucu anketi yapılması. Ayrıca gazeteyi taticit kültür geceleri düzenlenmesi.

(Mülheim)" adresinde, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Gençliği ile Dayanışma Gecesi yapıyor. Program, Melike Demirağ, Orhan Timur, Sivan, Meral Taygun, Nursani, Ozan Kamili, Ozan Kamali, Gundü ve Halk Oyuncuları'ndan oluşuyor.

“Örnek ülke” dış borç ödemeleri açısından “kritik” bir döneme girdi. IMF modelin iflasının sorumluluğuna ortak olmak istemiyor

Türkiye ile IMF arasında yeni anlaşma neden imzalanamadı?

Nisan ayının başında sona eren bir yıllık anlaşmayı yenilemek amacıyla, Geoffrey Tyler başkanlığında 24 Nisan tarihinde Ankara'ya gelen IMF heyeti ile Özal Hükümeti arasında üç hafta süren görüşmelerden bir sonuç alınmadığından anlaşma imzalanmadı ve IMF heyeti, 15 Mayıs tarihinde Türkiye'den ayrıldı. Doğalı basın, “beklenmedik” bu gelişmeyi, “IMF'yi reddettik,” “IMF'nin acı reçetelerini kabul etmedik,” “Artık IMF'siz yaşayacağız,” “IMF'yi geri çevirdik” ve benzeri başlıklarla verdi.

Oysa, bu yeni durum, hem IMF ile bağların koptuğu ve anlaşmanın sona erdiği anlamına gelmiyordu ve hem de, yeni bir anlaşmanın imzalanmasını istemeyen taraf Türkiye değil, IMF oluyordu. Nitekim, IMF ile Türkiye arasında defalarca yinelenen ve beş ay yaklaşan yoğun görüşmeler boyunca, Özal Hükümeti ısrarla yeni bir anlaşmanın imzalanmasını istemişti. IMF ise bundan ısrarla kaçınıyordu.

Sonuçta, IMF'nin önerisiyle yeni bir anlaşma metninin imzalanmaması için görüşmeler Ağustos-Eylül aylarına ertelendi ve bu duruma gerekçe olarak, anlaşmada yer almaması istenen ekonominin temel göstergelerine ilişkin verilerin belirlenememesi ve benzeri

- Faiz oranları 10 puan artırılmalı.
- KİT'lerin bir bölümü kapatılmalı işçilerin işlerine son verilsin.
- Devlet dairelerinde memurların bir bölümünün işine son verilsin.
- KİT'lerin ürettiği mal ve hizmetlere, daha yüksek oranlı zamlar yapılsın.
- Kamu yatırımları geriletilsin ve yapımların süren kamu projelerinin bir bölümünün yapımından vazgeçilsin.

teknik nedenler gösterildi. Varılan sözlü anlaşmaya göre, Özal Hükümeti, “IMF reçeteleri” doğrultusunda ekonomi politikalarını uygulamayı sürdürecekti ve ekonomideki gidişatı yakından izleyecek olan IMF, Türkiye ile yaz aylarında yeniden masaya oturacaktı. Nitekim IMF ile görüşmelerin kesilmesinden sonra bir açıklama yapan Başbakan Yardımcısı Kaya Erdem, IMF ile temel esaslarda görüş birliği içinde olduklarını, ilişkinin sürmekte olduğunu ve uygulanan ekonomi politikalarının sürdürüleceğini belirtirken, anlaşmanın ertelenmesine gerekçe ola-

rak teknik nedenleri gösterdi.

IMF, son birkaç yıl süreye, 24 Ocak 1980'den bu yana uygulanan ekonomi politikalarına sürekli övgüler düzdü ve benzer ülkeler, Türkiye sürekli “örnek ülke” olarak gösterildi. IMF, bu propagandayı sürdürürken, elinde yeterli malzeme vardı ve örneğin, enflasyon oranının bir ana yüzde 30'lara girmesi, dışsatımın yaklaşık üç kat artması ve Türkiye'nin dış borçlarının süresinde ödeyebilir olması, bu propagandanın araçları olarak kullanılabilmisti. Ancak, 1984 yılı sonuna gelinirken,

IMF Türkiye ekonomisindeki durumun iyileşme yönüne girmekte olduğunu, krizin daha da derinleşmekte bulunduğunu gördü ve üstelik, IMF'nin son raporlarında, Türkiye'nin dış borç ödemeleri açısından “kritik” bir döneme girmekte olduğu kaydedildi.

Bu durumda, IMF Türkiye ile yeni bir anlaşma imzalamaktan kaçınıyor ve önümüzdeki dönemde, sürekli olarak gösterdiği bir ülkede çok muhtemel görünen büyük bir ekonomik yıkımın ve modelin kesin iflasının, sorumluluğuna ortak olmak istemiyordu. Dahası, IMF Türkiye ile yeni bir anlaşma imzalamakla, yalnızca o lumsuz gelişmelerin sorumluluğunu taşımaktan kurtulmakla kalmıyacaktı ve aynı zamanda, modelin kesin iflası karşısında, kalıp rahatlıkla “bizim programı uygulamaktan vazgeçtiler ve bu nedenle batıyor” diyebilecek.

Kaldı ki, yazılı bir anlaşma metni olmadan da, Türkiye'deki yönetimin IMF'nin direktiflerini dışına çıkarmayacağı ve onun istediği ekonomi politikalarını aynen uygulayacağı, IMF tarafından çok iyi biliniyor. Çünkü, Türkiye'nin aradığı büyük boyutlu dış borçlarının bulunması yolu, ancak ve ancak, IMF'nin yakışıkla “yeşil ışık” tan geçiyor.

IMF, Özal hükümeti ile yaptığı görüşmelerde ve yayınladığı Türkiye raporlarında, ekonomideki gidişatın kötü olduğunu açıkça belirtti ve fakat, o hiçbir zaman, yeni bir anlaşma imzalamak istememesine neden olarak bu durumu göstermedi. IMF, Özal hükümetine “Türkiye'nin dışındaki literatürün iyi olduğunu” bu nedenle, yeni bir anlaşmaya gerek olmadığını söylüyor ve IMF'nin Türkiye'ye verdiği desteği sürdürdüğünü belirtiyor. Özal ve ekibi ise, yazılı bir anlaşma metninin olmaması durumunda, dış finans çevrelerinin Türkiye'ye kuşku ile bakacaklarından ve dış borç bulmada büyük güçlüklerle karşılaşılacağından endişe duyuyor ve bu nedenle, IMF'ye yeni bir anlaşmaya imza koymasına için di döküyor.

Bu ısrar karşısında, IMF'le birlikte açılan hayır diyemiyor ve ancak, yeni bir anlaşma için “kesin anlam” anlamına gelen ve Özal'ın nemesi olarak yapamayacağı ve altına imza koymayacağı, yeni ve çok ağır koşullar dayatıyor ve böylece, anlaşmanın ertelenmesini sağlamış oluyordu. IMF'nin yeni istekleri, genel olarak şu ana noktalarda toplanıyor:

• IMF, faiz oranlarının 10 puan dolayında artırılmalı, yüzde 53'ten yüzde 63'lere yükseltilmesini istiyor.

• Türkiye'nin yıllık dış borç isteminin, 2 milyar doları aşmaması isteniyor.

• IMF, Kamu İktisadi Kuruluşları'nın (KİT) bir bölümü her ne kadar kamuallı ve burda çalışan işçilerin işine son verilmelidir diyor.

• IMF, devlet dairelerinde çalışan memurların sayısının çok fazla olduğunu söylüyor ve bunların bir bölümünün işine son verilmelidir diyor.

Sarı Işık

Özlem ÖZGÜR

IMF'yi reddettik...Artık IMF'siz yaşayacağız...IMF ile anlaşma heveslisi değiliz...IMF'nin “acı reçete”lerini geri çevirdik...Ve daha neler! Türkiye ile IMF arasında ortaya çıkan yeni durum, boyalı basın eliyle kamuoyuna bu ve benzeri haber başlıklarıyla yansıtılır.

Oysa altı aydır, eşiği yokuşa süren de, Türkiye ile yeni bir anlaşma imzalamaktan ısrarla kaçınan da IMF'den başkası değildir. IMF hazretlerinin, Türkiye ekonomisini en ince ayrıntısına kadar yönetebilmesi, sosyal ve siyasal yaşama bile istediği an burnunu sokabilmesi için yazılı bir anlaşma gerekli midir ki...Eibette hayır.

ÖZAL hükümeti, süresi gelen dış borçları aksatmadan ödeyebilecek için, her yıl üç ilüçbuçuk milyar dolar yeni dış borç bulmak zorundadır. Türkiye'nin yeni dış borç bulabilmesinin tek yolu, IMF'nin iki dudağı arasında dır. Böyle olunca da, Özal hükümetinin hiçbir konuda IMF'ye “hayır” diyebilmesine olanak var mıdır?

TÜRKİYE, geçtiğimiz yıllarda IMF'nin gözbebeği ve “örnek” bir ülkedir. Yağladık dört yıl boyunca, düzülen övgülerin ardı arkası kesilmez ve “Türkiye modeli”, benzer ülkelere sürekli örnek olarak gösterilir. Ve IMF, böylece bir propaganda için, gerekli malzemeye de bulur. Düşünce miktarlarındaki artışlar, enflasyonun bir ana yüzde 30'lara doğru girmesi ve Türkiye'nin, süresi gelen borçlarını hiç aksatmadan ödeyebilmesi gibi...

NE var ki, geçtiğimiz yılın sonlarına doğru IMF'nin elinde kulanılabilecek hemen hiçbir malzeme kalmaz. Ekonomik bunalmış bütün göstergeler, artık bir felaket habercisi gibidir. IMF, bu saptamaları yapar. Çok daha önemlisi, IMF, gelmekte olanları ekonomik “yıkım” olduğunu görür ve çok uzun olmaları bir dönemde Türkiye'nin yeniden borçlarını ödeyemez bir konuma düşeceği anlar.

VE IMF, sürekli örnek gösterdiği bir ülkede, “model”in kesin iflasının sorumluluğuna ortak olmak istemez ve bu nedenle, Türkiye ile yeni bir anlaşma imzalamaktan kaçınır. Ancak IMF'nin Türkiye ile yeni bir anlaşma imzalamak istemeyişinin başka nedenleri de var.

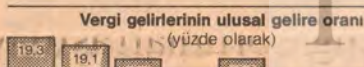
ÖRNEĞİN IMF, ufkta gözlenen ekonomik çöküntüye paralel olarak, ciddi boyutlu bir politik istikrarsızlıktan endişe duyulmaktadır; rejimin ve Özal hükümetinin, yıllardır hızla yalınlanmakta olduğunu görmektedir. Nitekim, IMF'nin gelmişine, ilk defa cipta sosyal ve politik içerikli konulara yakından ilgi göstermiş, Özal hükümetinin alternatifleri, erken seçim olasılığı, gelir dağılımındaki bozulmuşluğu, sosyal bir patlamaya neden olup olmayacağı ve benzeri şeyler, onun araştırma konularından bazıları oluşturmışlardır.

BİR bütün olarak IMF'nin son tavır, yalnızca bir ekonomik yıkım olasılığı durumunda değil, aynı zamanda Özal ve ekibinin bitip tükenmesi ve büyük boyutlu bir politik kriz olasılığı karşısında, emperyalizmin ve işbirlikçi tekelci sermayenin, ciddi hazırlıklara başladığını işaretlerini vermektedir. REJİMİ kurtarmak, işçi sınıfına ve demokrasi güçlerine yolu kapamak amacıyla, emperyalizmin ve yerli ortaklarının, sözde “alternatif” bir program ve yine sözde, “alternatif” bir hükümet için, ciddi hazırlıklara yapmaya başladığını söylemek, hiç de yanlış bir değerlendirme olmayacaktır. Ancak nasıl bir alternatif olabilir sorunları, bugünden somut bir yanıt vermek de, gerçekten karanlık olacaktır.

1960 sonrasının en büyük bütçe açığını gerçekleştirmek Özal'a kismet oldu

Bütçe açığı trilyona merdiven dayadı

Özal Hükümeti, 1984 yılı bütçesinin 300 ve 1985 yılı bütçesinin 500 milyar lirası açık verdiğini ilan etmişti. Gümrük ve Maliye Bakanlığı'nın verilerine göre...

rilemesi neden oldu. Dış borç ödemelerinin ve dışsatım Holdingsine verilen teşviklerin büyük miktarda ulaşması, devlet harcamaları...

1984 yılı bütçesine ilişkin kesin sonuçlar belirlendi ve geçtiğimiz yıl, devlet bütçesinin 917 milyar lira açıkla kapatıldığı açıklandı. Gümrük ve Maliye Bakanlığı'nın verilerine göre, 1984 yılı bütçesi 917 milyar lira açık verdi. IMF'nin tahminlerine göre, 1985 yılı bütçe açığı 1,5 trilyon lira.

1984 yılı bütçesine ilişkin kesin sonuçlar belirlendi ve geçtiğimiz yıl, devlet bütçesinin 917 milyar lira açıkla kapatıldığı açıklandı. Gümrük ve Maliye Bakanlığı'nın verilerine göre, geçtiğimiz yıl 917 milyar lira olarak gerçekleşen bütçe açığı, toplam bütçe harcamalarının yüzde 23'ünü oluşturdu ve böylece, 1984'de yalnızca bunalım yıllarının değil, 1960 sonrasında en büyük bütçe açığı gerçekleşmiş oldu. Bilindiği gibi, Özal Hükümeti, 1984 yılı bütçe açığını 300 milyar lira olarak tahmin etmişti.

Maliye ve Gümrük Bakanlığının verilerine göre, bütçe açıklarının toplam bütçe harcamaları içindeki payı, daha önceki yıllarda sürekli yüzde 10'un altında gerçekleşir-

ken, geçtiğimiz yıl ilk defa yüzde 20'nin üzerine çıktı. Nitekim, bütçe açıklarının toplam bütçe harcamaları içindeki payı, 1978'de yüzde 5, 1979'da yüzde 7, 1980'de yüzde 9, 1981'de yüzde 2, 1982'de yüzde

6 ve 1983 yılında da, yüzde 9 olarak gerçekleşmişti.

Bütçe açığının bu denli tırmanmasına, artan devlet harcamalarına karşılık, başta vergi gelirleri olmak üzere bütçe gelirlerinin sürekli ge-

verilen teşvikler büyük miktarlara ulaşması, devlet harcamalarının tırmanmasına neden olan faktörlerin başında geliyor. Öte yandan, Uluslararası Para Fonu (IMF), Özal Hükümetinin 1985 yılı bütçesi için öngördüğü 500 milyar liralık açığı gerçekçi bulmadı ve bütçe açığının, 1,5 trilyon lira dolayında gerçekleşeceğini belirtti.

Bütçe açığı, trilyona merdiven dayar ve Cumhuriyet tarihinin en yüksek düzeyine tırmanırken, devletin vergi gelirlerinin sürekli gerilediği ve 1984 yılında, en düşük düzeyde indiği belirlendi. Gümrük ve Maliye Bakanlığının belirlemelerine göre, 1980 öncesinde vergi gelirlerinin toplam ulusal gelir içindeki payı, yüzde 19 dolayından iken; bu miktar, "24 Ocak Kararları" olarak anılan ekonomi politikalarının yürürlüğe konulmasından sonra sürekli geriledi ve 1984 yılında, yüzde 13'e kadar düştü.

Bilindiği gibi, vergi gelirlerinin toplam ulusal gelir içindeki payı, 1977'de yüzde 19,3, 1978'de yüzde 19,1 ve 1979 yılında yüzde 18,4 olarak gerçekleşmişti. Uzmanlar, 1980 sonrasında vergi gelirlerinin sürekli gerilemesine ve 1984'de doruk noktasına varmasına neden olarak, artan vergi kaçakçılığı ve özellikle de, holdinglere tannan "vergi ayrıcalıkları"nu gösteriyorlar.

İşan memurları sayısının çok fazla olduğunu söylüyor ve bunların bir bölümünün işlerine son verilmesini istiyor.

Ayrıca, IMF yatırım harcamalarının daha da düşürülmesini ve örneğin, yapımı sürmekte olan büyük kamu projelerinin bir bölümünün, hemen durdurulmasını istiyor.

IMF, KİT'ü önlerine yapılan zamları yeterli bulmuyor ve daha büyük oranlarda zam yapılmalıdır diyor.

Bunların yanı sıra, IMF, Türkiye'nin ekonomi politikaları ve özellikle de, bütçe uygulamaları açısından aylık taahhüt altına girmesini istiyor.

İşan memurları sayısının çok fazla olduğunu söylüyor ve bunların bir bölümünün işlerine son verilmesini istiyor.

BİR başka deyişle IMF, Özal ve ekibine "karmızı" işi yapmamış ama "yeşil" ışığı söndürmüş ve şimdi, hazretleri far-larından "sarı" bir ışık yansmaya başlamıştır. Bu "sarı ışık", yalnız Özal ve ekibinin değil, rejimin iflasının, emperyalizmin ve yerli ortakların programlarının kesin iflasının, IMF tavrından gözlenen yandır. Ama bu durumdan hangi güç yararlanmasını bilecektir? Konunun bami teli buradadır...

İşte kendileri resmen açıkladılar

Resmi rapor: Ücretler 1977'den beri her yıl sürekli geriledi

Geçtiğimiz günlerde kamu kuruluşları tarafından hazırlanan iki resmi raporda, Türkiye'de gerçek işçi ücretlerinin 1977 yılından bu yana, istisnasız her yıl sürekli gerilediği belirtildi. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından hazırlanıp, IMF'ye sunulan "Ücret araştırması raporu"na göre, ücretlerin toplam maliyet içindeki payı, 1978 yılında yüzde 18 iken, bu miktar 1980'de yüzde 15'e; 1983 yılında yüzde 12'ye ve 1984 yılında da, yüzde 10'a geriledi.

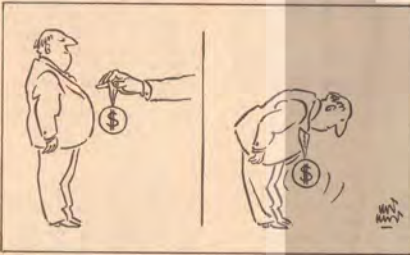
Öte yandan, Başbakanlık Denetleme Kurulu'nun hazırladığı "KIT raporu"na göre, kamu kuruluşlarında çalışan işçilerin gerçek ücretleri, 1978 yılından bu yana sürekli geriledi ve ücretlerin, toplam üretim değeri içindeki payı, 1978'de yüzde 23,8'den 1984'de yüzde 8,2'ye düştü. Denetleme Kurulu'nun hazırladığı KIT raporunda, işçi ücretlerinin üretim değeri içindeki payının, 1978'de yüzde 23,8 iken, 1979'da yüzde 20,4'e, 1980'de yüzde 15,1'e, 1981'de yüzde 13,2'ye, 1982'de yüzde 10,3'e, 1983'de yüzde 9,6'ya ve 1984 yılında yüzde 8,2'ye gerilediği belirtildi.

Anadolu esnafının protestosu

Özal hükümetinin uyguladığı ekonomi politikalarını protesto etmek amacıyla, Anadolu esnafının eylem karar aldığı açıklandı. Odalar Birliği'nin 8 Mayıs tarihinde Ankara'da yapılan Genel Kurulu'na katılan esnaf ve zanaatkar temsilcileri, bu toplantıda Anadolu esnafı olarak eylem karar aldıklarını açıkladılar ve hükümeti protesto etmek amacıyla, bir ay süre ile vadeleri gelen borçlarını ödemeyeceklerini belirttiler.

Yabancı bankaların yıllık kârı getirdikleri sermayeden daha fazla

Son iki yıl içerisinde Türkiye'ye akın eden yabancı bankaların, bir yıllık kârlarının getirdikleri toplam sermayeden daha fazla olduğu belirlendi. Merkez Bankası tarafından yayınlanan "Bankalar Raporu"na göre, American Express, Banco di Roma, Citibank, Habib Bank ve Arap-Türk bankalarının getirdikleri sermayenin toplamı 10 milyar 867 milyon lira olmasına karşılık, bunlar 1984 yılında 12 milyar 203 milyon lira kâr elde ettiler. Bazı yabancı bankaların yıllık kârlarının, toplam sermayelerinin dört ile beş katına kadar ulaştığı gözlemlendi.

KİT'lerin satış yöntemini ABD tekelleri belirleyecek

Kamu İktisadi Kuruluşlarının (KİT) satışı ile ilgili olarak Özal hükümetinin yaptığı çalışmalar yeni boyutlar kazandı ve satışına karar verilen 32 işletti KİT'in satış yönteminin, yabancı danışmanlık firmaları tarafından belirleneceği belirtildi. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından bir süreden beri devam eden KİT'lerin satışı ile ilgili çalışmalar sona erdi ve satılacak 32 kamu kuruluşunun satış yönteminin belirlenmek amacıyla, aralarında Morgan Guaranty (ABD), Arthur Young (ABD), Chase Manhattan (ABD) ve First Boston'un (ABD) bulunduğu, çokuluslu tekellerin sekiz danışmanlık firmasından tek-

lif istendi.

DPT tarafından yabancı danışmanlık firmalarına gönderilen teklif mektubunda, satış kararlaşdırılan 32 kamu kuruluşunda 580 bin kişinin çalıştığı, bunların 1984 yılı satış miktarlarının 3 trilyon 831 milyar lira olduğu ve bu kuruluşların, toplam sabit sermaye yatırımlarının üçte birini gerçekleştirdikleri belirtildi. Ayrıca mektupta, satış mümkün olmayan kamu kuruluşlarının faaliyetlerine son verileceği görüşüne de yer verildi. DPT yetkililerinin yaptığı açıklamaya göre, KİT'lerin satış projesi için gereken mali kaynak, Dünya Bankası'ndan alınacak kredi ile karşılanacak.

Dört aylık vergi yükü 700 milyar

İçinde bulunduğumuz yılın Ocak-Nisan dönemini kapsayan dört aylık süreçte, Kamu İktisadi Kuruluşları'nın (KİT) ürettiği mal ve hizmetlere yapılan zamların toplam miktarının, 700 milyar liraya ulaştığı açıklandı. Gümrük ve Maliye Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre, içinde bulunduğumuz yılın başından itibaren, KİT'leriniere yapılacak zamların toplamı 2 trilyon liranın olarak gerçekleşecek ve böylece, KİT zamları, bir yıl öncesine oranla yüzde 48 artmış olacak. Bilindiği gibi, 1984 yılında KİT'leri üretilen ürünlerin toplam miktarı 1 trilyon 350 milyar liraydı.

Yeni Demokrasi Partisi ve PASOK Amerikanvari kampanyalar yürütürken, YK P halkla birlikte, yığınlarla iççe

Parlamento seçimleri arifesinde Yunanistan

Rallis SARANTIS
(Sindikacı)

Son altı ay, özellikle de son birkaç hafta içinde Yunanistan'da politik tartışmalar, Yunanistan Parlamentosu'nun yeni ve demokratik bir devlet başkanı seçme kararı ve Ekim ayında yapılması gereken genel seçimlerin daha erkene alınarak, 2 Haziran 1985'te yapılacak olması konusunu üzerinde yoğunlaştı.

Yeni devlet başkanı Sarzetakis'in seçilmesinde, üzerinde durulması gereken iki önemli nokta var.

Birincisi, yeni devlet başkanını Sarzetakis'in seçimini ancak Yunanistan Komünist Partisi'nin parlamentodaki 13 temsilcisinin tam desteğiyle gerçekleştirebilmiş olması. Bu gerçek, Yunanistan'daki Amerikan çıkarlarını zedeledi ve tekeli sermayenin partisi olan Yeni Demokrasi Partisi'nin temsil ettiği Yunan sağını hayal kırıklığına uğrattı. Bu çevreler, eski devlet başkanı Konstantin Karamanlis'i daha 5 yıl süreyle devlet başkanı olarak görmek istiyorlardı.

Diğeri ise, Papandreu hükümetinin Yunanistan Anayasası'nı, çok yavaş bir biçimde de olsa demokratik bir anayasaya dönüştürme niyetinden söz etmesidir.

Yaklaşık dört yıldır PASOK hükümeti iktidardadır. Ekim 1981 seçimlerinden önce halka verilen sözleri hatırlayıp, bunları izlenen gerçek politikayla karşılaştırmaya çalışmak, gece ile gündüzü karşılaştırmaya benzer.

"AET'den çıkışın", "NATO'dan çıkışın", "Yunanistan'daki ABD üsleri ve"

Yunanistan'da seçim heyecanı

Yunanistan halkı büyük bir coşku içinde 2 Haziran günü yapılacak olan genel seçimlere hazırlanıyor. 300 sandalyeli parlamento için yapılacak olan seçimlere 7.6 milyon seçmen katılacak. Buftlardan 3.9 milyonunu kadınlar oluştururken, 250 bin genç seçmen de ilk kez oy kullanacak.

Seçimlere birçok küçük parti de katılmakla birlikte ülkenin kaderini üç partinin, sosyal demokrat PASOK, Yunanistan Komünist Partisi (KKE) ve tekellere partisi Yeni Demokrasi'nin aldığı oylar belirleyecek. Seçim sonuçlarında oyları yüzde 42'sini alan parti hükümeti kurabilecek.

Birkaç ay önce PASOK'un önerisi ve Yeni Demokrasi Partisi'nin desteğiyle değiştirilmiş olan seçim sistemi büyük partilerin işine yarıyor ve özellikle Yunanistan Komünist Partisi'nin çıkaracağı milletvekili sayısını azaltmaya amaçlıyor. Böylece, "Yeni Demokrasi Partisi'nin işine yarar" bahanesiyle Komünist Partisi ile işbirliğine yanaşmayan PASOK, hazırladığı seçim kanunıyla Yeni Demokrasi Partisi'ne iktidarı yolunu açmış durumda...

Seçim sisteminin taşıdığı olumsuzluklara rağmen 1985 seçimlerinden demokrasi güçleri'nin 1981'e kıyasla daha büyük bir başarı ile çıkması ve Yunanistan Komünist Partisi'nin güçlenmesi bekleniyor.

İktidar partisi PASOK, özellikle dış politika alanında attığı kimi cesur adımlara güvenerek seçimlerde hükümeti tek başına kurabilecek ve oranını sağlamaya bekliyor. Gerçekten de PASOK, yeterli ve tutarlı olmamakla birlikte

YKP 11. Kongresinde Genel Sekreter Florakis konuşurken (solda), PASOK lideri Başbakan Papandreu (sağda üstte). Ve Yeni Demokrasi Partisi (YDP) lideri Mitsotakis (sağda altta).

bu alanda kendisinden önceki hükümetlerin yaptığı gibi ABD dış stratejilerinin bölgedeki bir uygulayıcısı, NATO'nun her zaman boyun eğen bir müttefiki olmadı. Ancak, ne dış politika alanında, ne de ekonomik ve toplumsal konularda 1981 seçimleri öncesinde

halka verdiği sözleri yerine getirmedi. Yitirdiği güven nedeniyle de 1981'de oylarını PASOK'a vermiş olan kitlelerin tümünün yine bu partiye oy vermeleri mümkün görünmüyor. Geçtiğimiz dönemde iktisat bakan olan dört PASOK milletvekilinin de partinin tutar-

sız, uzlaşmacı politikasından yarıncınar Yunanistan Komünist Partisiyle birlikte çalışmaya başlamış olmaları bunun bir başka göstergesi...

Nitekim Papandreu da seçim kampanyasında geçtiğimiz dö-

nemde yaptıkları ve de yapamadıkları üzerinde pek durmuyor. Kitlelere PASOK'u yeniden seçmelerini, kendisine bir kez daha şaşırtınmasını Amerikanvari bir seçim kampanyası içinde tekrarlayıp durduğu gözleniyor. Gerek PASOK, gerekse Yeni Demokrasi Partisi seçim kampanyalarını Sawyer ve Hamilton adlı iki ABD reklam şirketi kanalıyla yürütüyorlar. Çok renkli, çok deşbeli ama içi boş... Kampanyada arkasında ABD ve Bonn gerici çevrelerinin desteği olan Mitsotakis'in Yeni Demokrasi Partisinin temel belgelerinden biri ise şöyle: "Bizi seçin ki, vergi ödemeden bir özel otoyola sahip olun..."

Öte yandan Yunanistan Komünist Partisi, her iki partinin de kendilerini satışa çıkardıkları kampanyalardan çok farklı, halkla birlikte, onun gücüne ve önerilerine dayanarak bir kampanya yürütüyor. Sorunları ve çözüm önerilerini halkla birlikte her alanda, çeşitli düzeylerdeki toplantılarda tartışıyor. Halkın sorunlarına sadece seçim dönemlerinde değil, her zaman eğilimli bir parti olarak, şimdi de yığınların karşısına bunları çözmeye toplumsal dönüşümü gerçekleştirmeye aday bir parti olarak çıkıyor. Yunanistan Komünist Partisi, gerici "Yeni Demokrasi"nin tekrar yönetime gelmesini engellemeye yolunun Yunanistan Komünist Partisi'nin halk içinde ve parlamentoda güçlenirken geçtiğine inanıyor.

Öte yandan Yunanistan Komünist Partisi Papandreu'nun Türkiye'yi bir düşman gibi göstererek başlattığı yeni silahlanma programına da karşı çıkıyor.

Silah tekelleri bir kuruş bile vergi ödemiyor

ABD'nin tanınmış gazetelerinden "Washington Post" un verdiği bilgilere göre Reagan'ın başkanlık yaptığı 1981-1988 döneminde ABD'nin askersel harcamaları 2.3 trilyon dolara ulaşacak. ABD'de 1981'den bu yana silah tekelleri sivil endüstri alanındaki tekellere kıyasla iki-üç kat karlı çıktılar.

Hali hazırda ABD'de 20 bin büyük, 150 bin orta ve küçük işletme Pentagon için çalışıyor. Son birkaç yılda bu işletmelerin sadece birkaç tanesinin gelir vergisi ödediği bildiriliyor. Örneğin, dev boyutlu bir işletme olan General Dynamics, 1972'den bu yana bir kuruş vergi ödememiş değil.

Öte yandan Pentagon'un siparişleri silah tekellerinin karlarını sürekli artmasına yol açıyor. 26 Mart'ta ABD'de Philadelphia federal mahkemesi General Electric şirketini hükümeti dolandırmak ve 800 bin dolarlık hileli fatura düzenleme suçlamıştı. Ancak bu olay da Pentagon'un, ABD'nin dördüncü büyük silah tekeli olan General Electric'e duyduğu güveni sarsmadı. Tam tersine... Öalenin ardından General Electric, Pentagon'dan 4.5 milyar dolarlık bir sipariş daha almış durumda.

ABD'nin dayatmaları NATO'da kaygı ve huzursuzluk yaratıyor

Yıldızlar Savaşı projesinde ABD NATO ortaklarından

Sosyalist ülkeler Nikaragua'ya koşulsuz yardım kararı aldı

Nikaragua, ambargonun yol açtığı sorunları aşmaya çalışıyor

NATO'dan çıkışın, "Yunanistan'daki ABD üleri sökülün" sözleri hâlâ kulaklarımızda çinlmaya devam ediyor. Şimdi PASOK ve Papandreou bunları hatırlamak bile istemiyor. NATO üyesi-yiz ve kalıyoruz, AET üyesi-yiz ve öyle kalı-yı-z. Eskiden Papandreou, Ege Denizi'nin, Türkiye ve Yunanistan hakları arasında bir barış denizi olduğunu söylüyordu. Artık bundan da bahsedilmiyor.

Tüm bu istekler Amerikalıların ve NATO'nun çıkarlarına kurban edildi. Bu durum, Ulusal Adası NATO askeri yöneticilerine teslim edildiğinden açıkça ortaya çıktı. Yunanistan Komünist Partisi (AKP), her zaman, Türkiye ile aramızdaki sorunların kaynağının NATO'ya üyelimimizden araması gerektiğini söylemiştir. Bu saldırgan örgütün üyesi olmasaydık, aramızda çıkacak sorunları uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde ve diyalog yoluyla çözerdik.

Ancak, PASOK'un Yeni Demokrasi Partisi'nden hiçbir farkı olmadıkları söylemek kesinlikle yanlış olur. YKP, Yunanistan'da "Hicbir şeyin değişmediğini" söylemiyor. Fakat, "1981 seçimlerinde seçmenlerin yüzde 60'ının seçtiği ve çok özlenen dönüşüm'e yönelik olan veya yönelebilecek olan hiçbir değişiklik olmadığını" da bir gerçektir. Tam tersine, kurulu düzenin gelecekte de korunması ve sağlamlaştırılmasına çalışılıyor.

Papandreou hükümetinin tüm seçim çalışması da buna yönelik. Yapılacak seçimlerin düzenleyecek olan seçim sistemi, YKP'ni soyutlamak ve hükümet kurma görevini PASOK ile Yeni Demokrasi Partisi'ne ait bir ayrıcalık haline getirmek üzere hazırlandı.

Televizyondaki seçim konuşmalarının süresi konusunda PASOK'un YKP'ne karşı olumsuz tavrı, bu durumun somut bir kanıtı. PASOK ve Yeni Demokrasi Partisi 270'er dakika konuşma hakkına sahipken, YKP'ne sadece 115 dakikalık bir süre tanınmaktadır.

ABD, NATO ortaklarından umduğu desteği bulamıyor

Reagan yönetiminin uzayı sınırlarında ABD'nin bütün dünyada ABD'de olduğu kadar geniş çevrelerin tepkilerine yol açarak geçtiğimiz günlerde Stuttgart'ta yapılan NATO toplantılarında ABD'nin Batı Avrupa ortaklarının çoğunluğunun proje konusunda kaygılı ve olumsuz bir tavır içinde oldukları ortaya çıktı. Toplantıda Fransa, Norveç ve Danimarka Batı Avrupa'nın Yıldızlar Savası projesi (SDI)'ye kesinlikle katılmamasını belirterek, Kohl'ün bile yaptığı konuşmada projenin NATO için taşıdığı bazı riskler üzerinde durduğu izlendi.

Özellikle Kohl hükümetinin teknik alanda geri kalmamak için projeye katılımına gerektiği konusunda görüşlerini SPD katılmıyor, ekonomik ve teknik açıdan geri kalmamak için Fransız uzay programına katılınabileceğini söylüyor. Son günlerde Sovyetler Birliği de pek çok Batı Avrupa ülkesine uzayda barışçı amaçlarla yönelik projelerde işbirliği teklif etmiş durumda.

Kim ne diyor?

Mayıs ayında Danimarka Parlamentosu, ABD'nin "Yıldızlar Savası" projesine katılması için Danimarka'ya yaptığı çağrıya olumsuz cevap verilmesine karar aldı.

Danimarka hükümeti NATO'ya da ve ilgili tüm uluslararası kuruluşlara bu tavrını sürdürecektir. Federal Almanya ise ABD'nin çağrısına olumlu tavırla hâlen sürüyor. Bu konuyla ilgili olarak Federal Almanya hükümeti Mayıs ayının üçüncü haftasında Alman tekelinin sözcükleriyle görüşti. Federal hükümeti Devlet Bakanı Schäuble'nin temsil ettiği toplantıya silah tekelileri olan MBB, AEG, Dornier, Siemens, Standard Elektrik Lorenz, Rohde ve Schwarz, tekelinin temsilcileri katıldılar. Silahlanma uzmanlarının da katıldığı bir Federal Alman hükümeti delegasyonunun ABD'ye giderek bu konuda ABD yönetimi ile görüşmelerde bulunacağı da açıklandı.

Batı Avrupa halkları uzayda savaş istemiyor

Federal Almanya, ABD'ye projeye katılma yönünde olumlu cevap vermiyor hazırlanırken, bu arada Federal Alman tekellerine de projede pay düşmesini sağlamaya çalışıyor.

Fransa Devlet Başkanı Mitterrand ise Paris'te gazetecilere, ülkesinin projeye katılmayacağını belirtirken, Bonn hükümetinin projeye karşı olumlu bir tavır tutmasını da eleştirdi.

ABD'nin projeye katılması için çağrı yaptığı ülkelerde Avustralya'nın Dışişleri Bakanı ise Hindistan'a yaptığı bir resmi ziyaret sırasında, ülkesinin, ABD'nin "Yıldızlar Savası" projesi (SDI)'ye karşı olduğunu tekrarladı ve hükümetin resmi cevabının küla süresi sonra Washington'a verileceğini söyledi.

20 Mayıs'ta Stuttgart'a sonra gelen NATO Parlamenterler Asamblesi toplantısında da ABD'nin "Yıldızlar Savası" projesinin ve NATO ülkelerinin bu projedeki rolünün NATO için huzursuzluk yarattığı ortaya çıktı. 16 üye ülkeden 184 parlamenterin katıldığı toplantıda SDI projesi konusunda üye ülkelerin kuşkuyla diti getiril-

di. Toplantıda bu projeye harcayacak paraları, dünyada yumaşmaya ve üye ülkelerin ekonomik sorunlarını çözmeye yönelik olarak harcanması yolunda SPD'li parlamenter Frau Simonis tarafından yapılan bir öneri de Kanada, Belçika ve Türkiye parlamenterlerinin oylarıyla reddedildi.

ABD'nin en yakın müfettişlerini "Yıldızlar Savası" projesine katılmaya zorladığı günlerde, Sovyetler Birliği Batı Avrupa ülkelerine, uzayda barış amaçlarıyla ortak bilimsel araştırmalar konusunda öneriler yaptı ve bazı ortak araştırmalar konusunda da anlaşmaya vardı.

Mayıs ay ortalarında Leningrad'da Sovyetler Birliği Bilimler Akademisi Interkozmos Komisyonu ile Batı Avrupa uzay araştırmaları örgütü ESA arasında yapılan görüşmelerde Sovyetler Birliği'nin görüşleri ve Merih gezegenini incelemek üzere düzenlenecek "Phobos" adlı bilimsel araştırma projesini ortak olarak yürütme kararı alındı.

açtığı sorunları aşmaya çalışıyor

ABD'nin Nikaragua'ya karşı ticaret ambargosu ve ekonomik müeyyideler uygulama karar almasından sonra Nikaragua'nın başkenti Managua'da toplanan Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi Ulusal Yönetimi ile Dış Ticaret Bakanlığı Kriz Danışmanı yeni durumu değerlendirdiler.

Nikaragua'nın dış ticaretinde bugüne kadar birinci sırayı almaktaki olan ABD'nin uyguladığı ticaret ambargosu, sağlık hizmetleri ile sosyal hizmetler sektörüne ve özellikle de tarım sektörüne ağır bir darbe oldu. Şimdi ülkenin muz, şeker et ve yeker gibi geleneksel ihracat ürünlerine yeni pazarlar bulunması gerekiyor.

Devlete ait baliçlık işletmesi, INPESCA'ya ait tüm araçlar da ABD malı. Dolayısıyla belli bir süre içinde başka ülkelere yeni tekneler ve makinalar alınması zorunlu. Nikaragua'nın baliçların avladığı deniz ürünlerinin yüzde 40'ı zaten bugüne kadar Kanada ve Avrupa ülkelerine ihracat ediliyordu. Bu ürünlerin ihracatı konusunda Fransa, Japonya, İtalya ve İspanya ile çeşitli anlaşmalar yapıldı.

Muz üreticisi BANANAIC firması temsilcileri ise Doğu ve Batı Avrupa'da yeni pazarlar arıyorlar. Muz ihracatı bugüne kadar Nikaragua'nın ABD'ye yaptığı ihracatın üçte birini oluşturuyordu ve her yıl ülkeye 15 ila 20 milyon dolar kazandırıyordu.

Meksika ile de petrole karşılık sigara etisi verilmesi konusunda anlaşmaya varıldı. ABD'ye yapılan yıllık ihracatı Nikaragua'nın toplam yıllık ihracatının ancak yüzde 16'sını oluşturduğundan, buradan doğacak zararın belli bir geçiş süresi sonunda kapanması mümkün. Ancak, tarım araçları yedek parçaları, gübre ve tarım ilaçları gibi ihmal ürünlerinin kolun ambargo, ülkeyi büyük zorluklarla karşı karşıya bırakacak. En çok zarar gören sektör de kaynaklarının yüzde 30'u ABD'den gelmekte olan ve zaten gelişmiş durumda emekçileri.

Bu ağır durumdan kurtulmak için tutarlı ekonomik iliş-

Ortega yonların içinde...

kilere ihtiyaç duyan Nikaragua'nın, sosyalist ülkelerle ticareti artırması bekleniyor. Taşınmacılık ve inşaat sektörlerinde Japonya'nın yanı sıra Sovyet, Bulgar ve DDR ürünleri ABD'den doğan boşluğu daha şimdiden dolduruyorlar.

Ancak Nikaragualı yöneticilerin de belirttiği gibi Nikaragua'nın bugün tüm ülkelerin desteğine ihtiyacı var. Bu durumu gözönünde bulunduran Nikaragua Devlet Başkanı Daniel Ortega da Avrupa'ya yaptığı ziyaret sırasında birçok devlet yöneticisiyle bu konuda görüşmelerde bulundu ve anlaşmalar yapıldı.

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin başkenti Berlin'de yaptığı basın toplantısında, sosyalist ülkelerin, burjuva iletim araçlarının söylediğinin tam tersine, Nikaragua'ya kolşuluz yardım ettiklerini ve bunun yaşamsal önem taşıdığını söyleyen Ortega daha sonra gittiği Batı Avrupa ülkeleri İspanya, Fransa, İtalya ve İsveç'te üst düzey yöneticilerle görüştü ve bu ülkelere Nikaragua'ya yapmaktaki olduğu yardım devam ettirmeleri ve daha da arttırmaları konusunda söz aldı.

Ola yandan, Nikaragua, ABD'nin ticaret ambargosunu yuylu ilişkileri gerginleştirme çabasının ilk aşamasında görüşmelerin yeniden başlatılmasına çağırısı yaparak karşılık verdi.

ABD'nin Nikaragua'ya karşı savaşı 1979'dan beri sürüyor

Ocak 1981: ABD, Nikaragua'ya söz vermiş olduğu 20 milyon dolarlık bir kredi veremeyeceğini açıkladı.

Nisan 1981: ABD, Nikaragua'ya yaptığı kalkınma yardımını kestiğini açıkladı.

Ocak-Şubat 1982: ABD, Uluslararası Kalkınma Bankası ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların Nikaragua'ya kredi veremelerini engelledi.

Ekim 1982: ABD tekelisi Standard Fruit Nikaragua'da muz ekimini durdurdu. Muz, ülkenin ihracat gelirinde 24 milyon dolarlık düşüşe yol açtı.

Mayıs 1983: Washington, Nikaragua'dan şeker ithalatını azalttı. Ülke 12 milyon dolar zarar etti.

Mart 1984: CIA Nikaragua'nın ticaret limanlarını mayınladı.

Kasım 1984-Mart 1985: CIA destekli karşı-devrimci güçler Nikaragua'nın en önemli ihracat ürünlerinden kahvenin toplamını engellemek için saldırılar düzenlediler.

Mayıs 1985: Reagan yönetimi Nikaragua'ya karşı ticaret ambargosu ve ekonomik yaptırımlar uygulaması kararı aldı.

Essen Yabancılar Danışma Meclisi Başkanı Yardımcısı Ahmet Aktaş'la söyleşi

Erhan ÖZCELİK

Günlük sorunları çözümleyici çalışmalarını küçümsememek gerek

Avrupa Ekonomik Topluluğu Komisyonu 70'li yılların başında üye ülkelere, göçmen işçilerin ülkenin politik yaşamına katılmaları ve özellikle kendilerini ilgilendiren sorunlar hakkında görüş belirtmelerini önerdi. Federal Almanya Belediyeler Birliği 1974 yılında yaptığı toplantıda, yabancıların seçme ve seçilme hakkının olmamasından yola çıkarak belediyeler nezdinde, içinde yabancıların yer aldığı kurumların oluşturulması kararını aldı. Geçtiğimiz 10 yılın fazla süre içerisinde Federal Almanya'nın birçok kentinde yabancılar danışma komisyonları ve meclisleri oluştu. Kimisi atama, kimisi ise seçim yoluyla gerçekleşen bu kurumların göstermelik olanlarının yanı sıra, yabancı emekçilerin ve ailelerinin sorunlarına yerel düzeyde somut çözüm getirebilenleri de var. Yabancılar danışma meclislerinin nasıl oluşması ve görevleriyle ilgili tartışmalar geniş biçimde sürüyor.

Gazetemiz "Türkiye Postası" bundan böyle yayınlarında konuyla ilgili çeşitli görüşlere daha geniş yer vermeye çalışacak ve göçmen işçilerin

Ahmet Aktaş, arkadaşımız Erhan Özcelik'in sorunlarını yanıtlıyor

nüş Teşvik Yasası'nda bulan politikaya karşı çalışmalar yaptık. Gerçi oturma ve çalışma izinleri konusu Yabancılar Yasası kapsamına giriyor, ancak var olan hakları, yerel olanakları sonuna dek değerlendirmek gerek. Bunun için süresiz oturma izinleri ve oturma hakkı konusunda kampanya

açtık. Bu girişimimiz sonucu oturma hakkını alan yabancıların sayısı kat arttı. Örneğin Türk vatandaşları sayı geri dönüşlerle gerilemesine karşın, oturma hakkı alanların sayısı iki mislinde fazla arttı. Belediyenin yabancı işçileri bilgilendiren afişler çıkartıp

kiye'ye göndermeye kalktık. Derhal harekete geçmemiz sonucu, sosyal komisyondan olumlu karar çıkarttık ve bu iki arkadaşımıza iş bularak sınırdışı edilmelerini engelledik.

Türkiye Postası: Bunlar bireysel geçici çözümler değil mi?

Ahmet Aktaş: Doğru, biz de işte bu nedenden belediye ve yerel düzeyinde girişimlerde bulunduk. Essen kentinin çevresindeki tüm danışma meclislerinin temsilcilerini bir toplantıya çağırdık. Sorunu kendileriyle görüştük. İl-kesel tavrımız, yıllardır burada çalışan, tüm yükümlülüklerini yerine getiren göçmenlerin, elde edilmiş haklardan yararlanabilmesi. Hessen eyaletinde de olduğu gibi 5 yıldan fazla Federal Almanya'da kalmış olanlar, tesisleri yitirmiş ve sosyal yardımları aldıkları için sınırdışı edilememelidir. Konuyla ilgili bir yazı hazırladık. Diğer danışma meclislerinde de onaylandıktan sonra Eyalet İşçiler Bakanlığı'na ileteceğiz ve arkasını arayacağız.

Türkiye Postası: Danışma me-

clisinde de önemli çalışmalarımız oldu. Masraflarını belediyenin karşıladığı ve şimdiye kadar 1 Mayıs'ta yapılan uluslararası şenlikler düzenledik. Şişme bayurunu yapanların durumu üzerine belediyeye geniş kapsamlı bir soru önergesi verdik. Yanıt alır almaz, somut çalışmalara başlayacağız.

Türkiye Postası: Danışma meclisinin göçmen işçi örgütleriyle ilişkileri nasıl?

Ahmet Aktaş: Danışma meclisi yabancıların demokratik örgütlenmesini destekliyor. Ayrılan fon danışma meclisinin kültür toplu düzeyinden politik ve enformatik içeriğini toplantılarda ve kültürel etkinliklerde kullanmak üzere yabancı işçilerin örgütlerine ödeniyor. Ayrıca örneğin yerli yabancı dostluğunun güçlenmesi için kili-se ve sendikaların düzenlediği yabancı hemşehriler haftasına göçmen işçi örgütleriyle birlikte katılıyor.

Türkiye Postası: Çalışmalarınızın geleceğini nasıl görüyorsunuz?

Ahmet Aktaş: Danışma meclisi bugüne kadar seçim yoluyla değil, atama yoluyla oluşuyordu. Bundan böyle yerel seçimle görülecek gelecek. Şu anda bir seçim tüzüğü üzerinde çalışıyoruz. Görüşler genellikle liste usulü seçim yönteminde birleşiyor. Şimdiye kadar yapılan çalışmaları iyi değerlendirmek gerek. Çalışmaları bu-ya kadar getiren bizler, hangi ulfusun olursa olsun tüm yabancılardan ortak sorunlarından yola çıkarak, yerli yabancı dostluğunu

"... hangi ulfusun olursa olsun tüm yabancılardan ortak sorunlarından

İki resim. Üstteki Sovyetler Birliği'nden...İşçiler tüm sorunlarını özgürce tartışıyorlar. Altındaki resim ABD'den. Yerlerde coplanan işçilerin suçu büyük: Grev yapmışlar !..

Bir örnek: SSCB ve bir ibret: ABD

Bugün Türkiye'de hükümet eden Amerikalılar her fırsatta Amerikayı örnek almak gerektiğini söylüyorlar. Amerikan cumhurbaşkanı Reagan kendi ülkesinin "tüm insanlığa ümit veren, yol gösteren bir ışık" olduğunu iddia ediyor. İşçi ve emekçilerin alabil-digine sınırlamak, baskısının sınırdan geçince işçilerinle gö-züyle bakınca bu doğrudur. Ancak kimsenin hakkını yemeden önce, emekçilerin haklarını tanıyarak, Amerika Birleşik De-

yonu bulan Amerikan emekçilerinin yıllık ortalama izin hak-ki sadece 9 gündür. Ayrıca bir çok firma kağıt üzerinde yıllık izin hakkı tanımla birlikte sonradan işçilere bu hakkı kul-lanmalarını için baskı yap-

geniş yer vermeye çalışacak ve çalışmalarını daha iyi temsil edebilen yabancılara danışma meclislerinin oluşmasına katkıda bulunmak için çaba harcayacak. Federal Almanya'da ilk kurulan danışma meclislerinden biri de Essen'tekidir. Danışma meclisi başkan yardımcısı Ahmet Aktaş ile çalışmaları üzerine yaptığımız söyleşiyi aşağıda yayınlıyoruz.

Türkiye Postası: Essen yabancılara danışma meclisini tanıtır mısınız?

Ahmet Aktaş: Danışma meclisi 1975 yılında kuruldu. Üyeleri atama yoluyla belirleniyor. 26 kişilik danışma meclisinin 14 üyesi, döndü Türkiye'li olmak üzere yabancı, 6 üye belediye meclisine seçilmiş kişilerden, diğerleri ise sendika ve yabancı işçilerin için danışma görevini üstlenen kurumların bir temsilcisi ve belediyenin sosyal işleri sorumlusundan oluşuyor. Danışma meclisi başkanı belediye meclisi üyeleri arasından, başkan yardımcısı ise yabancı üyeler arasından seçiliyor. Belediye meclisinde olmayanları tüzelöğütümülze göre, gerek belediye meclisi ve komisyonları ve gerekse sendik temsilcileri, danışma meclisinin çalışma alanına giren konularda yazılı olarak görüşümülze alarak zorunludur. Oluşan komisyonlara, o hakkı olmamakla beraber, birliktisi olarak bir danışman gönderilebilir. Danışma meclisinin çalışma alanı, göçmen işçilerin edindikleri ülkelerdeki politik sorunların dışında, yabancılara ilgili her konuyu içeriyor.

Türkiye Postası: Danışma meclisinin işçilerimizin yabancılara sorunlarını çözümü için bir katkıda olabilir mi? Örneğin oturma ve çalışma iznileri konusunda ne gibi çalışmalar yaptınız?

Ahmet Aktaş: Bonn'daki hükümet değişikliğiyle serlesen, yabancılara sayısını azaltmaya yönelik olan ve bir ifadesini Geri Dö-

neniş yasası ile mislinin azaltılması arttı. Belediyenin yabancı işçileri bilgilendiren afişler çıkartmasını ve yabancılara dairindeki meclislerin göçmen işçileri hakları konusunda aydınlatmasını sağladık. Memurlar artık keyfi tavır takınmıyor. Çalışma dairesi ise özel çalışma izni almayarak hak kazanmış olanları yabancı işçileri için uyandırıyor. İşyerlerinde, iş kollanırken bğimsüz özel çalışma izni alanların iş bulmasında kolaylık sağlıyor. Tüm bu başanlı yabancılara danışma meclisinin girişimleri olmaksızın elde edilemezdi.

Türkiye Postası: Yabancılar Yasası'nın 10. maddesine göre sosyal yardım alan yabancı işçilerin sınır dışı edilebilir. Bu alanda başarılı çalışmalarınız oldu mu?

Ahmet Aktaş: Sizin de belirttiğiniz gibi bu konu federal düzeyde yasa ve yönetmelikle ve eyalet düzeyinde genelgelerle belirleniyor. Ancak eyaletler ve aynı eyaletin çeşitli kentleri arasında uygulamada farklılıklar söz konusu olabilir. Yabancılar danışma meclisi olarak küçümsenmeyecek çalışmalar yapıp ve girişimleri sonucu iki ailenin sınır dışı edilmesini önledik. Bunlardan Özdemir ailesinin reisi madene ağır bir kaza geçirdi ve iş gücünü kaybetti. İşsiz kaldı ve sosyal yardım aldığı için sınır dışı edilmek istendi. Hasta soyadı arkadaşımız ise işyerinde iki kez kalp krizi geçirdi ve çalışamaz hale geldi. Kendisinin süresiz oturma izni olduğu için çes ve çocuklarını Tür-

kiye Postası: Danışma meclisleri arasında işbirliği konusu önemli, bunu biraz daha açabilir miyiz?

Ahmet Aktaş: Daha önce de belirttiğimiz gibi birçok sorunumuzun kökü belediye sınırlarını aşır. Bu yüzden, aynı eyaletteki danışma meclisleri görüş ve deneyim alışverişini yapmalı ve hiç olmazsa eyalet düzeyinde ortak işler gerçekleştirebilirler. Bizim amacımız Kuzey Ren Vestfalya düzeyinde bir koordinasyonun oluşabilmesi ve eyalet hükümetini etkileyebilmesidir.

Türkiye Postası: Diğer çalışmalarınızdan da söz eder misiniz?

Ahmet Aktaş: Çalışmalarımız arasında önemli konulardan biri çocuklarımızın eğitim sorunudur. Belediyenin okul komisyonu çalışmalarına yoğun olarak katılıyoruz. Özellikle üzerinde titizlikle durduğumuz konular şunlar: **Anadil derslerinin düzenli verilmesi,** özel yabancı sınıfların açılması, ek destek derslerin verilmesi, Essen Üniversitesinde öğretmenlerin ve öğretmen okulları öğrencilerinin eğitimi ve öğrenim malmeleri hazırlama projesinin desteklenmesi. Bu nedenledir ki, Essen'de lise öğrenimi gören yabancı öğrencilerin oranı diğer kentlerden çok daha yüksektir. Diğer taraftan gençlerin spor, serbest zamanlarını değerlendirilmesi ve kültürel etkinlikleri

örsün tüm yabancılara ortak sorunlarından yola çıkarak, yerli-yabancı dostluğunu güçlendirici ve en yakıcı sorunlarımızın çözümünü doğrultusunda çalışmalar yaptık...

güçlendirici ve en yakıcı sorunlarımızın çözümünü doğrultusunda, çalışmalar yaptık. Tersini bir anlayış, yani konuya milliyetçi bir açıdan yaklaşım, kesinlikle yabancı ailelerin çıkarlarıyla bağdaşmaz. Yabancılar bu toplumdaki eşit haklar elde etmenin yolu milliyetçilikten değil, hakların dostluğu anlayışından geçiyor. Essen'deki deneyimimiz, kazanımlarımız açıkça buna ortaya koymaktadır. Yabancılar danışma meclisi seçimleri yapılırken milliyetçiliği, dini duyguları öne sürüp o avına çim bezirganlar konusunda yurttaşlarımızı uyarmak zorundayız.

Türkiye Postası: Yerel seçim hakkı konusunda ne diyorsunuz?

Ahmet Aktaş: Gerçi önemli adımlar atıldı, ancak en iyi yabancılara meclisi dahi yabancılara seçme ve seçilme hakkının yerini tutmaz. Olanca yıldır burada yaşayan ve çalışan insanlar topluluğu söz sahibi olmalıdır. Bu hakkın tanınması kaçınılmazdır. Yabancılar danışma meclisleri güncel sorunlarla uğraşırken bu hedefi kesinlikle gözardı etmemelidirler.

İşte bir mutluluk tablosu. Ancak insanların her zaman böyle mutluluk tablolarını çiziyorlar mı? Soruları dylesine karmaşık ve çok ki...

ğidine sormak, başkasının sırtından geçimek isteyenlerin güldürme bakanı bu doğrudur. Ancak kimsenin haklarını yemeden almanın teriyle geçinen insanlar arasında Amerika Birleşik Devletleri olsa olsa ibret alınacak kötü örnek olabilir. Aşağıda dünya kapitalizminin kalesi sayılan Amerika ile sosyalizmin kalesi olan Sovyetler Birliği'ndeki bazı temel işçi haklarını karşılaştırmalı olarak veriyor ve karar okuyucularımıza bırakıyoruz.

Hastalık sigortası

ABD

Amerika'da kanuni hastalık sigortası yok. Emekçilere özel sigorta şirketleriyle ağır koşullarda özel anlaşma yapmak, yada tedavi masraflarını cebinden ödemek zorunda. Bu ise orta halli insanların için büyük bir yım oluyorum, çünkü özellikle hastahane tedavi çok pahalı.

Bazı büyük şirketler personellerini sigorta ettiriyorlar, fakat bu da şirketin keyfine kalmış. Ancak "düşkün" denemek çok fakirler ve emekçiler için devlet tedavisi masraflarını ödüyor. Örneğin bir arabası veya evi olan "düşkün" sayılmayacağı için eğer özel bir şirketle anlaşmazsa tedavi gerektiren bir hastalığa kalıyorsa beraber ailesi de perisan oluyor.

SSCB

Tedavinin her türlü tedavisi tamamen parasız. Ayrıca tedavi gerektirecek bir hastalığı olanlardan da sürekli doktor kontrollerinden geçiriliyorlar (parasız), böylece hastalıkları daha baştan önlemek mümkün oluyor.

Hastalık parası

ABD

Amerika'da hastalık parası ödenmiyor. Hasta olup çalışamayan bir emekçinin hiçbir geliri kalmıyor. Bir kenarda birikmiş parası yoksa hastalığının yasırsı açıkla da başlıyor.

SSCB

Bes yıldan az çalışmışlara kazançlarının yüzde 80'i, sekiz yıl veya daha fazla çalışmış olanlara kazancının yüzde 100'ü hastalık parası olarak ödeniyor. Hastalığın ilk yedi gününde para ödenmiyor. Hastalık parası yeniden işbaşı yapıncaya veya emekli olana kadar ödeniyor.

İşsizlik

ABD

Amerika'da işsizlik sigortası işçi ve emekçilerin ancak bir bölümünü kapsıyor. Sigorta, kendi kabahati olmadan işsiz kalanlara son kazancının yüzde 30 ile 50'si oranında bir parayı en fazla 26 hafta süreyle ödüyor. İşsizlik sigortası kapsamında olmadığı için hiç para alamayan emekçiler de var.

SSCB

Sovyetler Birliği'nde en son işsiz 13 Mart 1930'da iş bulduğundan 55 yıldır işsizlik diye bir sorun kalmamış bulunuyor.

İşten çıkarma

ABD

Patron işçiyi istediği anda işten atabilir. İhbar süresi, itiraz imkanı yoktur. Yirmi yıldır aynı firmada çalışmış da olsa, patronun emekçiyi "yarından itibaren iş gelme" demesi sık rastlanan bir olaydır.

SSCB

Sovyetler'den işten çıkarma ender rastlanan bir uygulamadır ve ancak aşırı disiplinizlik gibi durumlarda söz konusu olabilir. Bu konuda sendikaların kesin veto hakkı vardır. İşyerinde sendika temsilcilerinin rızası olmadan kimse işten çıkarılamaz.

Yıllık izin

ABD

Amerika'da yasal yıllık izin hakkı yoktur. Firmalar kendi kriterlerine göre yıllık izin vermektedirler. Milyonlarca emekçinin ancak yüzde 6-7 gün izin hakkı vardır. ABD Çalışma Bakanlığına yayınlanan bir istatistiğe göre sayıları 107 mil-

lin hakkı tanımlamak biriktire sonradan işçilere bu hakkı kullanmamaları için baskı yapmakta, işten atarım tehdidi savurmaktadır.

SSCB

Sovyetler'de genellikle yıllık izin hakkı 24 gündür (işgünü). Ağır işlerde çalışanlar (çelik işçileri, maden işçileri) için izin hakkı 36 gündür. Bazı özel koşullarda izin hakkı 48 güne kadar çıkarılabilir. Buna karşılık iş hayatına yeni başlayanların izin hakkı 18 gündür.

Emeklilik hakkı

ABD

Bir yıl öncesine kadar kadın olsun, erkek olsun emekçiler 65 yaşında emekli olabiliyorlardı. Reagan'ın hazırlattığı bir yasa ile emeklilik yaşı kadınlar ve erkekler için 67 yaşa çıkarıldı. (Bu yasa hemen değil, belli bir süre sonra uygulamaya koyulacak).

SSCB

Genel olarak erkek emekçiler 60 yaşında (en az 25 yıl çalışmış olması lazım), kadın emekçiler ise 55 yaşında (en az 20 yıl çalışmış olması lazım) emekliye ayrılabilir.

Ağır işlerde veya zor iklim koşullarında çalışanlar ise çok daha çabuk emekli olabiliyor. Örneğin bir maden işçisi 50 yaşında, röntgen uzmanı kadın doktor veya bir hostes 45 yaşında, bir lokomotif sürücüsü 50 yaşında emekliye ayrılmaya hakkına sahip.

Bes yasa daha fazla çocuk doğurup 8 yaşına kadar büyümüş bir kadın 50 yaşında (en az 15 yıl çalışmış olması lazım) emekli olabiliyor.

Meslek hayatına atıldıkları sonra (örneğin bir fabrikada çalışmaya başladıkları sonra) yeniden meslek öğrenimine veya yüksek öğrenime devam edenlerin öğrenim süreleri çalışma süresinden sayılıyor.

Emeklilik maaşları aylık kazancının yüzde 50-75 kadarı tutuyor. Düşük gelirli emekçilerde ise maaşın yüzde 100'ü emekli maaşı olarak ödeniyor.

Emekliler isterlerse hem çalışıp hem de emekli maaşı alma (yani çift maaş) hakkına sahip.

Ölümünün 22. yıldönümünde

Nazım Hikmet'e saygı

Nazım Hikmet'in 22. ölüm yıldönümü dolayısıyla büyük şairimizin fikirlerini, kişiliğini, hayatını öğrenmek isteyenler için zengin bir hazine oluşturduğu halde bir çoğumuzca pek tanınmayan bir kaynağa işaret etmek istedik: Nazım'ın mektupları. Okuyucularımıza bir fikir verebilmek için Nazım'ın bundan 35-40 yıl önce Memed Fuat'a Burs Hapisanesi'nden yazdığı bir mektuptan uzunca bir bölümü aktarıyoruz. Mektubu DE YAYINEVİNCE 1968'de yayınlanmış olan "Oğlum, canım evladım, Memedim" kitabından aldık.

.....İnsanın kendinden bahsetmesini pek sevmem. Ama sana kendimden bahsetmek, kendi kendime konuşmak gibi bir şeydir. Bak, Memet, bana öyle gelir ki, beni, mesela bugün piyasadaki öteki şairlerden ayıran şeyler, sırasıyla değil, gelişigüzel şunlardır: Evvela konkre-insan sanatkar olarak, insanlar arasındaki bütün münasebetler-ihtisal (üretim) münasebetlerinden fikri münasebetlere kadar -geçmişli, halleri ve gelecekleyle, benim için muamma değildir. Bu münasebetler hakkında -doğruluğunu bütün bir tarih boyunca ispat etmiş gayet aydınlık, açık kanaatlerin, fikirlerin adımıym. İnsanların ne hali, ne geleceği hakkında ümitsiz değilim. Fakat hayaleprest de değilim. Realist-diyalektik-materyalist bir iyimser insanım. Hayatımı ve sanatımı yaratıcı, geniş halk yığınlarının hayatına ve yaratıcılığına bağlamışım. Bunda sumniyim, palavracı değilim. Gerçek olarak kabul ettiğim şey, gerçekliği hatta ispat etmemiş olan şeyi inanamam ve inanmadığım şeyi sanatımı ale etmem. Böylece, insanlarımlı seviorum, bütün zaafı ve kepezliklerini rağmen onların güvenciorum, tarihi olan yaptışları ve olan yapacaklardır. İşte sanatım aydınlıkla, ümitliyle, palavracı değilse bundan dolaydır. Halbuki şuarımızın çoğu bu bakımdan şaşkın bir durumdadırlar. Kafaları karmakarışık

meyecğini anlamış, hale kızgın -burjuvaziye-istikkali ister istemez aksettiren -Balzac'da olduğu gibi- yahut mazi hasretlerini en marazi şekillerde verip okuyucuya ister istemez daha güzel bir dünyanın hasretini pectiren -Dostoyevski'de olduğu gibi- muharirlerdir (yazar).

Şimdi, ben bütün bu söylediklerimden dolayı, yaptığım için bir eğlence, bir hoşça vakit geçirme işi değil, mesuliyetli bir iş olduğuna kanıım, yani mesleğini sayarım ve ciddiye alırım, bu hususta meslek ve insan haysiyetim vardır. Ne tuhaf, kendimi methediyormuşum gibi oluyor ama, ne yapayım, sahte tevazu da kibir kadar kötüdür bazen.

Bir mesele daha: hiçbir zaman, tamam, oldu, kemale ulaştım demeyi akıldım geçirmedim, oldum dediğim gün öldüğüm gündür. İnsanlara her seferinde onlara daha layık eserler vermemek o başka mesele, fakat bana büyük bir ciddiyet ve haysiyetle çalışır çabalarım.

Muhteva (işerik) için bu kadarı yeter. Gelelim çekle. Şekilde katıyen sektek değilim, yani sofla değilim. Muhtevama uygun şekli anırım. Bu hususta da beşeriyetin (insanlık) benim şahama-d-şair şahasında-elde ettiği bütün başanlardan faydalanırım. Mesele tabiatın ve cemiyetin

Gazetemizin 52. sayısında özünüzü bir haber vermiştik. "Türk şiiri bir kez daha öksüz kaldı: A.Kadir öldü" diye. Biz böyle derken de gerçekte biliyorduk ki, şiirimiz de, biz de öksüz kalmamıza karşın şiirimizin geçmişten günümüze tüm ustalarını, halkımızın tüm

onurlu, yiğit ozanlarını değerli yaptıkları, örnek kişilikleri ölümsüz kılacaktır.

Bugüne kadar Türkiye Postası olarak olanaklarımız ölçüsünde halkımızın, yurdumuzun gerçek değerlerini, saygın kişiliklerini, yalnız doğum-ölüm yıldönümlerinde değil, her fırsatta anmayı,

daha ayrıntılı yönleriyle anlatmayı, genç kuşaklara yansıtmayı görev saydık. Bu tavrımızı daha da geliştirerek sürdürmeye çalışacağız.

Bu sayıda, sanat sayfamızda üç ay önce ölüm haberiyle birlikte

yaşamı ve yapıtları hakkında genel bilgiler de verdiğimiz usta ozan A.Kadir'in üç şiirini sunuyoruz. Ozanın altısından sonra yazdıkları arasında yer alan bu şiirlerden de görüleceği gibi, berak bir toplumsal bilince varmış usta ozan için altmış yaş, yetmiş yaş pırl pırl bir gençlik dönemidir. A.Kadir ustanın yaşıtı bireyci, bunalımcı anlayışın ozanlarının aynı dönem yazdıkları şiirlerle onun şiirlerini karşılaştıracak olursak, bu söyledikimizin ne kadar doğru olduğunu daha da somut görürüz. Bu tür ozanların şiirleri umutsuzluk, karamsarlık, kuşku ve umursamazlıklarla, işe yaramaz, anlaşılmasız biçim ve söz oyunları ile doludur.

A.Kadir'in şiirini böylesine genç birakan, umutlu, duru ve erdemli kılan nedir? Herşeyden önce, kişiliğine, toplumsal bilincine kaynaşmış olan: şiirimizin toplumcu geleneği! Yunuslardan, Pir Sultanlardan sürüp gelen bu geleneğin çağımızdaki ilk ustası Nazım'dır ve A.Kadir kuşağı diğer toplumcu ozanlara Nazım'ı günümüze bağlayan ustaların en önde gelenlerindendir. Kırkılı yulaf H.Zeztin Dinamo'yla, Rifat Ilgaz'la, Enver Gökpöyle Nazım'dan sonraki toplumcu şiir kuşağımızın oluşmasında büyük yer alan A.Kadir'in şiirinden de kişiliğinden özellikle şiire tutkun okurlarımızın, genç okur arkadaşlarımızın edineceği zengin deneyimler vardır. Onun ozan kişiliğinden alınacak önemli dersler vardır.

A.Kadir usta da, Nazım gibi, kuşağına öteki toplumcu ustalar gibi göstermiştir ki, ozanlık, gerçek ozanlık, usta ozanlık, yalnız şiir yeteneğiyle ve hatta yalnız doğrudanlağı üzerinde dile getirmeye sığınmamıyordur. Yaşantıda da, kişiliğinde de tutarlılık, emek ve söylediğine uygun davranabilme gerektiriyordu. İnanıldığı, savunduğu düşüncelere uygun yazmak ve kişiliğini böylesine geliştirmek. İşte

A. Kadir şimdi şiirleriyle yaşıyor... İşte birkaç örnek...

Benim anam hep ağlardı

Tüm ağlayan analara
adadım ben bu şiiri

Benim anam hep ağlardı.
Kardeşine ağlardı.
Yemen çöllerinde kalmıştı
gencecik İdris dayı.
Anam ağlardı ona.

Benim anam hep ağlardı.
Babama ağlardı.
Bir kaltak getirmişti ananın üstüne babam
üç çocuklu eve.
Ayyaşlığa vurmuştu sonra.
O benim umacamdı.
Öldü çıldırarak.
Anam ona ağlardı.

Benim anam hep ağlardı.
Ağabliğe ağlardı.
Gıtmıştı çok uzaklara ağabığım oniki yaşında
parasız bir yatılı okula.
Oniki yaşında küç ortasında geçmişti Ziganalar.
Anam ona ağlardı.
Kapımızı postacı çalsa ne zaman,
mektup gelse ne zaman ağabığımden,
ne zaman mektup yazsak bir ağabığıme
türkulu, manili,
anam ağlardı.

Benim anam hep ağlardı.
Baña ağlardı.
Ben gördüm okula çok sabah harlıksız,
o da ağlardı bana.

Benim anam hep ağlardı,

Abıama ağlardı.
Gıtmıştı abıam dikimevine.
Ağna gıtmıştı ananın.
Anam ona ağlardı.

Benim anam hep ağlardı.
Evimize yılda iki lira getiren
bir erik ağacımız vardı.
Kuruçu.
Anam ağlardı ona.

Benim anam hep ağlardı.
Ekmeğin kırınıtları atardı
karda seken serçelere
ve ağlardı.
Ezani duyardı
ve ağlardı.
Çiçekleri sulardı
ve ağlardı.

Benim anam hep ağlardı.

Abıam bir gün gelin oldu gitti.
Benim de bir gün mahpusaneyeye düştü yolum.

Anam ne zaman kurtulmuştu ağlamaktan,
unuttum.

Yoksa benim anam hiç mi yaşamadı?

Öyleyse bu akan ne
parmaklağınm ucundan?
Bu akan
gözyaşı mı,
yoksa kan mı?

(Sanatı Emeği, Haziran 1978)

Nazım'ı gördüm

şâkin bir durumdadır. Kafaları karmakarsı ve yöreleri soylu durumlarından gelen bir kahredici şûphe içindedir, bundan dolayı da samimi değildirler. Bundan dolayı da büyük eser veremezler. Unutma ki, oğlum, Shakespeare, Dante, Gorki, Cervantes, Fikret, Hugo vesaire gibi bütün büyük abideler aynı zamanda büyük müjdecilerdir. Onların herbiri bir devri müjdelmişlerdir. Goethe'yi Goethe yapan Faust bile eninde sonunda insanlara geleceği müjdelleyen bir eserdir. Bütün Rönesans ve ondan önceki bütün kadim (eski) Yunan böyledir. Bütün kadim Yunan edebiyatı, trejedisini anashılık ailesinden bir merhale daha ileri olan babasahlık ailesine geçişin kavgasını aktetti. On Kijot küçük derebeyliği yıkılışını müjdelleyen eserdir, Dante'nin İlahi Komedi'si temelden itibaren bir siyasi kavga eseridir, filan filan... Bütün bunlara rağmen, mazide hasret çekilen öyle eserler vardır ki onlar da büyüktür. Bunlara, mesela Dostoyevski'de ve Balzac'da rastlarız. Ama, aynı ayrı zavıyelerden her ikisi de mazide hasret çektilerli halde, mazinin bir daha geri gel-

mayalamı. Mesale tabiatın ve cemiyetin (toplum), hayatı dayalıktı aksişiri şîr sahasında aksettirecek olan muhteva ve uygun şekli bulmaktır. Bundan dolayı da şekil meselesinde de hiçbir zaman oldum demem, asarınırm. Güzel sanatların arasında bence Çin setleri yoktur. Bunun bir küllün parçalarıdır. Müsike dişi, resim, heykel, mimari ve şiirde resim, musiki, heykel, mimari filan filan vardır. Bunun aksini iddia etmek bilgilerimiz arasındaki dayalıktı baği görme-mek demektir.

Sana bir meseleden daha bahsedeceğim. Anneni tanıyınca kadar, muhteva meselesinde bir bakıma sektirdim. Mesale, insanlar arasındaki sevdâ münasebetlerini yazmazdım. Anneni tanıdıkdan sonra onun yaratıcı tesiriyle bundan da kurtuldum. Bir sevdâ şiirini, ama şahici bir sevdâ şiirini, bir kavga şiiri kadar seviyor ve sayıyorum.....

(Günümüzde çok kullanılmayan birkaç kelimenin açıklamasını parantez içinde bîz ilave ettik).

Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
Nâzım'ı gördüm, harç
kanyordu,
Nâzım, kan ter içinde.
Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
yükselen yapıya
tırmanyordu,
Nâzım, elinde mala.

Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
Nâzım'ı gördüm fabrika
kapısında,
Nâzım nöbet tutuyordu.
Nâzım'ı gördüm vapura
binerken
iskeleye yaklaşırdın
Nâzım'ı,
Nâzım, bir kulaç köpük.

Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
elinde bir demet menekşe,
bir evin kapısını çalıyordu,

Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
aydınlık bir deniz gibi,
Nâzım'ın
gözlerinin içi güliydü.

Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
yol ortasında kalakalmıştı,
Nâzım'ı gördüm, bakyordur
kızıkızı akan kana,
Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
kederden ufalmıştı.

Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
koşuyor ve bağıryordu:
insanlar, insanlar!
Nâzım'ın elleri açılmış çipek.
Durun, kardeşler, durun,
kardeşler,
Nâzım bir iki laf edecek.

Nâzım'ı gördüm, harç
kanyordu.
Nâzım'ı gördüm, kan ter
içinde.

Nâzım'ı gördüm vapura
binerken,
iskeleye yanaşırdın Nâzım'ı.
Nâzım'ı gördüm, elinde
menekşe.

Nâzım'ın elleri açılmış çipek.
Nâzım'ı gördüm, çocuklar,
Nâzım'ı gördüm, Nâzım'ı,

Nâzım'ı gördüm, koşuyordur
çocukları yana yana,
Nâzım, güneşe doğru,
dünyayı kucaklayarak.

(Varlık, Aralık 1984)

Tutuk şiir

Yanaşır gibiydiler bir
iskeleye.
Çıkamaz gibiydiler karaya.
Okur gibiydiler bir kitabı.
Getiremez gibiydiler
sonunu.

Buradaydılar az önce.
Şimdi neredeler?

Gittim ormanın kokusunu
emmeye.

Kurumaz bu ağaçların
kökleri.
Sulanmış alın teriyle.

İnsanı zincirinden.
Geceyi derisinden.

(Varlık, Mart 1985,
Yayınlanan son şiiri)

Sait Faik Ödülü yine Tarık Dursun K'nın

Çağdaş Türk edebiyatında küçük hikaye alanındaki kendine özgü sesi, duyarlılığı ve şiirlye ayaşın bir ses olarak yavaşan **Sait Faik'in** ölümü üzerinden, 11 Mayıs'ta, 32 yıl geçti. 1906 yılında Adapazarı'nda doğan yazar 1954 yılının 11 Mayıs'ında İstanbul'da ölmüştü.

Şiirle düz anlatımları, hayalle düşünün, gerçekte gerçekliğin karşılığı, en gerçeği temalar yanında en sıkı gelmedik fantezilerin yer aldığı; ama ne olursa olsun her insanın: acıları, sevgileri, kurtuluş üyüklükleriyle insanın ve sevginin anladığı küçük hikayeler Semaver, Sarınc, Şahmerdan, Lütfümsüz Adam, Mahalle Kahvesi, Havada Bulut, Kumpanya, Havuz Baş, Son Kuslar, Alem'de'de Var Bir Yılan, Az Şekerli, Tıneldeki Çocuk, Mahkeme Kapısı adı kitaplarla toplandı. Medar-ı Maşet Moturu (daha sonraki baskılarda Bir Takım İnsanlar), Kayıp Aramıyor yanında, tek şiir kitabı olan **Şimdi Sevişme Vakti** ölümünden bir yıl önce yayınlandı.

Sait Faik'i ilgilendiren öncekile isansdı. O alışımlı anlayışla bir "dava yazarı" değildi. Ama insanı seriden eğilen her gerçek namuslu sanatçı gibi, kendisini demokrasi düşmanlarının baskıları altında bulmakta gecikmedi. 1940'da Şahmerdan kitabında yer alan Çelme adı küçük hikaye yu-zünden Sıkıyönetim Mahkeme-

sinde yargılandı ama beraat etti. 1944 yılında **Medar-ı Maşet Moturu** adı romanı toplandı.

Hikayeci olarak, dünya bakışı olarak, insanı içinde yaşadığı toplumsal ortam ve doğa içinde anlatmaya çalışan **Sait Faik**, 1940-1950 döneminde verdiği ünlülerle, henüz iş sınıfının topluma damgasını barmaya başlamadığı, kapitalizmin henüz birikim döne-

minde olduğu sıramaya hazırlanmış bir dönemde, sanatıylen, gecekondulardan büyük kentlerin küçük insanlarını yazan oldu.

Yaşadığı ve öldüğü **Burgaz** adası onun doğal çevresiydi. Balıkçıları, serserileri, sokak kedilerini anlattı oradan. Yeni türeyen gecekonduların insanlarını, iş paydosunun gece tramvaylarını, ezik işçileri, çeki kızları, sınıf sa-

vasımının henüz yükselmediği bir dönemde kişisel sıkıntı, acı, bunalmaları en sıkı insanları anlattı. 1950'lerde hapishaneden yeni çıkmış **Nazım Hikmet**, eşi **Münvever**, romancı **Peride Celal**, en büyük dostları **Ada Balıkcı** çevresini oluşturdu insanları. Sonra **Beşoğlu meyhaneleri** ve o yılların İstanbul sanatçı, yazar ortamı. O bu ortamdan çıkarak, hepsinden birşeyler özümseyip yepyeni bir üslup yepyeni bir ses koydu ortaya. Küçük hikaye alanında, günümüze kadar asılabildiği de kolay kolay söylenemez.

DUYURU

FİDEF Sanat ve Kültür Sekreterliği Federal Almanya'daki Türk ve Kürt tüm sanatçıları, Alman kamuoyuna tanıtım amacıyla bilgilendirme broşürleri hazırlamaktadır.

Amatör veya profesyonel sanatın her dalıyla ilgili ayrı ayrı çıkarılan bilgilendirme broşürlerinde sanatçının kültürel değerleri, halk yükeek okulları, müzik okulları vs. yerlere doğrudan ilişkiler kurabilmek, yaptıklarını tanıtmakla, yeni yeni olanaklara kavuşabilmesi amaçlanmaktadır.

FİDEF Sanat ve Kültür Sekreterliği bu bilgilendirme broşürlerini olanakları ölçüsünde en geniş kuruluşlara sanatçıları tanıtmaya katkıda bulunmak istemektedir.

İlgili duyan tüm sanatçıların aşağıdaki bilgileri Ağustos ayı sonuna kadar **FİDEF Genel Merkezi'ne** postalaması gerekmektedir.

İstenen bilgiler:

1. Sanatçının adı soyadı ve kısa bir özgeçmiş (bir daktilo sayfası).
2. Sanatçının yaptıkları hakkında kısa bilgiler
3. Sanatçının sıyah-beyaz bir fotoğrafı
4. Adresi, varsa telefon numarası

Postalama adresi: **FİDEF, Lichtstr. 31, 4000 Düsseldorf 1**

1985 Sait Faik Ödülünü Tarık Dursun K. aldı

Sait Faik Abasıyanık adına konan hikaye ödülünü, bu yıl hikayeci romancı **Tarık Dursun K.** aldı. **Tarık Dursun K.** aynı ödüle 1967 yılında da "Yabanın Adamları" adlı hikaye kitabıyla almıştı. Sonra **Dursun K.** ödül töreninden sonra görüşlerini dile getirirken **Sait Faik**'i "Hikayemizi çağdaşlaştıran, çağdaş hikayenin ne olduğunu ne olmadığını bize öğretkenler şahici bîz hikaye ustası, bir denek taş, bir klavuz hikayeci" olarak nitelendi. Ancak kendi yazarlık çizgisi olarak **Sait Faik** yerine **Orhan Kemal** istediğini de sözlerine ekledi.

Vasif Öngören anıldı

Geçen yıl Mayıs ayında kaybetdiğimiz tiyatro sanatçısı, sanat adımı **Vasif Öngören** ölümünün birinci yılında Türkiye'de ve son olarak yaşadığı ve çalıştığı **Holland'a** bir sanatçıya en yakışacak biçimde, kendi eserleriyle anıldı. Amsterdam'da **Balle Tiyatrosu**'nda 19 Mayıs'ta yapılan anma gecesinde tiyatro oyuncusu **Meral Taygan**, **Vasif Öngören** tarafından sahneye konan, **Nazım Hikmet**'in "Memleketimden İnsan Manzaranı"nı İngilizce ve Türkçe olarak dıalar eşliğinde oynadı. Tiyatronun girişinde **Öngören'i** tanıtan fotoğraflarını ve yine sanatçı **Yunus Saltık** tarafından yapılmış olan bütün yer aldığı sergi ilgilili izlendi.

Öngören'in Türkiye'de Dostlar Tiyatrosu tarafından sergilenmekte olan, Türk tiyatrosunun en sağlam yapıtlarından **Sayılan** "Asiye Nasıf Kurtuluş" ve yine onun yönetim biçimiyle de bir kez daha kamıtyor.

Holland'a da sergilenmekte olan "Memleketimden İnsan Manzaranı" **Öngören**'in bir tiyatro yazarı ve sanatçısı olarak önemi bir kez daha gözler önüne sererken, işi sınıfının yaşam ve savasından çok sahnenin, noktaların, afişlere, duvar resimlerine gemesine katkıda bulunan ressam **Orhan Taylan**'ın 17. kişisel resim sergisi olan **Hasret Resimleri**, özürüğüle, yaşama, güzel günlere hasreti yanıstıyor. **Hasret resimleri** **Orhan Taylan**'ın hapishanede yaptığı resimlerden oluşan ikinci sergisi.

O. Taylan'ın hasret resimleri sergileniyor

Başri Demirel davasından halen tutuklu olarak yargılanan ressam **Orhan Taylan**'ın cezaevinde yaptığı tablolarından oluşan "**Hasret Resimleri**" sergisi 14 Mayıs'ta Ankara Tanbay galerisinde açıldı. Serginin açılışı Türkiye'de, özellikle aydın ve sanatçı kesimlerde demokratik bir eylem niteliği kazanmış. Unutulmaz 11 Mayıs 1976'nın ünlü işi elleri ağınsın de çizicisi olan ve işi sınıfının günlük yaşam ve savasından çok sahnenin, noktaların, afişlere, duvar resimlerine gemesine katkıda bulunan ressam **Orhan Taylan**'ın 17. kişisel resim sergisi olan **Hasret Resimleri**, özürüğüle, yaşama, güzel günlere hasreti yanıstıyor. **Hasret resimleri** **Orhan Taylan**'ın hapishanede yaptığı resimlerden oluşan ikinci sergisi.

SİZİN İÇİN GÖRDÜK, DUYDUK, OKUDUK...

DEDİLER Kİ...

"Ortadireğe hep birlikte acıyaçağız, sizlanacağız, yakınaçağız. Ama kimsenin elinden birşey gelmez". Türkiye'nin en zengin üçlünden biri olan Sakıp Sabancı

"Zeytin pahalıysa siz de peynir yiyiniz." Sanayi ve Ticaret Bakanı Cahit Aral

"Şekvet beyle diyaloglarımız bütün dünya ülkelerini kışkırtan çatlatıcak düzeyde." Halit Narin

"İşçinin derdini Türkçe anlatmadığım için İngilizce öğreniyorum." Türk İş Genel Başkanı Şekvet Yılmaz

"Hiçbir şeyi kendine dert etmeyecessin." 103 yaşına basan Celal Bayar

"Bende Allah'ın verdiği çok güzel bir surat var." Sinema oyuncusu Kemal Sunal

"En fakir Başbakanım. Maasim Suudi Arabistan'da çalışan bir işçinkinden biraz fazla." Başbakan Turgut Özal

"Erken emekli olursan evde kavga edersin... Emekli olduktan sonra beş yıl maaş ödemesi yeterli." Emeklilik yasını yükseltmeye çalışan Başbakan Özal

"Eskiden, Eurovizyon'da bunlardan hiç puan alamazdık."

Anneler, "Anneler Günü"nde hapisane kapılarındaydı

Hapishanelerde de Anneler Günü kutlandı

Türkiye'de, ilk anneler günü 30 yıl önce kullanılmıştı. Önceleri bir çiçek, bir öpücük falan derken, şimdi mutlu azzınlığın çocukları annelerine, hatta öğretmenlerine otomobiller, mücevherler hediye etmekte yarışıyorlar. Anneler günü, bu yıl da Türkiye'de özellikle kentsel kesimlerde, herkesin kesesine, gücüne göre hatırlanırken, diğatirliğin hapishanelerinde de kutlandı. O gün için, bazı tutukluların annelerine çocuklarıyla açık görüş olanagı sağlandı. Ama tabii dakikalarla sınırlı olarak ve tabii yine tutuklular arasında çeşitli ayrımlar yapılarak ve kimine "yaşı büyük", kimine "kağıdı yok", "annesini öldüğün nereden malum" türünden bürokratik engeller çıkarılarak... O gün sabahın erken saatlerinde Mamak, Metris ve diğer askeri tutuklevlerin kapılarında büyük bir kalabalık birikti. Anneler, evlatlarıyla 20 dakikalık bir mutluğa yaşayabilmek için bazen günlerce siren yollardan gelmisdi. "Gördür bitti" diyen görevliye "daha 19 dakika oldu, ne olur bir dakikamı calma" diyen, tüm evlat sevgisini o küçük bir dakikaya sığdırmaya çalışan anneler, anneler gününe buruk bir acı kattılar.

Mısır'da 1001 Gece Masalları toplatıldı

Yüzlerce yıldan bu yana Doğu-Arap kültürünün yaratıcısı en ünlü, en yaygın ve karakteristik türlerinden biri sayılan "1001 Gece Masalları", geçtiğimiz günlerde Mısır İçişleri Bakanlığı'nın emriyle "gençliğin ahlakını bozduğu" gerekçesiyle toplatıldı. İçişleri Bakanlığı, ayrıca "1001 Gece Masalları"nı basan üç yayıncı hakkında "Sansürlenmiş geçmiş müstecen kitap basmak" iddiasıyla dava açtı. Mısır İçişleri Bakanlığı Kabaahatler Dairesi, masallardaki "kürtlü" bölümlerin çıkarılacağını bildirdi. Böylece yüzlerce yıldır okunan, Arap klasikleri arasında sayılan "1001 Gece Masalları"da müstecen yayıncılar arasına dahil oldu.

Mısırlı aydınları arasında tepki yaratan bu uygulama, radikal islamcı kanattan gelen baskılara bağ-

sınırlı kalmayacağından, tüm yaygın, kültür ve sanat hayatına yaygınlaşacağından endişe ediliyor.

Bilindiği gibi 1001 gece masalları Semerkand'ın kanlı padişahı Şehriyar'a karşı Şehrazad'ın anlatıldığı rivayet edilen 125 masaldan oluşur. Aralarında "Ali Baba ve 40 Haramiler", "Gemei Simbad'ın Maceraları" gibi ünlü bölümlerin yer aldığı bu masallar, efsaneye göre, kanlarını evlendiği gece öldürmesiyle tanınan zalim padişaha, akıllı karısı Şehrazad tarafından anlatılmış. Şehrazad ilk gece çok tatlı anlatmış meraklı masalı en meraklı yerinde keşip gerisini ertesi gece anlatacağını söyleyerek ve geceler boyu masallarına devam ederek yaşamayı ve zekasına hayran kalan padişahın yüreciğini yumuşat-

Amerikan polisi "yanlışlıkla" 11 kişiyi öldürdü

Amerikan polisinin Philadelphia şehrinde başlatıldığı bombalı saldırı sonucu 11 kişi öldü, 60 haneli bir mahalle tahrip edildi. Ölenlerin 4 tanesi çocuk.

Geçtiğimiz haftalarda, Move tarikatına bağlı kişilerin yaşadığı mahallede, omahallede yaşayanların ihbarı üzerine bir operasyon başlatıldı.

Move tarikatı, 1972 yılında 100 kişinin bir araya gelmesi ile kurulan, çoğunluğunu siyahların ve Porto Rikoluların oluşturduğu, teknolojik gelişmelerin zararlarına karşı doğaya dönme ilkelerini savunan bir tarikat. Üyeleri her türlü teknolojik gelişmeyi reddedip doğal besinlerle yaşıyorlar.

Yaşadıkları mahallede sağlık koşullarına aykırı davranışları ve gürültüleriyle komşularını rahatsız ettikleri için Move üyeleri hakkında yapılan şikayetle başlayan operasyon sırasında polis, tarikat mensuplarının direnişi karşısında 90 dakika içinde 7 bin kurşun harcadı. Evdekinlerin direnmesinin devam etmesi sonucu tarikat üyelerinin yaşadıkları ev polis tarafından helikopterle bombalandı. 4 kişiyi yakalamak için bütün bir mahalleyi yakan polis saldırısı kapsamında büyük tepkiler uyandırdı. Belediye Başkanı "bir yanlışlık oldu" dedi.

Move tarikatı üyeleri ise, kendilerinin anarşist olmadıkları, doğallığı savundukları için baskı ve zorbalığa uğradıklarını açıkladılar.

Bir Türk uç Alman genci otomobille intihar ettiler

Hep birlikte ölüme gittiler

Aachen'de, 19 yaşındaki bir Türk genci, 19 yaşındaki bir Alman genci, bir otomobille intihar ettiler. Birlikte ölüme gittiler. Aachen'de, 19 yaşındaki bir Türk genci, 19 yaşındaki bir Alman genci, bir otomobille intihar ettiler. Birlikte ölüme gittiler.

Abschiedsbrief: „Wir haben keine Chance“

Jugendliche aus Aachen: Sabamir

Übersetzer: 19 Jahre alt, 19 Jahre alt, die beiden haben einen Brief, den sie an ihre Angehörigen schreiben. Der Brief ist in der Sprache der beiden geschrieben. Der Brief ist in der Sprache der beiden geschrieben.

Übersetzer: 19 Jahre alt, 19 Jahre alt, die beiden haben einen Brief, den sie an ihre Angehörigen schreiben. Der Brief ist in der Sprache der beiden geschrieben. Der Brief ist in der Sprache der beiden geschrieben.

Übersetzer: 19 Jahre alt, 19 Jahre alt, die beiden haben einen Brief, den sie an ihre Angehörigen schreiben. Der Brief ist in der Sprache der beiden geschrieben. Der Brief ist in der Sprache der beiden geschrieben.

Übersetzer: 19 Jahre alt, 19 Jahre alt, die beiden haben einen Brief, den sie an ihre Angehörigen schreiben. Der Brief ist in der Sprache der beiden geschrieben. Der Brief ist in der Sprache der beiden geschrieben.

Bu düzinin gençlere verdiği: Umutsuzluk ve ölüm

Biri Türk, üçü Alman dört gençler. Yaşları 15'te 19 arasıydı. O gün Türk genci Hürkan Yılmaz'ı vurmuştu. Doğum günüydü.

Federal Almanya'nın Aachen kentindeki bir ormanda sabah koşusuna çıkan bir Alman, onları otomobiline içinde bulduğunda Hürkan, Udo, Jürgen çoktan ölmüşler, Guide adı genç ise penceden süzen temiz hava sayesinde ölümden kurtulmuştu. Gençler, "Bu budalaca dünyada yaşamak zaman kaybetmekten başka bir şey değil" diye bir veda mektubu bırakarak otomobillerini ormanın kuytu bir köşesine çekmişler ve otomobilleri ekzosuna bağladıkları bir hortumla eksoz gazını arabanın içine çekerek intihar etmişlerdi. Üç Alman bir Türk gencini intihara sürükleyen nedenler ölümlerinden bir süre önce yazdıkları mektuplardaki veda sözlerinde gizliydü. 17 yaşındaki

"Hiç bir geleceğimiz, hiçbir şansımız yok. Dünyada herşey kötüye gidiyor. Bir sürü bomba, bir sürü silah varken, insanlar yeni bombalar imal ediyor. İnsanlar sadece yılmayı düşünüyor. Bir de çökebilir, hayvanlar düşünseler, ama hayır; bunlara oranlanarak, sulara dök buktürler..."

Doğum gününü ölümle kutlayan Türk genci Hürkan ise iki kıldan bu yana işsizdi. Ailesine biraktığı mektupta "Aldığım işsizlik yardımı kendisine sosyal yardım için sosyal daireye basırmak adına gitti" diyordu.

Kendi gençler yetiştirilen Bild gazetesi kendine havasına uyumunu, gençleri umutsuzluğa iten bu korkunç düzene hiç değinmeden "Herçey umutsuzluk alamayalım, gençleri kölli karamsar göstermeyelim" diyerek iymiserlik ayarlarına alıyması salık verirken, UZ'ın "Neden" başlıklı yorumunda "Onlar kendilerini efil-

21 Eylül 34
bunlardan hiç puan alamaz-
dik. Demek ki devri iktida-
rımızda bunu da düzelttik."
Başbakan Özal

"Yeşil ışık yeşil ışık denip du-
ruluyor. Kendimi yeşile mi
boyatmam lazım." DYP'ye
başkan seçilmek için Demirel'
in yeşil ışığını alması gerektiği
söylentileri karşısında, baş-
kan adayı Hüsamettin Cin-
dörük

"Kırmızı ışıkta bir kez yaya
olarak geçtim. 5 lira ceza öde-
dim." Demirel'in kırmızı ışık
yakığı DYP başkan adayı
Mehmet Yazar

"Arkada bekleyenler korna
çalarsa kırmızı ışıkta da geçi-
lebilir." DYP başkan adayla-
rından Yıldırım Ayvı

"Benim temiz olduğumu
sani bilmiyorlar mı? Hangi-
si ben den daha temiz?" Rü-
yet aldığı için Anayasa mah-
kemesine sevk edilen eski Ba-
kan İsmail Özdağlar

"Aslında ben çok utangaç bir
yaradılışa sahibim." Seyun-
makta ünlü sinema oyuncusu
Ahu Tugba

Misiri aylarında arasında pekli yaratan bu uygula-
ma, radikal işleme kanatları gelen beşkilara bağ-
lanıyor ve bu türden bir sansürün sadece bu olayla

celer boyu kasallara devam ederek yaşamaya ve
zekasına hayran kalan padişahın yüreğini yumuşat-
mayı başarmış.

riçin baskı ve zorbalığa uy-
radıklarını açıkladılar.

ce yazdıkları mektuplardaki ved-
sözlerinde gidiyildi. 17. yaşındaki
Lido, ailesine şu satırları yazmış-

riken, "Özün "Neden" başlıklı yo-
rununda "Önler kendilerini eğit-
tim, meslek öğrenme, çalışma ola-
nağı sağlamak yerine bombalar,
zehirlir yağmurlar ve kirlil hava su-
nan bir dünyadan korkuyorlardı.
Arkalarında sorular bırakarak öl-
düler. Çoğumuz onların daha iyi
bir yaşam hakkı için çalışma ve ya-
sama hakkı için bombalara, doğa-
nın tahribine karşı direndiklerini
farketmedik bile..." deniyor.

Dünyada bir Türkiye... Türkiye'de iki Türkiye var... Birinde emekçi halk yaşar... Ötekinde...

Yoksulluk cehenneminden insan manzaraları ve bir garsonun anıları...

72'lik Ayşe Nine Adana Belediye Başkanı'na yazıyor:
"Ödünü temizlerim, çayını getiririm. Yoksa açlıktan ölece-
mim. Bana bir iş ver kurbân!" Ara sıra eve emekçi getiren
torunu tutuklanınca, Ayşe Nine bütünlüğün aç kalmış. 72
yaşında, işsizler ordusuna katılmış, iş için yazıyor.

65 yaşındaki Bahri Baba bir süredir tedavi görmekte ol-
duğu Ankara Numune Hastanesi'ne yatak ve ilaç ücret-
lerini ödeyemez olunca çöp kamyonuna bindirilip Kızılay'ın
göğünde kaldırım kenarına bırakılmış. Plastik ferikleri
ve ilaç kutuları da yanında... Üç yıl öncesine kadar ağır
vasıta şoförü olan Bahri Baba bir trafik kazası geçirence
varını yığını satın tedavi parası yapmış. Sonra parası
tüklenmiş ve zatürre olup hastaneye yatınca bir geliri olma-
dığı anlaşılmış. "Gidecek hiçbir yerim olmadığımı söyleyin-
ce 'burası imarathane değil' dediler. Sonra da 'haydi baba-
lık, çok yattın' diye koluma girip beni dışarı çıkardılar,
hastane önündeki çöp kamyonuna bindirip Kızılay'ın ortası-
na bıraktılar" diye anlatıyor başına gelenleri.

Seyyar satıcı Nedim Pekhaz'ın işleri ise uzun süredir
iyi gitmiyordu. 7 çocuğu ve karısı sefalet içindeydi. Bir
gece eve kuruk emekçi bile getiremedi. Ertesi gün yine
öyle. Sonra evinden ayrıldı, cesedi bir sulama kanalında
bulundu. Seyyar satıcı Nedim Pekhaz intihar etmişti. Karısı
"Kocam eve emekçi getiremediği için öldü. Ocağımız yı-
kıldı. Bizi bu hale getirenlerin de ocağın yıkılını" diye ağ-
lıyor şimdiki.

Ve Tokatlıoğlu ailesi... Çoluk çocuk böbreklerini satışı
çıkarın, böbrek pazarı kuran Tokatlıoğlu'lar... Cerrahpaşa
hastanesinin kalabalık, civcivli bahçesine oturmuş, önlerine
"Dikkat, ihtiyaç dolayısıyla iki adet böbrek acele satılıktır"
levhasını asmış, alıcı bekliyorlar. 35 yaşındaki baba Meh-
met Tokatlıoğlu haftada 15 bin lira ücretle bir atölyede
çalışırken, işyeri iflas etti diye işten atılmış. Eşiyle uzun
uzun düşünmüş, taşınmışlar. Evde üç küçük çocuk aç be-
kliyor, emekçi bekliyor. Sonunda böbreklerini satmaya karar
vermişler. "İlk gün müşteri çıkmadı" diyor baba Tokatlı-
oğlu. Ama umudunu da kesmiyor.

VE BİR GARSONUN AKTARDIĞI

28 yıllık görmüş geçirmiş bir garson, bir gazeteye yazdı-
ğı mektupla şunları yazıyor:

"Yıldardan beri bu iş yapıyorum. Son 5 yıldır görülmemiş
bir işrafı yapıyorum. Şimdi, cebimde para belki ken-
dinin de beklemeliği bir huzur bollaşın bir ayak insan
alabilirdiğine bir görgüsüzlüğü yaşayına girmiş. Evlenmiş
günlüklerinden çocukların doğum gününe, hafta ayılık poker,
konken toplantılarına varana değin her fısıltı evlere servis
veren lokantalara bayırına modasına ayak yurdumş. Ev
hanımı yorulmasını diye tahaddün canına, bardağından
masa örtüsüne varana kadar her türlü malzeme ve müste-
rinin ismaradığı binbir çeşit yemek davet günü eve
götürülüyor. Lokantamız getirdiği emekçilerin çoğu da davet
sonrasında çöpe gidiyor... Şimdi diyelim ki Ayşe hanım
8 şişit soğuk, 10 şişit sıcak meze, bir et yemeği ve tatlı
ikram edecek verdi yemeği. Ertesi hafta aynı davette bulu-
nana Fatma hanımın evine götürülmüş siparişler mutlakla
üç dört şişit artmıyor. O grup içinde sıra yeniden Ayşe

hanıma geldiğinde ismarlananları neredeyse iki katına çı-
kar... Ve davette çöpe atılan yemek miktarı her geçen gün
artar. Bu şişit davetler en az 100-150 binden başlar. Da-
vetli sayısına göre yükselir de düşer..."

Kuşkusuz Türkiye'deki bugünkü kepaşeliğin boyutları
yaşlı bir garsonun bu ilginç gözlemlerinin çok ötesinde.
Bir başka deyişle herhangi bir "tanıklığı" gerek duyulma-
yacak kadar apakışır. Faşizmin yol açtığı ahlağı köksüz ola-
ğanüstü. Lüks tüketim eğilimleri çalınmış düzeyinde.

Bu utanç verici tüketim çalınmış ve görgüsüzlüğü gi-
dide tiranıyor. Makam için açılan lüks gazinoların çoğur-
ma masalarında bir içişin yıllık ücretleri toplamında daha
fazla paralar "hesap" olsak ödeniyor ve garsonlara da

bir "asgari ücret" kadar da bahşır bırakılıyor. Kıscaca
malıya babalarının kara para denen kazançları ile tekeli
kârlardan akan parabolalarının kazançları alabilirdiği
tırmanıyor. Fuhuş, lüks tüketim, uyuşturucu kullanımını
gittide gündelik olaylara dönüştürüyor. Bunun karşısında
ise emekçi kitleler katlanılmaz bir yoksullaşmanın pençe-
sinde kıvrınıyorlar. Çok, pek çok, açık havaslaya sig-
mayacak kadar çok kazanılan bir yanda, açlık sınırı
da altında ayakta kalmaya çalışan emekçiler bir yanda...

Türkiye'de iki Türkiye var bugün. Aralarında uçurum
hergün biraz daha derinleşen iki Türkiye... Birilerinin ye-
dikleri, birilerinin baktıkları Türkiye'de kıyamet elbet bir-
gün kopacaktır!

En zengin ANAP en büyük Özal (!)

Sömürü düzeninin değerler si-
teminde büyüklükle zenginlik
yani mülkiyetle iktidar birbirine
sıkışıkça bağlanır. Diktatörlüğün
başbakanı Özal, taraftarları ve
şakşakları tarafından "En büyük
Özal" feryatlarıyla karşılanıp
ugulanırken, diktatörlük döne-
minin siyasal partileri üzerine ya-
pılan bir arastırma "en zengin par-
ti"nin ANAP olduğunu ortaya
koydu. ANAP'ın 256 milyon 460
bin liralık mal varlığı bulunuyor.
Onu 52 milyon liralık sabit gelirle
SODEP izliyor. HP'nin 50 milyon,
DYP'nin 46 milyon, MDP'nin
27 milyon liralık mal varlığı
var. Beş kuruluş bile mal varlığı
olmayan parti ise Refah Partisi...

Polis artık tiyatro dekorlarını bile tutukluyor

Asiye Nasıl Kültür oyunuyla
Bursa'ya turneye çıkan Dostlar
Tiyatrosu'nun başına umulmadık
bir olay geldi. Oyunu izleyen Bur-
sa Emniyet Müdürlüğü'nden bir
komiser, oyundaki kadıyadı ro-
lünde kullanılan 13 santimidi bir
sustalı suş aleti sayarak yönet-
men Genço Erkal ve sustalı suş
icacı kulaklı Nazı Yalçın hakkın-
da bir tutanak düzeldi ve "ateşli
ve kesici silahlar yasasına aykırı
davranış"tan sanatçıları sorguya
çaktı. Genço Erkal bu sustalı suş
yıldan beri oyunlarda sahne aracı
olarak kullandıklarını söylediyse
da para emedi.